SURE 静岡大学学術リポジトリ
Shizuoka University REpository

オルドス・モンゴル族オーノス氏の写本コレクション

メタデータ	言語: Japanese 出版者: 国立民族学博物館地域研究企画交流センター 公開日: 2008-07-28 キーワード (Ja): キーワード (En): 作成者: 楊, 海英 メールアドレス: 所属:
URL	http://hdl.handle.net/10297/2562

II 写本の解説と転写

一 教育詩と箴言

1：*Šin-e jokiyaγsan silügleltü bičig*（新作詩文）

麻紙を二つ折りにし、左綴じにした冊子本で、大きさは11.3cm×17.0cmである。紺色と水色の糸で綴じてある。オリジナルの表紙が欠けているが、現状ではオーノス氏が補修の際に用いた工業紙が表紙となっている。全部で13枚で、一頁に8行毛筆で書かれている。写本の後半のところどころにバターのしみがある。

オリジナルの表紙の裏か、あるいは文字のある第一頁が破損し、落ちているため、詩の冒頭部分は欠けている。以下転写する際、現状の表紙の裏を1Vとする。

セールイス氏が整理し、公表したモスタールト・コレクションのカタログに、No.2として*šin-e jokiyaγsan silügleltü bičig*というゲシクバトの詩の写本がある（Serruys 1975:193）。カタログに先だって、詩全体をセールイス氏が1972年に発表している。セールイス氏によると写本はもともとFlorent Claeys神父（中国名　葛永勉、1871-1950）のものだったが、のちにモスタールト師が1926年にそれを北京へ将来したという（Serruys 1972:425-483）。別の研究によると、Florent Claeys神父は非常に熱心な文献収集者だったという（Aubin 1999:40）。またハイシッヒ氏も1972年にゲシクバトの作品に言及した際に、この詩の数行を転写して紹介している。なお、ハイシッヒ氏はモスタールト氏が所有する写本をゲシクバトの自筆原稿としている（Heissig 1972:607-614）。ここで呈示するオーノス氏の写本とセールイス氏のファクシミリ版（Serruys 1972:469-483）とを比較した結果、両者の筆跡が同じである、との判断に至った。ただし、セールイス氏の写本は宣統元年陰暦5月17日に書写されたものである（Serruys 1972:483）のに対し、オーノス氏の写本は宣統元年陰暦1月1日に書きうつしたとしている。

ハスビリクト氏が整理した『ゲシクバト詩集』のなかには、同じ詩に*tngri γajar dörben jüg*というタイトルがつけられている（Qasbiligtu 1986:296）。これは詩の冒頭句からとったものであろう。私は、セールイス氏のタイトルを借用することにした。セールイス氏が公表した写本の冒頭はつぎのようになっている（Serruys 1972：446,469）。

tngri γajar dörben jüg ba dörben jobkis kijaγar.
teyin büged galab čaγ-un ekilegsen yosu ba.
tegši qubi gegen tungγalaγ qarangqui mungqaγ kürtel-e.
tegünčilen üliger-i üčüken tedüi ügülemüi.

arγ-a bilig mön činar šiltaγan-u egüskel.
angq-a yeke jildam büküi-yin qoγosun-u aγar-a.
arban jüg-ün amisqul-un šitügen-ü učiral.

altan delekei yeke mandal qoγosun-ača toγtabai.

また、末尾は以下のとおりである（Serruys 1972：452,483）。

mörgün sanan itegejü namančilan üileddün.
bayasγulčin duraduγad jalbiraju daγadγan.
öčüken buyan kedüi quriyaγsan-iyan bi
bügüde-yi minü bodi-yin tula maši jorimui.

一方、ハスビリクトの編集した『ゲシクバト詩集』には以上のような末尾部分はない（Qasbiligtu 1986：310）。以下は写本全体の転写である。

転　写

1：*Šin-e jokiyaγsan silügleltü bičig*
（新作詩文）

1V

1：töb dumda sümber aγula töbšin batu orusin.
2：dörben tib-dür naran saran odud ergen geyigülümei.
3：tümen bodis tariyalang eldeb jüil-ün yaγum-a.
4：dürbel ügei bürin tegüs öber-iyen bötübei
5：qabur jun ba namur ebül dörben čaγ-un ularil.
6：qalaγun küiten γal usu kei širui-yin činar bar.
7：qar-a terigütü kümün kiged kümün busu amitan.
8：qamuγ bükün amiduran ürejijü delgeren.

2R

1：ijaγurtan arad irgen maši olan boluγad.
2：ideši ba qubčasu ba eldeb kereglekün-i.
3：imaγtabar minu kemen alalduqu bolqui-dur.
4：ilangγuy-a jasaγ čaγaja yabuγulqu učir-a.
5：eng terigün ejin qaγan maqasamati kemekü.
6：el olan-a ergügdegsen yeke quvangdi tereber.
7：erdem soyul badaraγulun qauli dürim jokiyaju.
8：erkem tüil-ün örüsiyel jirum yosu bayiγuljuqui.

2V

1：tegün-eče jalγamjilaγsan ijaγurtan qaud-ud-bar.
2：tngri-nar-un köbegüd anu toγulsi ügei ulariγad.
3：tayisuu Činggis boγda quvangdi umar-a γajar manduju.

4 : tabun öngge dörben qari bügüde-yi ejilebei.
5 : tegün-ü ači šisuu Qubilai Sečen Qaγan manduγad.
6 : deleki tegen neyiteber-tür örüsiyel jirum tarqabai.
7 : tere čaγ-tur Dai Yuvan Mongγol Yeke Ulus aldarsin.
8 : tegünčilen arban dörben üy-e-yin ečüs bolqui-dur.

3R

1 : Dai Yuvan ejin Toγan Temür umar-a jüg-dür debšiged.
2 : Dai Ming ulus arban naiman muji-iyan ejilebei.
3 : daraγ-a anu nayiramdaqu Manju quvangdi manduju
4 : Dayičing Gürün ulus törü üni udaγan batudbai.
5 : ejin qaγan ulus törü-yin örüsiyel kešig ba.
6 : ečige eke türügülün tejigegsen ači-dur.
7 : elberekü sanaγan-i güičidgejü yabuγčid.
8 : erkem tüil-ün jirum bolai kemen merged nomlamui.

3V

1 : šagimuni burqan baγši nom-un šajin delgeged
2 : sangsar γurban yertenčü-yi naran metü geyigülbei.
3 : sayin buyan irügelten šajin nom-bar sudulun.
4 : saγad ügei bodi mör-ün yeke jam-dur oddumui.
5 : ay-a yeke γayiqamsiγtu orčilang-un yirtenčü
6 : ašida möngke busu kemen burqan baγši nomlamui.
7 : amitan-u erkem manglai kümün törülkeyiten-ber.
8 : abqu gegekü-yin surγal nom-i onun abqu keregtei.

4R

1 : manaγar yegüdkü čol udq-a uyangγ-a surultai.
2 : maγad ügei orčilang-yi qoγusun-dur onultai.
3 : maši türgen ebderekü bodkalas-un bey-e-yi.
4 : man-u baγši blam-a daγan daγadqaju itegemüi.
5 : kümün törül er-e bolju erdem nom-i surultai.
6 : kümüjigsen qoyin-a basa buyan ači-yi sanaltai.
7 : kögširegsen ečige eke čirmaγsaγar körükei.
8 : köbegün okin ači ür-e-yin tula maši jidkümüi.

4V

1 : erdeni qas-yi ün-e γarγan erebesü oldamui.
2 : ečige eke nasujibal dakin olqu berke büi.

3 : eyimü-yin tula elberel ba takimdal-yi kündüdken.
4 : erteken-eče ačilaju bayasqabasu jokimui.
5 : degereki yekes degen seregün üge sonusqan
6 : tejiyeden aγurlaqu-yi jögelen-iyer qariγulam.
7 : demi qarin kümün-tür čü ügülekü üges-yi
8 : tegši döleken eyesgüleng kelelčibesü jabsiyan.

5R

1 : aman daki kelen inü qurča mese adali.
2 : alaqui-dur kümün-eče čisun ülü üjigdem.
3 : alalduqu dayisun luγ-a er-e-yin čidal medemüi.
4 : arγ-a jali-yin güdkel üge üneger-ün ayultai.
5 : ejin qaγan sonusbasu sayid anu qokiramui.
6 : ečige yekes sonusbasu degüüner köbegüd γutumui.
7 : er-e em-e sonusbasu ebderejü salulčim
8 : inaγ sadun sonusbasu imaγtabar tasuramui.

5V

1 : kečiyenggüi ügülejü kereg yügen kinaγčid
2 : kelkiy-e ba ašida-yi büren bolγan čidamui.
3 : kereg yügen ülü kinan öndür sedkel bariγčid.
4 : kejiyeden süjigdejü kegüür bolun qočuramui.
5 : külüg morin mingγan γajar yabuqu-bar bolbaču
6 : kümün ügei öber-iyen kürčü ülü čidamui.
7 : kümün basa tngri-dür kürkü sanaγ-a bayibaču
8 : köke oγturγui-yin muqur-yi kemjin ülü čidamui.

6R

1 : omuγ sedkel aγur keling bey-e-yin dayisun tulada.
2 : ursiγ kereg edübesü qarin qour-a iremüi.
3 : udq-a silüg uyangγ-a-dur mergejigsen bolbaču
4 : usqal batu eyesgüleng nayiramdal-bar yabultai.
5 : erte čaγ-un dürim yosu keb-üd-iyer atal-a.
6 : ejin boγul arad irgen eng-ün yosu yambar uu
7 : esebesü aq-a degüü ayimaγ törül qajaldum
8 : ene anu čöb-ün čaγ-un öngge bolbau qayirqan.

6V

1 : tngri γajar jöbsiyerün tümen jüil-ün yaγum-a-yi

2 : tegši qamuγ amitan-dur tügegejü öggümüi.
3 : tegüs qobi buyan tan-bar bayan erkim jirγamui.
4 : teskel ügei ataγatan temečildün jobamui.
5 : jang maγu qargis kümün nöküd-iyen baramui.
6 : jarγu kerüül edügčid-ber tangγariγ-iyan baramui.
7 : jasaburilan bilduuraγčid niγur-iyan baramui.
8 : jaliqayilan qudγulaγčid jiyaγaban baramui.

7R

1 : uγ-ača buyantu kümün-ü öglige kešig ülemji.
2 : uqaγan mergen kümün-ü ači tusa ülemji.
3 : ularil bayiqu kümün-ü niγur tal-a ülemji.
4 : usqal jangtai kümün-ü qani nöküd ülemji.
5 : ali bükü öber busud-i bayasqaju čidabal.
6 : aldar ner-e asiγ olja öber-iyen iremüi.
7 : abdar-a-dur altan mönggü erdeni qas bayibasu
8 : ariγun čaγan buyan öglige üiledbesü jokimui.

7V

1 : alba dangnan yabuqu ba amijiγul üiledkü
2 : alin-i ču ünenči-ber bötügekü bolbasu
3 : ašiγ ner-e kergem jerge yekedel-ün tušiyal.
4 : ayan daγan nemegseger γabiyaqu bölüge.
5 : aba naman qarbuqu ba tayiγan noqai talbiqu
6 : aγta morin güilgekü ba asuru elden jobaγaqu.
7 : alaqu ba nitulqu-yi asiγ kemen šinuγčid.
8 : ači ür-e-yin bolbasural yambar bolqui medenüü.

8R

1 : bičig nom-dur bolbasuran onul mör-i medeged.
2 : bisalγaqu ungsiqui-dur küličingkü simdaju.
3 : bi kiged eke qamuγ amitan-u tulada.
4 : bey-e kele sedkel gem-i namančilan joriltai.
5 : erdenitü kümün bey-e oluγsan-u qobi-dur.
6 : edür söni ürgüljide nom-i sanan šimdaltai.
7 : erkem γurban erdeni-yi jirüken-dür bisalγan.
8 : ene qoyidu-yin tusalang-un mör-ün jam-i negeltei.

8V

1 : törükü ba ötelkü be ebedkü ba ükükü.

2 : dürbel ügei ularil-un dörben yeke jobalang.

3 : tngri ba kümün kiged jirγuγan orun amitan.

4 : tere dörben jobalang-i erkiügei yabumui.

5 : uridu törül yambar jerge-yin kümün bayiγsan kemebel.

6 : ene bey-e-yin bötügsen-i šinjibesü medemüi.

7 : qoyidu törül yambar jerge-yin kümün bolqu kemebel.

8 : qoyar jam-un buyan nigül deyilenggüi-ber medemüi

9R

1 : tegüs buyan čiγulγan-i quriyaγsan sönesü

2 : törül-iyen duraddu γad degigside oddumui.

3 : tögereγsen jaγuratu-yin kilinčitü sönesü

4 : tenügseger γurban maγu jayaγan-a oddumui.

5 : asaraqu nigüleskü gegen tungγalaγ bolbasu

6 : amitan-i udaridqu bodisadu boluju.

7 : arban qar-a nigül-yi jabsar ügei üiledbel

8 : arγ-a ügei jidkür bolun tamulaγdan jobamui.

9V

1 : burqan basa nirvan türi üjigülkü atal-a.

2 : orčilang-un kümün bida yaγun ügülemüi-j-e.

3 : ebesün-ü següder metü qorumqan-u bey-e-yi.

4 : erdeni-ber qučibaču erke ügei ükümüi.

5 : ner-e aldar öndür büged bayan erkem bolbaču

6 : nite küčün yeke böged batur kečeküü bolbaču

7 : nidar jalaγuu üjesgüleng mergen sečin bolbaču

8 : nigen čaγtur kegüür bolun küser dour-a saγumui.

10R

1 : sönesün-ber burqan bolqu jidker bolqu onisu.

2 : čaγan qara yabudal-un üiledbüri medemüi.

3 : erke ügei basa nigen umai olju törüged.

4 : jikkanači[29]-yin tongvkaljin[30]-i basa basa edlemüi.

5 : eyimü-yin tula arban qara nigül-yi tebčijü

6 : arban čaγan buyan-ni-yi bötügejü čidabal.

7 : čaγan qara-yin küčün anu deger-e dour-a boluγad.

8 : teyin büged buyan öglige üiledbesü jirγalang.

---

[29]Serruysはjiggnačiとしている (Serruys1972:451)。

[30]Serruysはdongwgalčinとしている(Serruys1972:451)。

10V

1 : orčilang-un üjügür-e kürün aγsan eserü-a.
2 : qormusta ba dzaγravarti qaγan nuγud bolbaču
3 : baγuraqu ularil-un kemjiy-e-dür tulabasu
4 : boγul bolju tamulaγdan jobalang-yi amsamui.
5 : yerü ene orčilang-un kedüi bükü jobalang
6 : üile kiged nisvanis-un ür-e bolqu-yin tulada.
7 : maγad γarqu-yin onul-iyar šaγašabad-un surtal-i
8 : sayidur sakin čidabasu sangsar kegči qamiγ-a.

11R

1 : öber-iyen orčilang-dur erbegdegsen čilen kü
2 : busu qamuγ amitan-u jobalang-yi sanaju.
3 : yeke kölge-yin qaγalγan-u erkem yeke onisun
4 : tobči jirγuγan barimad-un γajar mör-i olultai.
5 : eke bilig barimad-dur ügülegsen udq-a-dur.
6 : dürsü bügüde qoγusun qoγusun ču dürsü mön.
7 : dürsü lüge qoγusun kü ilγal ügei kemeged.
8 : qoγusun-a dürsü basa ilγal ügei kemejükü.

11V

1 : eyimü-yin tula gün nom-i kelelčigči kebši ner
2 : ama meden buliyaldun alaγ-a-ban deledjü
3 : abqu gegekü-yin gün udq-a-yi uqaγan-a onuγad
4 : arban γajar tabun mör-ün egüden-i negemüi.
5 : teyin büged tuγuluγsan burqan bolqu kürtel-e.
6 : bodi sedkel egüsgejü amitan-dur tusalan.
7 : tačiyangγui-yin oran mungqaγ γurban qour-a-yi arilγan.
8 : nisvanis-un dayisun γal-i sönügejü soyurq-a.

12R

1 : tarni-yin nom-un küčün-iyer tamu birid amurli.
2 : asaraqu-yin taγalal-bar adaγusun amurli.
3 : küličingkü kečiyel-ber kümün bükün amurli.
4 : jirγuγan orun bügüdeger jirγalang tan boltuγai.
5 : ejin qaγan ulus törü-yin qauli yosun qurčiddun.
6 : ene yeke delekei tegen engke tayiping atuγai.
7 : eldeb jüil-ün tümen bodis elbeg arbin ürejin.
8 : el olan arad irgen engke amur jirγamui.

12V

1：burqan baγši-yin nom-un šajin öni udaγan atuγai.
2：boγda yeke blam-a nar-un ölmei batu boltuγai.
3：boγul man-u jirüken-dür bodi sedkel törüged
4：buruγu üjil buruγu nom-dur ülü odqu boltuγai.
5：Ordus Üüsin qosiγun-u nigen bolki ebügen.
6：jakiruγči jerge büged tusiyal-un jarγuči
7：Kešigbatu minu bey-e jiran nasun önggeren
8：ene nasun qoyidu mör-i uyaraju sanaγad.

13R

1：blam-a kiged burqan-dur bi namančilan itegemüi.
2：nom kiged quvaraγ-tur ünen batu itegemüi.
3：eke qamuγ amitan-i bey-e metü sanaju
4：bodi mör-ün irügel-i čiqulata jorimui.
5：arban dörben nasun-ača alban dangnan yabuju
6：Anduu Töbed boγda naras nom-yi olan sonusbai.
7：ulus törü-yin ejin qan-i olan udaγ-a üjibei.
8：odu-a ene orun daγan amuγulang saγuju

13V

1：……čidün
2：……jalbiraju daγadqan
3：……kedüi quriyaγsan-iyan bi[31].
4：bügüde-i minu bodi olqu-yin tula jorimui.
5：uum ma ni bad mai huu.
6：Dayičing Ulus-un Kebtü Yosun-u terigün on
7：qaburun terigün sarayin sayin angqan edüre.

2：*Kesigbatu-yin silüg*（ゲシクバトの詩）

麻紙を二つ折りにして左綴じにした冊子本で、大きさは12.4cm×15.7cmである。最初白い糸で綴じていたが、後日また紺色の糸で補強している。写本全体は破損がひどい。現状では計12枚あるが内容からみて、うしろに数頁の欠落が考えられる。

写本は毛筆で一頁に8か9もしくは10行書いてある。表紙が破損しており、表紙と文字のある第一頁が糊で貼りつけられているため、表紙の題目を判読するのが難しい。おそらく、表紙にのこるかすかな文字が写本のタイトルであっただろう。

転写にあたっては、表紙の裏についている文字のある頁を1Vとする。写本全体には3つの詩があり、以下のような構成である。

一、1V～5R
二、5V～10V
三、11R～12V

[31] Serrysの写本ではmögün sanan itegejü namančilan üileddün, bayasulčin duraduγad jalbiraju daqadγan, üčügüken buyan kedüi quriyaγsan-iyan biとなっている(Serruys 1972:452)。

まず、1V から 5R までの詩をみてみよう。ハスビリクト氏が整理し、公開した『ゲシクバト詩集』のなかにも、同じ詩が収録されている。ハスビリクト氏はそれに「教育詩十五段落」(*surγal silüg arban tabun badaγ*) というタイトルをつけている。ただし、これはウーシン旗モンゴル語文弁公室が発行する『伝統文化』(*Ulamjilaltu Soyul*) の1981年第2号からの転載である。ハスビリクト氏は、『伝統文化』では15段落としているが、本当は17段落だという (Qasbiligtu 1986:215-220)。私もハスビリクト氏のタイトルを踏襲する。作者ゲシクバトは、詩中につぎのような目的をあきらかにしている。

arban tabun badaγ šilüg surγal bičig bayin
十五段の詩からなる教育文は
angqan surqu keüked-ün kelen kilbar sayin bayin
はじめて（字を）まなぶ子どもの国語に最適の（教材）だ。
aman taγan ügülebel nom-un činar bayin
口で朗読すれば経典のごとく
ayalγalan daγulabal kögjim činggil bayin
抑揚をつけて歌えば音楽にもなる。

つぎに、5V から 10V までの詩をとりあげよう。『ゲシクバト詩集』のなかでは、「簡明辞典」(*güyüken udq-a-yin tobči toli*) としている (Qasbiligtu 1986:220-229)。私もこのタイトルを採用する。

詩の最後にはつぎのようなことばがある。これは、『ゲシクバト詩集』にはみられない表現である。

toli kemen neriddüγsen egüni
辞典と名づけたこの書を
dotur-a ban doγtaγaqu kereγtei
心に覚えておく必要がある。
töbšin mergen kümüd-iyer üjiged
賢者たちにみてもらい
tusa-yin tula γučin šilüg delgere ❖
役にたてるため三十段の詩をひろげよう。

第三部分 11R から 12V までの詩も、『ゲシクバト詩集』にはみられない作品である。私は、冒頭の一句をかりにタイトルとする。

転　写

2.1：*Surγal silüg arban tabun badaγ*
(教育詩十五段落)

1V

1：tngri narun orun tende tegüs jirγalang bayin.
2：tegüčilen iriγsed-ün burqan olan bayin.

3 : dengsel ügei yirtenčisün orun (mu) ende bayin.
4 : tegši qobi jokiyaltai amuγulang bayin.
5 : töbšin batu čuγčiluγsan sümber aγulan bayin.
6 : dörben töb-yi gigülüγči naran saran bayin.
7 : dürbel ügei ergin irekü čaγ-un kürdün bayin
8 : tümen boγdas erkim manglai kümün kedeγ bayin.

2R

1 : dzambutib-un ejin qaγan dzikirvartai bayin.
2 : sangsar nirvan-i getülgiγči šajin burqan bayin.
3 : sanal onul külečiküi-ber burqan bolduγ bayin.
4 : samuti-yi bišilγabal burqan oyir-a bayin.
5 : töb yeke orčilang-un dalai dumda bayin.
6 : tögürüngkü sönesün bida törül oldaγ bayin.
7 : törügseger egerejü kümün boldaγ bayin.
8 : tümen yeke ačilaltai ündüs bolduγ bayin.
9 : čoγtu sümber aγulan ču öndür bayidaγ bayin.

2V

1 : čoγčus bey-e-yin següder-iyer söni bolduγ bayin.
2 : čoγ naran kürdün-iyer ergijü bayidaγ bayin.
3 : čoγča ene yertenčü-dür gegen gerel bayin.
4 : abu ejii-yin qayir-a surγal aγu yeke bayin.
5 : altan sümber aγulan ču öndür bayidaγ bayin.
6 : ariy-a balu-yin nigülsekü bodisadu bayin.
7 : amitan-i aburaγči tüil-ün boγda bayin.
8 : erkem boγda blam-a nar ba quvaraγ ud bayin
9 : ene qoyidu-yin ilγal mörüd nomlal jarliγ bayin

3R

1 : eimü čölüge učiraltu kümün bida bayin
2 : egün-iyen esen medebel ergüü mungqaγ bayin
3 : bayan erkem elbeg tamsuγ buyan erügil bayin
4 : bardam deigür oyibur yangju balai medel bayin
5 : bašir arγ-a jaliqai či basan nigül bayin
6 : batu töbšin nomuqan keγči üner sayiqan bayin
7 : ügei yadaγuu čuqaγ čaγtu süsügleltei bayin
8 : ülemjiken bayajibal buyan giltai bayin
9 : ünen šidurγ-a dölügüken aju törültei bayin

3V

1 : ür-e sadun daγuriyan jirumladaγ bayin.
2 : bayin-a bayin-a kemegdegči bayar bilig bayin
3 : bardamlaju egülebel qolbuγ-a šilüg bayin.
4 : baγ-a jalaγuu üy-e den-dür quušing naγadam bayin.
5 : basa basa šinjilebel učir udq-a bayin[32].
6 : ötüljired čiragšibal bolqu metü bayin.
7 : ükül möngke busu keγči ayumšigtai bayin.
8 : orčilang-un jim-a yosu maγad qovasun bayin
9 : olan jüiler čirmabaču qayiran qariγuu bayin

4R

1 : onču dalda-yin amaraγ-yi jirγal kedeγ bayin
2 : oblajirad abiyaslabal salulčadaγ bayin
3 : sabaγ-a ügei šinuγairul kereg čü ügei bayin
4 : sabsaγlaji yabuγsaγar šindardaγ bayin
5 : sayin maγu üile ür-e saγar ügei bayin
6 : sayiki γurban maγu jiyaγ-a nidün emün-e bayin
7 : sudur tarni-yin šasidir bičig elbeg olan bayin
8 : sudulγ-a yu burqan bolqu kemite kelber bayin
9 : sudu er-e-yin čidal medel üjil tegen bayin

4V

1 : surulčiγad külečibel sakil sanvar bayin
2 : sakil sanvar bačaγ-iyan kečiyeltei bayin
3 : samaγuu šaliγ yabudal-yi öčügedgel tei bayin.
4 : sayin er-e-yin abul gegel joriγ činda bayin.
5 : saγuγsaγar bišilγabal burqan oyir-a bayin.
6 : bodulγ-a-bar burqan bolqu-yi üileddültei bayin.
7 : buyan-iyar tümen sedkel-yi jirumlaltai bayin.
8 : bürin-iyer delgerged ačilaltai bayin.
9 : bügüdeger jirγalang-yi edlen saγultai bayin.

5R

1 : arban tabun badaγ šilüg surγal bičig bayin
2 : angqan surqu keüked-ün kelen kilbar sayin bayin
3 : aman taγan ügülebel nom-un činar bayin
4 : ayalγalan daγulabal kögjim činggil bayin

---

[32]『ゲシクバト詩集』ではöngge dürsü üjisgüleng qanul ügei bayin. örlüge üdesi-yin girsuu metü masi qaγumaγ bayinという２行がある。(Qasbiligtu 1986:218)。

5 : erte-yin čaγan buyan-iyar kümün bey-e-yi oluγad
6 : eji abu-yin asaral-bar kümüjijü ösüged
7 : erdem sayitu baγši blam-a-yin nom-un jarliγ soruγad
8 : erke tavar küčün tegüs kümün bolbai-j-a.

2.2 : *Güyüken udq-a-yin tobči toli* (簡明辞典)

5V

1 : toli kemen neriddüγsen egün-e
2 : toγ-a kiged jil ba sar-a čaγ-yi bürin-e
3 : tobči-yin tedüi medegsen-i temdeglejired.
4 : toγtaγaju surqu enü maši keregtei.
5 : angqan jilün quluγan-a üker be.
6 : ali basa bars taulai luu moγai.
7 : ay-a mori qoni beči takiy-a.
8 : adaγ segül noqai γaqai edeger.

6R

1 : arban qoyar jilün ner-e kemejü
2 : ali jil ba sar-a büri büi büged
3 : abču meden keregsekü dotur-a
4 : ariγuqan edür čaγ-yi sungγamui
5 : nige qoyar γurba dörbe tabu ba.
6 : nilegülün jirγuγan-a dolu-a kemekü
7 : neyite naiman isü arba bolaqu-yi
8 : nigen arba kemen basa toγulu-a
9 : qori γuči döči tabi jira ba

6V

1 : qoyin-a-ača dalan naya yeren ba
2 : qojim jaγu mingγ-a tümen bum say-a.
3 : qubiyaju toγučiγsan jiba tungšiγur.
4 : toγ-a anu maši olan tulada.
5 : toγtaγaqu muγul kemjil ügei bui.
6 : todorqay-a baγ-a saγ-a baruγ-yi.
7 : tomučilan abubasu keregtei:
8 : narin uda bedegüken quuši ba.
9 : nabči saitu dzandan modu aliman.

7R

1 : narasu ba buuti modu qayilasu

2 : niγuljiγsan qulusu ba küilesü[33]

3 : jigergüneγ buraγ-a su ba qarγanaγ

4 : jimis sayitu üjüm büged čibaγ-a

5 : jingdalju niγuljiγad urγuγsan

6 : jirge büküi olan jüil-ün modud bui.

7 : ergi nur-a-yin toγuru-a ba degdegei

8 : (+ degdegei) er-e em-e boru-a sonu-a γurγuldai

9 : eldeb öngge-yin alaγ ongγun čiγčigei.

7V

1 : eriyen aldatu toγus todui šibaγu :

2 : erte-yin orui jirgilüγči biljuqai

3 : egišiγtü galibingg-a dongγudun

4 : erkim küčün tegüsüγsen garudi

5 : edegerün yeke qaγan maγad mön.

6 : čiber qurdun buγu suγu ünege

7 : čiγčin güikü taulai jigere.

8 : činggil tal-a balar šili-dü

9 : čibel-iyer činggilduγči görüged.

8R

1 : aγlaγ šiγui aγči orun γajar-tu.

2 : ariyatan bars činu-a-yin doturus.

3 : aγu yeke tegüs küčütü.

4 : arsalang-bar edegerün qaγan mön.

5 : adaγuu mori elbiγšijü belčiged.

6 : aγu γajar orun anu degüring.

7 : aγta sürüg kemejil ügei ösüged.

8 : arbin kešig quriyan abqu boltuγai.

9 : qoni yamaγ-a qoličildun mailaγad.

8V

1 : qurγ-a kiged išige ba ünügü:

2 : qota sürüg arbituγad ürijin:

3 : qobi kešig delgeregsen amuy-a:

---

[33]『ゲシクバト詩集』ではここでさらにつぎの４行がある(Qasbiligtu 1986:222-223)。
sir-a modu boru balaγan-a.
singgen jujaγan sibaγ bolun qarγan-a.
sindin ulaγan irγai ba qaraγai.
sili-yin orui-yin yasil kiged küilesü.

4 : temege ba engge buura botuγ-a.
5 : tengši sayiqan ačilγ-a-du adaγun ba.
6 : tede büküi jujaγarun ösüged.
7 : teimü ölji kešig-iyer atuγai:
8 : šibaγuu kiged biljuqai ba šajaγai.
9 : šigürdekü bürgüd sar ba qarjaγai.

9R

1 : čerig ab-a-yin küriyedü namnaljigči tede-ber
2 : čimeg jibseg jasal-iyan jigüjü.
3 : čidamaγai mergen aba-yin doturus
4 : čidal erdem surulčiqu baγatur
5 : nidar jalaγuu üjimegči jüγleged
6 : nidün garaγ jaγan tusqan qarbuγad
7 : nigül tüidker arbidγaqu üileddün
8 : nituluγad unaγaju üjigdün körükei
9 : ali büküi qamuγ el-e amitan.

9V

1 : amin anu adaliqan tulada
2 : alaqu ba nitulγu-yi tebčiged
3 : asaraqu buyan süsüg kerigtei
4 : ači-yi sanan ami tebčin yabubal
5 : ašida-bar buyan süsüg üiledbel
6 : ariγuqan kešig buyan toγtaju
7 : amuγulang engke amur jirγamui
8 : uula tal-a balar čaidam γajar ba
9 : urγuγuy-a ebesü be čičig-üd

10R

1 : ularil-bar čaγ-yi daγan degjijü
2 : ulam-iyar bolbasuran kögjijü
3 : naran qur-a boruγan-u šim-e-ber
4 : naiγuljiγad delgerjü urγumui
5 : nabči čičig delgerjü manduγad
6 : namur čaγ dur edegetei bolumui
7 : er-e em-e ösüγsen-ü daraγ-a
8 : erdem čidal sudur šašidar surultai
9 : ejin tegen šidurγ-a-bar tedgüged

10V

1：elberil-ber ačita-i takiltai
2：čidal üiles surulčiqu dotur-a
3：čing joriγ kečiyenggüi-yi boduju
4：čiber ariγun yosučilan yabubal
5：činu tere suruγsači ene mön[34]
6：toli kemen neriddüγsen egüni
7：dotur-a ban toγtaγaqu kereγtei
8：töbšin mergen kümüd-iyer üjiged
9：tusa-yin tula γučin šilüg delgere❖

2.3:*Manglai γurban erdeni-yi orui degere šitüged*

ガルルらは、以下の詩をメルゲン・ゲゲンの作品としている（Γalluほか 1986：146-150）。私が複数の内モンゴルの知識人に確認したところ、ゲシクバトが本来の著者である、との認識が得られた。

11R

1：manglai γurban erdeni-yi orui degere šitüged
2：maγad ünen tangγaraγ-yi jirüken tegen sanaltu……(＋ teged)
3：badarangγui šajin-dur činda sedkel-yi bariltai
4：batu törü-yin keregtü qaulai yosu-yi daγaltai
5：qar-a qour-a-yin üiles-ber dayisun olan bolumui.
6：qani ey-e ekidbel üilen kereg bötümüi
7：külečijü čidabal dayisun ülü bolumui：
8：küčülejü basubal amaraγ ču jayilmui:
9：keberengken öndügen egür dumda jokistai

11V

1：kekilejü jasabal kemkerküi-yin šiltaγan
2：bardam mungqaγ-yi baribal baγurqu-yin šiltaγan
3：basa qoyidu-yin törül-dü šibaγčin-dur törümüi❖
4：qob üge keleγčid nöküd-iyen bardayim
5：qoyidu nigen törüldü kelen-iyen songγuldam
6：enerejü tedgübel qamuγ-iyar kündülen
7：erelkejü türibel bügüdeger öšidem

---

[34]『ゲシクバト詩集』にはさらにつぎのような段落がある（Qasbiligtu 1986:225-227）。

tngri-ber kesig buyan öggüged.
dengsel ügei čenggel bayar üjimüi.
tegüs čaγ-un jiγalang-i edleged.
töbsin engke amidoraqu boltuγai:.
……
böke qoyar üker-iyen jigdelen.
bögji ba šeleng-iyen uyaju.
bükü el-e γajar-üd-i qaγaluγad.
bügüdeger kečiyejü simtaγdun:
……
oöndüsün-ü amijiγul-i erkimlen.
ürejiltü tariyan-i simtejü.
üyes čaγ-i tengčegülün tariγdun.
üileddübesü jokistai ču ene mön:

8：qaršiyan naratu aγulan-dur.qayirqaγ čiluγuu qaršilan

12R

1：qara sedkel-tü kümün-dür.qamuγ ulus qaršilan
2：tačiyangγui-yin orin munqaγ γurban qour-a-yin erke-ber
3：tangsuγ sayiqan beyen tegen tamtuγ ügei nigültei
4：dakin basa qoyidu-yin sönesü γagčaγar-ban suuγui-dur
5：tamu-yin γajar kürkülejin tamtuγ ügei jobumui
6：kelečitü üiles-yi kečiyejü tebčiged
7：kejiyede kečiyejü buyan jüg-yi kinaγad
8：kečiyenggüi töbšin batu bey-e sedkel šidurγu
9：keb-iyen sakin aγči mei……kümün……γad mön

12V

1：üsüγčilen qolbaqui-yi……bešidge
2：ürgüljide ungšiγui……-iyan güičidge
3：üsüg birin bičiküi-dür kürte-yi güičidge
4：ünen čindal sedkel-iyer daγabasu yosu mön
5：amitan ba kümün bidan adqaγ-iyan tebčiged
6：asaraqu nigülsekü-yin arγ-a-yi saidur boduγad
7：arban čaγan buyan-i ču arbidqaju čidabal
8：abun alus törül törül amuγulang jirγamui

……（以下欠落）

3：*Kesigbatu-yin silüg*（ゲシクバトの詩）

大きさ12.8㎝×23.6㎝の冊子本である。現状ではオーノス氏が保存のためにつけた工業紙の表紙に、*Alim-a-yin qaγulju bičigsen toli bičig Kesigbatu-yin silüg*（アリマが書写した『簡明辞典』とゲシクバトの詩）とある。アリマ（Alim-a）とは、如何なる人物なのかは確認していない。ちなみにアリマとは「リンゴ」との意で、女性によくある名前である。

工業紙表紙につづいて、オリジナル表紙がある。オリジナル表紙が破損していたため、二つ折りになっている麻紙のあいだに工業紙を入れて裏うちをしている。このオリジナル表紙にJirγalangtu orundaγan bayan erkem jirγamui toli bičig-ün……btalang orušiba jabaγulang-tu nutuγ daγan činggel bayar etelmüi とある。興味深いことに、写本を綴じるのに用いられた紙糸も文書をねってつくられたものである。現状維持のため、紙糸にどのような文字が書かれているかは未確認である。写本全体は現在の工業紙表紙と裏表紙を含めて、計13枚である。一頁に7行毛筆で書いてある。転写にあたっては、オリジナル表紙と思われる頁を1Rとする。

この写本は以下2つの内容からなっている。

一、1R～6V：*güyüken udq-a-yin toli bičig*（『簡明辞典』）

二、7R～11V：*Üiišin qošγu-u Kešigbatu jokiyaγsan šilüg*

orušiba(ウーシン旗のゲシクバトが創作した詩)

第一部分の*toli bičig*(『辞典』)は、前出*güyüken udq-a-yin tobči toli*(『簡明辞典』)と比べれば、異なる表現がみられる。

第二部分の詩は、ハスビリクト氏が編集した『ゲシクバト詩集』所収の*Sir-a Juu-yin maγtaγal*(シャラ・ジョー寺賛歌)と同じである(Qasbiligtu 1986: 316)。シャラ・ジョーの漢字名は瑞雲寺である。私もここでハスビリクト氏のタイトルを踏襲する。

ハスビリクト氏はその詩を*Üüšin qošiγu-u Kešigbatu jokiyaγsan silüg orusiba*と題する麻紙でつくった写本から採録したという(Qasbiligtu 1986: 316)。ハスビリクト氏が使用した写本とオーノス氏の写本とは、そのタイトルが同じであることが分かる。ハスビリクト氏の写本の末尾には「戊子年三月八日辛未日申時に書きおわった」(sir-a qulu γun-a jil-ün qabur-un segül sarayin sin-e-yin naiman čaγaγčin qonin edür-ün bičin čaγ deger-e bičijü tegüsgebe)とあるという。これをゲシクバトが書いたのかそれとも書写者が書いたのか、注目する必要があると指摘している(Qasbiligtu 1986:316)。

オーノス氏の写本にも同じような書写年月を明記した表現が二箇所ある(5V,11V)。そのうち最後の方(11V)は以下のとおりである。

šar-a quluγan-a jilün qaburun segül sarayin šineyin naiman-a čaγaγčin qonin edür-ün
戊子年春の最後の月(三月)の八日辛未日の
bičin čaγ deger-e bičijü tegüsgebe.
申時に写了した。
Kešigbatu-yin üge inü maγad mön bida
ゲシクバトのことばは多分正しい。われわれは
geselkejü šilüglegsen jarliγ nom-un čingda……
それにしたがい、詩中の教えをしっかりと……

このように、ここで呈示するオーノス氏の写本とハスビリクト氏が使用した写本とは、ともに「戊子年三月八日辛未日申時」に写了されたものであることが分かる。ただし、オーノス氏の写本のなかで、第一部の*toli bičig*は午時に書写されたものである。

転　写

3.1：*Güyüken udq-a-yin toli bičig*(『簡明辞典』)

1R

1：toli kemen neridüγsen egün-dür toγ-a jil ba sar-a čaγ-yi bürin-e
2：tobči-yin tedüi medegsen-i temdeglen toγtaγaju surqu maši keregtei.
3：angqan jilün quluγan-a üker be ali basa bars taulai luu moγai.
4：ay-a mori qoni bečin takiy-a adaγ segül noqai γaqai edeger.
5：arban qoyar jilün ner-e kemejü ali jil ba sar-a čaγ-yi büri-e
6：abču meden kereglekü dotur-a ariγuqan edür čaγ-yi sungγamui
7：nige qoyar γurba dörbe tabu ba nilegüled jirγuγan-a doluγ-a kemekü
8：neyite naiman isü arba bolaqui-yi nigen arba kemen basa……

9 : qori γuči döči tabi jira ba qoyin-a-ača dalan naya……

1V

1 : qojim jaγu mingγ-a tümen bum say-a

2 : qubiyaju toγučiγsan tungšiγur

3 : toγ-a anu maši olan tulada

4 : toγtaγaqu mongγul kemjil ügei bui

5 : todorqay-a baγ-a saγ-a baruγ-yi

6 : tominčilan yabubasu jokimui

7 : narin uda bidegüken quši ba nabči sayitu dzandan modu aliman.

8 : narasu ba buti modu qayilasu

9 : nayiγuljiγsan qulusu ba küilesü

2R

1 : jirgüneγ buraγasu ba qarγanaγ-a.jimis sayitu üjüm modu čibaγ-a.

2 : jirge bükü olan jüil-ün modud ba.jingdalju urγuγsan-dur γayiqamšiγ.

3 : eliy-e ba γaluu noγus qongčin ud.ergi nuran toγuru ba degdegei.

4 : er-e em-e sonu-a boru γurγul ba.eldeb öngge-yin alaγ ongγun čiγčigei.

5 : eriyen qovar-tu altan toγus šibaγuu ba.erte-iyer jirgilegči biljuqai.

6 : egišigtü galibingg-a dongγuddun.edeger-ün qaγan anu garudi mön.

7 : čiber qurdun buγuu suγuu ünege.čigči güikü taulai kiged jigeren.

2V

1 : činggil tal-a mangq-a aγul deresü.činggel düγči jerliγ eriyen görüged.

2 : aγlaγ-a šiγui aγči orun γajar-un.ariyatan bars činu doturus.

3 : auγ-a čidal tegüs yeke küčüten.arsalang-bar tedeger-ün qaγan mön.

4 : ene bičig-yi qoyaduγar odun luγ-a jokimui.

5 : čerig ab-a-yin küriyen-dür namnaγči.čimeg jibseg jasal-iyan jigüged.

6 : čidamai mergen tere arγ-a-bar.čidal erdem surulčiqu baγatur.

7 : nidar jalaγuu üjimegči jügelged.nidün γar-yi jiγan tusqan qarbuγad.

3R

1 : nigül tüidker arbidγaqu-yin üile-ber.nituluγad ürnemüi-j-e kögerükei.

2 : ali bükü qamuγ el-e amitan.amin anu adaliqan tulada.

3 : alaqu ba nitulaqu-yi tebčijü.asaraqu (+asaru) buyan süsüg kerig-tei.

4 : ači-yi sanan ami-yi tebčin yabuju.ašida-bar buyan süsüg üiledbel.

5 : ariγudqan kešig buyan toγtaju.amuγulang engke amur jirγamui.

6 : uula tal-a balar čayidam belčiger.urγuquy-a ebesü be sečig-üd.

7 : ularil-bar čaγ-yi daγan degjijü.ulam-iyar bolbasuran kögjijü.

3V

1 : naran qur-a boruγan-u šim-e-ber.nayiγuljiγad delgerjü urγumui.
2 : nabči sečig üreseljü manduγad.namur čaγ-dur edegetei bolumui.
3 : qoni kiged yamaγ-a-bar mayilaju.qoličildun qurγ-a olan ünügü.
4 : qota sürüg arbidqad ürejin.qobi kešig quriyan abaqu boltuγai.
5 : adaγuu mori alaγlaju belčiged.aγta sürüg kemjil ügei ösüged.
6 : asaraqu qayirlaqu-yin küčün-ber.arban buyan delgerejü atuγai.
7 : böke qoyar üker-iyin jigtelen.bökü-ber šalang yuγan uyaγad.

4R

1 : bökü el-e γajar-ud qaγalad.bökü irgen-ü tejiyeltü tariyan.
2 : ködege šili čayidam tal-a adali.körüsülen erkešigsen γajar-dur.
3 : körüngge-ben sačun örgen tariyaγad.kümün büri-yi tejiyeγsen tariyan.
4 : amijiγad üileddügsen taraγ-a-bar.asarqu šigürdekü kereg tei.
5 : abaqu čaγ-dur kimaγadan kimaju.arbilaqu qayirlaqu čiqul-a.
6 : ündüsü-ü amijiγul-yi erkimlen.ürejiltü tariyan-i šimtejü.
7 : üyes čaγ-yi tengčigüljü tariγdun.üiledbesü jokisdaju ene mön.

4V

1 : tengri-ber kešig buyan ögüged.temege ba bura ingge botuγ-a.
2 : tede anu jujaγaran östügei.teimü öljei kešig-iyer atuγai.
3 : šibaγuu kiged biljuuqai ba šajiγai.šigürikü bürgüd sar ba qarjaγai.
4 : šiγun kesekü qalabčitu jigürdün.šilgen qurča könde-iyer yolu tegen.
5 : keriy-e ba daγuu γarun ireged.ger-yi ergen čerbiγsiger tegün-dür.
6 : kele daγuu šinjileltü boluγsan.kereglegči üjil sudur amui-j-a.
7 : er-e bey-e ösüγsen-ü daraγ-a-bar.erdem bilig bičig šasdar surultai.

5R

1 : ejin degen šiduγu-bar jidgüged.elberil-ber ači ta-i takiltai.
2 : čidal üiles surulčiqu dotur-a.čingda joriγ kečiyenggü boduju.
3 : čiber ariγun yosučilan yabubal-a.činu tula suγaγsan-u erdem mön.
4 : toli kemen neriddüγsen egündür.tobči metü ner-e bökü jüil-ün ba.
5 : toda mergen kümün-iyer üjiged.tusa-yin tula döčin šilüg delgeren.
6 : küked surču jigülekü egüni.kečiyejü qaγuluγsan bičig-dü.
7 : kerebe üsüg dutuγuγan bolbasu.kečiyenggü merged jasan soyurq-a.

5V

1 : šar-a quluγan-a jilün qaburun segül sarayin šineyin naiman-a čaγaγčin qonin edür-ün
2 : morin čaγ deger-e bičijü tegüsgebe.

3 : erke küčün büriddügsen engke amur jirγamui.
4 : erdem bilig surulčiγad ečüs degen jirγamu.

3.2 : *Üüšin qošiγu-u Kešigbatu jokiyaγsan šilüg orušiba.*
(或いは *Sir-a Juu-yin maγtaγal*)

7R

Üüšin qošiγu-u Kešigbatu jokiyaγsan šilüg orušiba.

7V

1 : tuγuluγsan šigimuni burqan daγan mörgümü.
dotudduγsan ji blam-a tzungkaba-dur mörgümü.
2 : dotur γadar niγučis-un edem-üd-dür mörgümü.
tusa nigül ilaγagči nom-un qad-dur mörgümü.
3 : tngri kümün orčilang-un jirγuγan jüil-ün amitan.
dengsel ügei yertenči-dür tanuγdaγsan jobalang.
4 : temdegtey-e ilaγuγsan γurban čuqaγ degedü.
tegüni šitüγsen-ber amuγulang jirγalang.
5 : eyin kemen sonusuγsan minu mungqaγ medel-dür.
erte-yin angqan kalb-ača edüge-dür kürtel-e.
6 : eke qamuγ amitan-i nigülesekü-yin abural.
erkim degedü blam-a burqad nom-un šajin ajiγuu.
7 : man-u Üüšin orun taki burqan šajin manduγsan
manglai boγda Činggis Qaγan egüsegsen bölüg.

8R

1 : maši yeke ači tegüs tere boγda edüge.
maγad nom-un sakiγuluγsan vačirbani amui-j-a.
2 : Tayidzuu boγda Činggis Qaγan yertenčis-ün erketen.
tangsuγ degedü Uu dzang-un güngganingbü blam-a-dur.
3 : daγalaltu nom-un nöküd barilduy-a kemeged.
tabduγar Šiidzüü Qubilai Sečen Qaγan duraddun.
4 : Ü dzang-un orun-ača hibe blam-a-yi jalaγad.
ülemjitü nom-un šajin delgeregsen ajiγuu.
5 : üile buyan tegülder-ün Toγan Temür Qaγan-bar.
ünemlekü-yin mön činar ularil-dur joγsuba.
6 : suutu boγda Činggis Qaγan-yi aγul üres Altan Qaγan.
Suγjiningbu Sečin Noyan baγatud ba erketen.
7 : Sodnamjamsu γurbaduγar dalai blam-a nom-un qaγan.

sudulγaγči šar-a-yin šajin nara metü geyigülmüi.

8V

1 : ulam ulam delgerejü Dayičing Ulus manduγad.
ubadaši törü šajin qouslan aju batudba.
2 : süsüg buyan tegülder-ün Toγan Temür Qaγan-bar.
süm-e keyid-yi toγulaši ügei bayiγuluγsan γayiqaltai.
3 : sülde küčün tegülder-ün jasaγ törü-yin erkeden.
sürigüü-yi jiluγuddan nom-un šajin tedgübe.
4 : Ordus Üüšin qošiγu-u olun jasaγ noyad-ud.
uniyar-un belge belig altan qomuγ-a-yin töb dumda.
5 : ulus törü-yi soyurqaγsan ganjuur nom-i erkilen.
ordu qarši süm-e keyid-yi bayiγuluγsan γayiqaltai.
6 : tngri nerün ordun metü tečingkesel čöigürling.
tegüs čoγ-tu qobilγan-u yeke gegen blam-a tai.
7 : tegčiši ügei muquši ügei kabju-yin taγsal demčitei.
temičilte kelengči kebši-yin merged külemji büi.

9R

1 : sangsar nirvan ünemlekü sanid rašang kambu tai.
šamba lan-dur udaridqu tüngkür kambu blam-a tai.
2 : sayin-u oyun aldar čoγ-tu šara-yin šajin delgeren.
sadun salta jayaγ čarčim qurča čingγ-a todorqai.
3 : γurban čaγ-un šitügen ba kürdün čoyijung selteten.
qural rasang quvaraγ-un ayimaγ nögüd büridbe.
4 : qobi tegüs jasaγ noyad nom-un töb-dür aγulun.
qoyidu mör-ün egüdden-i ülemjitü nigebe
5 : tegünčilen Üüšin qošiγun arban naiman süm-e keyid.
teyin bükün Suγjiningbu-yin aγul üres Ba Güng Ye.
6 : tegši sayiqan šinji tegüs šili-yin ölge engger-dü.
tngri-yin jarliγ soyurqaγsan šar-a süm-e-yi bayiγulba.
7 : U Tai Šang-un ordun metü ömseger baraimba čöigürling.
udariddun terigülügči-yin blam-a duutay-a.

9V

1 : uqaγan-u tabun boddi-yin sanid rasang kambu ba.
udq-a činar tarni-yin rasang yidür kambu blam-a tai.
2 : aγu yeke suburγ-a kiged γurban čaγ-un burqan tai.
asuru-a olan quvaraγ-un touramba taγsil demejitü.

3 : Andu-a Töbed orun-ača Kanjuur nom-i jalaγad.
arban buyan čiγulγan-u nom-un orun batudju.
4 : qaγan jarliγ soyurqaγsan γayiqamšiγtu šar juu.
kašuγ jarliγ čarčim čingγ-a qabiluγsan šar-a juu.
5 : qamuγ üiles jakiraqu touday-a demči jarγuči tai.
qaγad noyad öglige-yin ejin öngšiγ tangsuγ bayalaγ.
6 : baraγun γar-un emünetü jasaγ törü-yin da vang ye.
Badarγultu Qan törü-yin qoriduγar morin jil.
7 : Baraγun Šang-un yeke orun rašijiltu morilan.
baγši sümtei Jamiyangšadba-yi basa dakin jalaba.

10R

1 : qorumqan darui qorin tabuduγar on-u γaqai jil.
qutuγtan-u erkim manglai boγda gegen baγuju.
2 : qobilγan-u adisadad-un vang jiγang abišiγ.
qur-a metü rašiyan-u nom-ud-iyar qangγaba.
3 : mandzušari mišiyelgen šalšisalsan gegegen.
manglai boγda Jamiyangšadba jalaraju ireged.
4 : man-u Üüšin Juu kiged bariγun šar-a süm-e-dür.
maši čuqaγ jarliγ nom-i soyurqaγsan γayiqamšiγ.
5 : jasaγ törü-yin da beyile türütuγad Ba Güng Ye.
Jamiyangšadba qutuγtan-i jalaγsan-u učir-a.
6 : jalγamjilan sudraγ sang ba kambusang nar irejü.
jaγuu mingγan abisiγ-un nom-ud-iyar qangγaba.
7 : arban jüg-ün γurban čaγ-un ilaγuγsan boγda nar.
amitan-i orčilang-un dalai-ača getülgen.

10V

1 : arγ-a belig sumadaγ-un tarni nom-un küčün-ber.
amur kelber burqan bolqu-yin onisun-dur kürgebei.
2 : ariγun qad-un usγal üres da vang noyan ekilen.
amitan šajin tusa buyan čingda süsüg edegegen.
3 : aru boγda qutuγtan-dur ayalan tulγur mörgüjü.
ačilaltai elberiltü aka noyad mandubai.
4 : erkem yeke öglige-yin ejin da vang noyan ekilen.
erdem tegüs U Lam-a ačinar olangki bügüde.
5 : ene yeke buyan čiγulγan quriyaγsan bodi-dur.
egereγsen Kešigbatu bayasulčin daγamu.
6 : vačir dar-a boγda nar-un jarliγ nom-un tangγaraγ.

očir gün-i sakin sanvar olbur ejidegči.
7：orui-yin čimeg erketen-ü üileddügsen buyan-i.
udγačilan šilüglejü kečiyenggüilen bičibe.

11R

1：sayišiyaltu ejin jasaγ šang kešig qayirlan.
sayid noyad ambas man-u sarγul-dur tungγaγ-a.
2：sayin buyan delgerikü-yin čola monču γ soyurq-a.
sayiki sangsar ularaqu-yin urida bi bayasumu.
3：törü šajin orušiju üni batu boltuγai.
törü-yin jasaγ qad noyad ölmei batu boltuγai.
4：tüšiyetü tüšimed-ün dürim batu boltuγai.
tümen tümen amuγulang töbšin batu boltuγai.
5：sayin buyan delgeren.sarva mangkalam tegüsegebe.

11V

1：šar-a quluγan-a jilün qaburun segül sarayin šineyin……
2：bičin čaγ deger-e bičijü tegüsgebe.
3：Kešigbatu-yin üge inü maγad mön bida
4：geselkejü šilüglegsen jarliγ nom-un čingda……

4：*Abaq-a-u sudur orušiba*
(モンゴル文字入門書)

麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本で、大きさは11.8cm×17.5cmである。表紙に*abaq-a-u sudur orušiba*というタイトルがあり、表紙の裏には文字は書かれていない。鉛で縦の線をひき、一頁に6行の文字がある。全部で11枚である。転写にあたっては文字がある方を1Rとし、その裏を1Vとする。この数え方でいけば、写本の内容は8Rまでで、8Vからは文字はない。

この写本はモンゴル文字の入門書で、私塾か私営学校等でつかわれていた教科書類の一種である。著者は満洲語の教養を有しているらしく、満洲語にならって点をうっているところが多い。

ここで、冒頭部分のみを転写する。この冒頭の詩は詩人ゲシクバトの作品で、啓蒙をうながす内容となっている。後半の字母部分は写真にて呈示する。

転　写

1R

1：oum sayin amuγulang tan boltuγai.
2：manglai γurban erdeni.orui degeren šitüged maγad
3：ünen tangγariγ-yi jirüken tegen sanaltai.badarangγui šajin-du
4：činda sedkel bariltai.batu törü-yin kereg-tü qauli.
5：yosu-yi daγaltai.qara qour-a-yin üiles-ber dayisun
6：olan bolumui.qani ey-e nigedbel.üile kereg bötümüi.

1V

1：külečijü čidabal.dayisun büküi-yi sögüdgemüi küčilejü

2：basubal.amaraγ ču jayilamui.keberegken öndege egür

3：dumdan jokistai.kegilejü jasabal.kemkereküi-yin siltaγan.

4：bardam mungqaγ-yi baribal.baγuraqu-yin siltaγan.basa

5：qoyidu törül-dü sibagčin-du törümüi.qob üge kelebel.

6：nöküd-iyen baraqu.qoyidu nigen törül-dü kelen-iyen

2R

1：songγamui.enerejü tedgübel.bükü qamuγ köndülen.

2：erel kejü türibel bügüdeger sodqu.keldüs kekü

3：orčilang kedü yampal maγad bi.kečineken yabuqu bi.

4：keniken türendü oruqu bi.qasiyan neretü aγula-du qayirqaγ

5：čilaγuu qašilan qara sedkel-tü kümün-dü.qamuγ ulus

6：qašila erke dourar yabuγči abu eji-yin küčün-dü

2V

1：erdem beleg-yi suruγči.baγsi blam-a-yin küčün-dü

2：erdem nom-yi suruγtun.＋ tegüs qural silüg-yi ＋ šinjilejü üjigdün.mangkalam.

（以下略）

5：*Šin-e jokiyaγsan güyüken udq-a-yin toli bičig*（新編簡明辞典・第一部分）

麻紙を二つ折りにし、紙糸を用いて左綴じにした冊子本である。大きさは13.0cm×22.5cmで、右下端がやや破損している。計８枚で、一頁に８行毛筆で書いてある。写本の表紙にタイトルはなく、裏表紙に*Šin-e jokiyaγsan güyüken udq-a-yin toli bičig*とある。内容は二枚目からはじまっており、この二枚目の冒頭にも*Šin-e jokiyaγsan güyüken udq-a-yin toli bičig*とある。ここで、実際に内容がはじまる第二頁の表を1R とし、その内容を概観する。

1・R・1～2・R・4: Šin-e jokiyaγsan güyüken udq-a-yin toli bičig.nigedüger bölüg-ün nigedüger jüil.

2・R・5～3・R・4: Šin-e jokiyaγsan güyüken udq-a-yin toli bičig.nigedüger bölüg-ün qoyaduγar jüil.

3・R・5～6・R・8: Šin-e jokiyaγsan güyüken udq-a-yin toli bičig.nigedüger bölüg-ün γurbaduγar jüil.

6：*Šin-e jokiyaγsan güyüken udq-a-yin toli bičig.qoyaduγar*（新編簡明辞典・第二部分）

麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本で、大きさは11.5cm×23.0cmである。計13枚で、表紙に*Šin-e jokiyaγsan güyüken udq-a-yin toli bičig.qoyaduγar*とある。一頁に７行毛筆で書いてある。以下、実際に写本がはじまる二枚目の表を1R とし、写本全体を概観する。

1・R・1～2・R・3: Šin-e jokiyaγsan güyüken udq-a-yin toli bičig.qoyaduγar bölüg-ün nigedüger jüil.

2・R・4～7・V・5: Šin-e jokiyaγsan güyüken udq-a-yin toli bičig.qoyaduγar bölüg-ün qoyaduγar jüil.
7・V・6～10・V・5: Šin-e jokiyaγsan güyüken udq-a-yin toli bičig.qoyaduγar bölüg-ün γurbaduγar jüil.

なお、11Rにはdumdadu arad ulus-un 33 duγar on 2-yin 12-a bičijü tegüsbei（中華民国33年２月12日に写了した）とある。

麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本である。大きさは11.5cm×23.0cmで、表紙に*Šin-e jokiyaγsan güyüken udq-a-yin toli bičig γurbaduγar bölüg.*とある。合計20枚で、一頁に７行毛筆で書いてある。以下、実際に内容がはじまる二枚目の表を1Rとし、その内容を概観する。

7：*Šin-e jokiyaγsan güyüken udq-a-yin toli bičig.γurbaduγar bölüg*（新編簡明辞典・第三部分）

1・R・1～6・V・2: Šin-e jokiyaγsan güyüken udq-a-yin toli bičig.γurbaduγar bölüg-ün nigedüger jüil.
6・V・3～11・V・3: Šin-e jokiyaγsan güyüken udq-a-yin toli bičig.γurbaduγar bölüg-ün qoyaduγar jüil.
11・V・4～18・R・1: Šin-e jokiyaγsan güyüken udq-a-yin toli bičig.γurbaduγar bölüg-ün γurbaduγar jüil.

なお、18・R・2にdumdadu arad ulus-un 33 on köke bičin jilün jun-u terigün sarayin edüre（中華民国33年甲申年夏の最初の月の吉日に）とある。

以上、三冊からなる『新編簡明辞典』は、いずれもオルドス地域ウーシン旗出身のエルデニトクトホの作品である。*Ordus-un Soyul-un Öb*(2),1987:p221-237に第一、二部分を収録している。その他は『目録』1979:p225,No.0747; Γarčaγ,1999:p1127,No.06514.

以上３冊からなる『新編簡明辞典』を近い将来に全文を公開する予定である。

8：*Surγal silüg-ün debter*（教育詩の冊子）

8.1:*Milan boγda-yin surγal sastar nigen bölüg orušiba*
（聖ミラーの箴言一部）
8.2:*Boγda Geser qaγan-u surγaγsan čadiγ debter nigen bölüg*
（聖ゲセル・ハーンの諭した書一冊）
8.3:*Mergen gegegen-ü jokiyaγsan naγadam-un šilüg bičig orušibai*
（メルゲン・ゲゲーンの創作した戯詩）

麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本で、大きさは12.0cm×26.5cmである。計22枚で、一頁に６行毛筆で書いてある。

表紙にタイトルがなく、扉頁に写本の第一部分の内容を示すタイトルが*Milan boγda-yin surγal sastar nigen bölüg orušiba*とある。５枚目の裏からは*Boγda Geser qaγan-u surγaγsan čadiγ debter nigen bölüg*となっている。また16枚目の冒頭に*Mergen gegegen-ü jokiyaγsan naγadam-un šilüg bičig orušibai*とある。このように、写本全体は三つの内容からなっている。

表紙の裏につぎのようなメモがある。写本の内容と直接には関係がないようである。

Mongγol Töbed-ün γajar-a ba jangjun-ača te yin qayir-iyar ulamjilan jarliγ iregsen olan jüil-ün učirtai dumdadu ulus-un jarliγ bičig čöm egündü büi.

第一部分の内容は三枚目からはじまる。転写する際、この三枚目の表を1R、その裏を1Vとする。1Vには大きさ6.7cm×25.0cmの紙が貼りつけてある（1V,b）。これは、本来各頁に6行ずつ書いていたところを書写者がまちがって7行書いてしまい、装丁したあとに7行目が綴じられて読めなくなったため、考えだした措置であるらしい。つまり、書写者が先に麻紙に書きうつし、写了してから製本したことをあらわしている。

8.1:*Milan boγdayin surγal sastar nigen bölüg orušiba*（聖ミラーの箴言一部）

この部分は頭韻をあわせた詩文体が中心になっている。

Γarčaγ,1999:p873,No.04705.

1R

nabči sečig üjisgüleng maši sayiqan bolbači.
namurun serigün bolqu čaγ-dur öber-iyen unamui❖
nasun baγ-a nidar jalaγuu kedüi sayiqan bolbači.
narinbačilan bodubasu ilγal anu tegün luγ-a adali❖
öskü-eče öteltel-e eldeb gem üd bolbai-yi buyan ese keyibesü
edür söni-yin jirγuγan čaγ-dur nigül olan bolumui
nigülesküi-yin blam-a burqan olan idam rakinas
örüšiyen aburaju adisdulan soyurq-a.
ečige eke-yi ergümjilen tedgügsen-ü ači-yi
eginigten sanal 1V omurqaju orkibai
ejin yeke degedüs-yi šadardaju daγaγad
eldeb olan amitan-i jobaγaju jobaγaju yabubai
nigül-iyen jalbiraju sitügseger bolqul-a.
enerejü örüšiyeγdün blam-a γurban erdeni-yi
egil qar-a mungqaγ-iyar neribegdegsen namai-yi
eljil ügei tögüreküi-yin ayul-ača getülge.
jasaγ ejin noyad sayid-un törü yosu-yi tüšiged
jalaγu košigen maγu sayin-i darulaju yabubai
jayaγan-u üile-yin ür-e bolba kemen sedkeged
jasaburlan yabuγsan yambar tusa bolqu bui.
ene metü qargis-iyan namačilan očimüi
erigüü gem-ün tulum saba-yi arilγaju soyurq-a
nigül-iyen niγun ügei ilerkeyilen keleged
nigülsküi-yin jüg-dür burqan minu abun örüsiy-e
sedkel-iyen idqamjilaqu nigedüger bölüg

2R

eldeb-iyer jangnamui tarni šastar bišilγaγčid osul ügei bolbasu
tamu birid adaγusun-dur yaγakiju törümüi.

erke ügei ükükuben ekinigden martaγad
ene nigen nasun taγan γayiqaγdaγčid qudalči.
erkem γurban erdeni-dür itegejü jalbiran.
ečige eke-yin ači-yi martal ügei sanaju.
ejin törü-yin yosu qauli
ebdel ügei abasu.
erlig qaγan eneriged nökür bolun tedgümüi.
angqan taγan baγtuγču baγši šabi bolulčin
ašan taγan urin jalan takiγad
aman taγan nom-un üges biširigči boluγad

2V

adaγ taγan nökür busu kemeldügči
ečigür edür büri kečiyekü buyan mandur qamiγ-a
egüride sedkel yaγuγan jasabasu keregtei
edür söni-yin jirγuγan čaγ-dur nigül-iyen tebčiged
qamiγ-a üjil buruγu sedkel yaγuγan šinjibesü kereg tei
bodi sedkel törübesü burqan bolqu-yin ündüsü
buruγu sedkel baribasu nigül olqu-yin šiltaγan
sayin kümün ali γajar yabubasu aldartai.
samaγu kümün ali γajar yabubasu uršiγtai.
öndür yeke degedüs-ber öglige-yi öggümüi.
öčügüken 3R dorudus-bar öngge niγur qaramui
öglige-yi ögkü čidal uγtu ügei bolbači.
ünen sayiqan sedkel-iyer bayasqaju yabuqul
tabun erdem šilγaraγsan teimü merged
qamiγ-a tal-a qaγas suruγsaju čuqaγ bui.
bardam mungqaγ kümün-eče erdem ülü γarumui.
bayasqulang-tu merged-eče nom-un jarliγ γarumui.
nigen bölüg tegüsbe.
yertemčü-dür törügsen ene bey-e möngke ügei-yin tulada.
eldeb-iyer jangnaju yabuqu amitan yuutai teneg
ülemji jaγun jil-ün toγtaγsan nasu 3V ügei böketel-e
ürgülji mingγan jil-ün üile-yi üileddüγči kümün yuutai berke bile.

8.2 : *Boγda Geser qaγan-u surγaγsan čadiγ debter nigen bölüg (tüil-ün erdemtü odun-u qaγan-u tngri-yin čaγajin-u bičig)*

3 : tüil-ün erdemtü odun-u qaγan-u tngri-yin čaγajin-u bičig.

4 : tüil-ün degedü erdemtü qaγan-i ügülegsen anu buyan ba jobalang bolbasu
5 : irekü qaγalγ-a ügei γaγčakü kümün öber-iyen elsemüi sayin maγu-yi.
6 : qariγulqui anu.mön següder bey-e-yi daγaju yabuqu luγ-a adali-yin tula.

4R

1 : tein kü tngri γajar-tur itegürel-i bayičaγaqu tngris büi.büged
2 : kümün qaldaqui anu kündü könggen-i üjijü.kümün-ü jaγun jaγun qonuγ-
3 : yi qasumui.jaγun jaγun qonuγ qasuγsan-u qoyin-a darui qokiraγulju
4 : yadaγuraγulqu ba.ürgülji γamšiγ jobalang-tur tušiyalduγulmui kümün čöm
5 : jiγšikü ba.qour erigüü jobalang bey-e-dür daγalčaqu ba.sayin belig
6 : jayilaju doγšin odun γamšiγ-yi baγulγamui.qonuγ toγ-a-yi güičibesü darui

4V

1 : üküqülün-e.basa san tai kemekü tngri doluγan burqad sakiγuluγsun
2 : gegen-ber kümün-ü toluγai-yin deger-e.ičijü kümün-ü yal-a ba.maγu-yi
3 : bičigeljü.nasun toγ-a-i qasumui.basa qamtu törügsen qar-a čidkür.kümün-ü
4 : bey-e-dür saγuju čaγan bičin edür kürügsen büri.darui tngri deger-e odču
5 : kümün-ü yal-a itegürel-i kelemüi.aliba kümün-dür büi bögesü yeke bolγulan
6 : arban qoyar nasu qasuqu ba baγ-a bolbasu jaγun jaγun qonuγ-yi qasuqu

5R

1 : ba.egün-dür itegürel yeke baγ-a anu kedü kedün jaγuγad jüil büi.kümün egüriden
2 : amidu boluy-a kebči urida tegunče jayilajbasu jokimui.yosun mön bolbasu
3 : orulduqu ba.yosun busu bolbasu qoyišilaqu ba γajar jam-dur.ülü kürkü
4 : ba.qaranγui bayišing-dur maγu ču ülü kekü ba.erdem γabiy-a-yi čuγlaraγulju.
5 : örišiyekü sanaγ-a-bar amitan-i asaraqu ba šiduraqu elberel elkeseg tegüdči
6 : bolqu ba.bey-e-ben töb bolγaju.kümün-i kengkekü ba.önüčin-i nigülskü ba

5V

1 : belbesün-i enerikü ba.ebüged-i kündülejü jalaγus-yi kümüjigülkü ba.kümün-ü maγu
2 : yabudal-yi teyigürgülbesü jokiqu ba.kümün-ü sayin yabudal-dur činggildükü ba.
3 : kümün-ü tusalal ögkü ba.kümün-ü bačimdaqui-yi aburaqu ba.kümün-ü oldaγsan-i
4 : üjejü öber-iyen oluγsan luγ-a adali sanaqu ba.kümün-ü čidal ügei-yi
5 : ülü qaraqu ba.kümün-ü aldaγsan-i üjibesü öber-iyen aldaγsan luγ-a
6 : adali sanaqu ba.öber-iyen čidal-yi ülü barimtalaqu ba.maγu-yi qoriγlaju

6R

1 : sayin-i tedgükü ba.yeke kem-iyen tülkejü baγ-a-yi abaqu ba.itegürel irebesü
2 : qasalqu ba.sayišiyal irebesü ülü čočiqu metü bolqu ba.ačilal kürgebečü

3 : qariγulqui ülü erigeljikü ba.kümün-dür tusalal ögkübečü-ber gemšikü ügei
4 : boldbasu sayii sayin kümün kemejü boluγad kümün čöm kündülekü ba.tngri-yin
5 : yosun-iyar ibegekü ba.buyan anu daγalčin irekü ba.olan elig jayilaqu büged
6 : tngris qalaju yambar üiles üiledbečü erkebiši bötükü bolumui.egünče degegši

6V

1 : čöm kümün-i kögegüljü sayin-iyar yabuγulqu jüil üd egünče doruγši čöm
2 : kümün-i čigerlegüljü maγu-bar ülü yabuγulqu jüil bui.yosun-ača teširgü-ber
3 : yabuqu ba.doγšin-iyar čidal bolγaju süglen qourlaqu ba.sem-iyer nomuqan
4 : sayin-i qourlaqu-bar yabuqu-yi tübdekü ba.semger-iyen ečige eke-yi mekilkü
5 : ba.baγši-yi ülü kündülekü ba.teden-ü kereg-yi čučalaqu ba qamuγ uqabüri.
6 : ügei arad-i qaγurmaglaqu ba.qamtu soruγsan nöküd-iyen maγudqu ba.

7R

1 : küüken qudal jalai-bar yabuqu ba.törül uruγ-ača qoldunčin temečin
2 : čorgilduqu ba.küjürkeg iderkeg boluγad örüsiyel ügei ba.öber-ün kerčigi
3 : doγsin-i keriglekü ba.jöb buruγu-dur ülü jokinčiqu ba.sögerkü-dür
4 : qanduju terseregülkü ba.dourdus-yi darulaju.γabiy-a-yi abqu ba.degedüs-yi
5 : bildaγučilaju sayimsurqui-yi erikü ba kešig kürtegsed-i ülü süsüglekü ba.
6 : qasalal-yi kelelčigseger ülü barindaqu ba.tngri-yin irgečüd-i könggelen türešiyaqu

7V

1 : ba.ulus-un jasaγ-i γodγulju samaγuraγulqu ba.jirum busu-dur šang kürtegekü ba.
2 : qamiy-a ügei-yi erigülen jobaqu ba.kümün-i alaju ed-yi abqu ba.kümün-i
3 : unaγaju jerge-yi abqu ba.taγar-a irigčid-i alaqu ba.šidurγus-yi čülekü
4 : merged-yi baγuraγulqu ba.önüčin-i darulaju belbesün-i čoγnuldaγulqu ba.
5 : čaγajin-i orkiju jabšiyan-i abqu ba jöb-yi buruγu bolγaqu ba buruγu-yi
6 : jöb.bolγaqu ba.könggen yal-a-yi kündü bolγaqu ba.alaqu yal-a-yi üjibesü tajiyaju

8R

1 : naγurlal nemekü ba.buruγu-ban medegseger abču ülü qalaγu ba.sayin-i medegseger
2 : abču ülü yabuqu ba.öber-ün yal-a-dur busud-i nočuqu ba emči belgeči
3 : šinjiγči otuγči üjigči-yi sönügejü qaγaqu ba boγda merged-yi maγudqu
4 : ba.degedü erdemten kümün qaldaqu ba.šibaγu-yi buudaju görügesü-yi abalaqu ba.
5 : ijigsed qoruqai-yi maltaju umtagsan jigürten-i ürgekü ba.kakali-yi qourlaju
6 : ömdege-i qamalaqu ba.kümün aldaqui-yi ergeljikü ba.kümün-ü bötükü γabiy-a-yi

8V

1 : ebdekü ba.kümün-yi jobaqui-dur kürgejü öber-ün bey-e amur saγuqu ba.

2 : kümün-ü qobi-yi qasuju öber-ün qobin-dur nemri bolγaqu ba.maγu-ban sayin-iyar
3 : araljiju öber-ün duralaqui-dur yosun-i orkiqu ba čidal-yi qulγuju öber-ün
4 : čidal bolγaqu ba.kümün-ü sayin yabudal-i bütegergülkü ba kümün-ü šibšigtei-yi
5 : kelekü ba kümün-ü γuyanči-yi aγudalun γarγaqu ba.kümün-ü ed tavar-yi γokir
6 : γulqu ba kümün-ü törül-yi angjiraγulqu ba kümün-ü qayirlaltu yaγum-i

9R

1 : buliyaqu ba.kümün-dür ömügiljü maγu-bar.yabuγulqu ba.arγ-a-yi kereglejü
2 : sür sürdegekü ba.kümün-i basumjilaju deyilekü-yi erikü ba.kümün-ü orunglaqui-yi
3 : ebderegülkü ba.bayan büged omurqaγ bolγaqu ba.yadaγu büged ečimtegei ügei bolqu ba.
4 : ačilal bolbasu abqu ba.itegürel bolbasu tülkekü ba.jobalang-yi kürgejü maγu-yi
5 : šinjilekü qudal aldar-yi qudaldun abču maγu sanaγ-a-yi öbürlekü ba.sürdür
6 : eremšijü šiqamta bačimdaqu ba doγšin-yi talbiju qourlal alaqu ba učir

9V

1 : ügei yoruγ torγ-a oγtučin esegekü ba.yosulal busu.boda mal-yi alaju
2 : činaqu ba tabun jüil-ün tariyan-i čičuqu ba.olan amitan-i jobaγaqu ba.
3 : kümün-ü ed erdeni-i abqu ba erkem boluγsan kümün-i üjibesü baγuraγulqu
4 : čülgükü-yi erkiljikü ba.bayanjiγsan kümün-i üjibesü börilgejü sarniγulqui-yi
5 : erkeljikü ba.busud γou-a üjisgüleng em-e-yi üjibesü tačiyaqu sanaγ-a.
6 : egüsgekü ba.kümün-dür öri dutabasu tegün-i öggüdügei kemen erkeljikü ba.

10R

1 : erkeljikü ba qokiγ-a ügei jimtüng čirai tan-i eleglekü ba tegün-ü erdem čidal-yi
2 : darulaqu ba.nigültü qoruqai-yi bulaju.kümün-dür qariyal keyikü ba.em-i
3 : bulaju modun-i qourlaqu ba.baγši-yi basuju januqu ba ečige aqas-dur
4 : ketürmeyilejü kelinglegülkü ba türemekeyilen abqu ba.türmekeyilen erikü ba kemjiy-e
5 : eče getüren jirγaju činggeldükü ba.dourdus-yi erigülen jobaγaqu ba kümün-i
6 : jangdurun ayulγaqu ba.tngri-yi qašilaju γajar-yi buruγu qariyaqu ba salkin-i

10V

1 : januju kelekü boruγan-i qariyaqu ba kerildükü-dür ömünglejü temčildün
2 : jaγaluγulqu ba demi nöküd qani-dur eniyelegülün yabuqu ba emes-ün üge-yi
3 : abču kereglekü ba.šin-e-yi ulumaγči qaγučin-yi oγuraqu ba ečige eke-yin
4 : surγaγsan-i jörikü ba.aman-dur mön bolbaču sanaγ-a-dur biši bolqu ba.
5 : ebtei-yi orkiju soliγu-yi dürsülekü ba šidar-ača tersegülen qolan-dur
6 : qanduqu ba.ariki-dur durašiju aliba kereg-yi samaγuraγuqu ba er-e

11R

1 : bolbasu.šidurγu joriγ-yi aldaqu ba.em-e bolbasu jögelen nomuqan-i aldaqu ba.
2 : er-e bolbasu em-e köbegün-dür kelkiy-e ügei bolqu ba.beri bolbasu qadam
3 : ečige aqas-dur yosu busunčilaqu ba.quduγ ba.juuq-a-yin degegür alququ
4 : ba.kümün ba.ideši-yin deger-e üsürejü yabuqu ba.čaγan sar-a-yin sineyin
5 : nigen naiman sarayin šinin tabun.arban sarayin sinin doluγan.arban qoyar sarayin
6 : šineyin naiman-a.eden jerge-yin edür-e duulaqu uyilaqu ba.sar-a büri-yin šinin

11V

1 : nigen-e aγurlaqu barkiraqu ba.qoyidu jüg-dür qanduju nisu niigekü nolmuqu
2 : šigekü ba.söni-dür ničügün bosaju yabuqu ba.nayiman čalaγai edür-e qour
3 : erigüü-yi yabuγulqu ba.odun qarbuqui-yi nolmuqu ba solungγ-a-yi
4 : jiγaju naran saran-i udaγan qaraqu ba.učir ügei menekei-yi alaju moγai-
5 : yi yančiqu ba.ene metüs jüil jüil-ün yal-a-yi tngris egün-ü kündü könggen-i
6 : üjijü jaγun jaγun qonuγ ba.nasun-u toγ-a-yi qasun-a nasun toγ-a

12R

1 : güičebesü darui üküqülümüi.üküqsen-eče ilegüü yal-a bui bügesü köbegün
2 : ači-dur šilejijü jobaγumui.aliba kümün kümün-i čoγuldaγulju ed
3 : erdeni-yi abuγčid anu tegün-ü em-e köbegün gerün amin-yi toγačiju γamšiγ-
4 : yi qubiyan dangsalamui.ulam-iyar ükükü kürgegülün-e keriber ükükü-dür
5 : ese kürbesü darui γal usu qulaγai degerem-e-yin ayul irekü ba.keniy-e
6 : ebedčin oruqu ba.kerigül bariγul jüil-ün kerig γarču demi abuγsan-tur

12V

1 : tegčigülümüi.kelis ügei kümün-i alabasu čuγum ildü-yi ariljiju kederkü
2 : alaqu luγ-a adali jirum ügei ed-yi abqu anu ülegerlebesü ölüsükü-
3 : dür gegentei (kegertei) miq-a-yi idekü ba.umtaγasuγui-dur qourtu ariki uuqu
4 : luγ-a adali dur-a čidčü ülü čidqu bayituγai ükükü-dür basa sanamui.
5 : dan sanaγan-dur sayin-i egüsgejü kedüi sayin kereg yabuγ-a edüi.bolbači burqan
6 : tngris nigen tei ibegemüi sanaγ-a-dur maγu-yi egüsgejü kedüi maγu kereg küsegsen

13R

1 : ügei bolbači doγšin tngris nigente daγalčiju yabumui.urida kedüi maγu
2 : kereg keyijü yabuγsan bolbči qoyin-a öber-iyen gemšijü eldeb maγu-bar
3 : yabuqu ügei qamuγ sayin-i kečiyenggüilen.yabuqu bolbasu erke ügei
4 : buyan-i quriyaqu büged qarinči nige sayin kümün boluγsan anu olan bolai teyin kü
5 : sayin kümün-i sayin-i kelekü sayin-i üjikü.sayin-bar.yabuqu nigen-edür γurban
6 : jüil sayin bui.bolbasu γurban jil dügürtel-e.degedü tngri-eče erke ügei buyan-i

13V

1：qayirlan ögčü kürtegemüi.maγu kümün maγu-yi kelekü maγu-yi üjikü maγu-bar
2：yabuqu nigen edür γurban jüil maγu bui bolbasu γurban jil dügürtel-e.
3：degedü tngri-eče erke ügei γamšiγ jobalang-yi kürgejü baγulγamui.kümün
4：anu sayin jirum-iyan sakiju ali sayin-i kečiyenggüilen yabubasu amuγulang-
5：iyar tegüs jirγamui

8.3：*Mergen gegegen-ü jokiyaγsan naγadam-un šilüg bičig orušibai*
（メルゲン・ゲゲンの創作した戯詩）

この部分は頭韻をあわせた詩文である。14R から 14V の最後の一行までは、ガルルらが編集した『メルゲン・ゲゲン詩文集』の*Ejen boγda Činggis*の冒頭部分（Γallu & Jirantai 1986：56-57）とほぼ同じである。

Γarčaγ,1999:p1382,No.08438.

14R

Mergen Gegen-ü jokiyaγsan naγadam-un šilüg bičig orušibai

erdenitü ejin boγda-yin gegen-ü
erte tere üileddügsen buyan-bar
eyimü yeke γayiqamšiγtu orun-du
ende bida irüül qamtu jirγay-a.
urusqal-yin usun metü uyaqan.
urγuγulal dzandan metü sergüleng.
uyaqan-bar aγali-tu üres mini.
učiraju jolγabai-j-a sergüleng
namur-yin eni sengsen metü serüüken
nayiγuljiqu üy-e metü uyaqan
nasun nayini atar γolšiγ üyes mini
naγaduju jolγabai-j-a sergüling.
erte-yin tere irüüleren uyaqan.

14V

edüge-ber buyan naran sergüleng.
eldeb narin aγalitu üyes mini.
idar narin daldaran toγlay-a.
jergegülen idar tere jergejü.
jerge narin jegürden-e adali.
toγlaqul-a idar tere nayiraju.
toγtaγul-a buyandayiγar jirγay-a.
doγšin maγu-iyan daruγad

dorkiγul-a buyandayiγar nayiraju.
uran maγu omuγ-iyan daruγad
orgiγul-a omuγdayiγar jirγay-a.
enereltü.ejin boγda-yin jaqadu.
ene qoyidu-yin irügel man-u qamtudču
engke batu nayiralaqu-yin yasu-i.
ejin blam-a örüšiyekü boltuγai.
boγdas ud-un vačir metü.15R ülemji-yi.
kabum jiu-a qalaba boltal batudču.
boγdas ud-un šašin törü-yin ölji-ber.
bürin mendü amur sayiqan jirγay-a.
sümber aγulan adali.
sürtü yeke degedü.
sün-ü dalai adali.
suyurqal-tur kürtebei.
nara-yin qur-a-yin küčün-dü.
nabči sečig delgerem.
nayir-yin ene bayar-du.
naγadum keyijü toglay-a.
ayan aba-yin dotur-a.
aγta mori kerig tei.
aγul daγu-yin dotur-a.
naγadum jirum keregtei.
ečige.eke-yin ači-bar.
ejin törü-yin ölji-ber.
egüride-yin buyan-bar.
endel ügei jirγay-a.

15V

boγda blam-a adislan.
burγu üjil aril-un.
burqan tngri örüšiyen.
buyan kešig oltuγai.
qabur kekü dulanar.
qamuγ bodis ud kümüjim.
qayirlaqu örüšiyel
qamuγ kümün-dü bayar tai.
jun nai čaγ dan delgerid.
jujaγan elbeg ergüjim.

jokistayiqan yosu-bar.
jirum yosu surtal jasaram.
namur-un serigün bolqui-du.
nabči üres idešim.
narin kündü yosu-bar.
nayiratu törü tübsiddüm (tübšiddüm)
ebügel degen amisγul.
öndürid-dün manduqu.
üni yosu-yin.16R merged ner
öngge qourim arilum.
nigen on-i tegüs-ben
nige nasu nemekü.
niγtan batu boduγčid
nigül ügei buyantai.
ečige eke tngri.
ejin blam-a idam nar-yi
egüride šitüjü
eldeb tabar jirγay-a.
ačitu blam-a-yi.
ašidan šitübel.
adistad olju.
alustaγan jirγaqu.
orčilang-un dörben dalai-yi.
olju törügsen man-u bey-e.
oran mungqaγ arban qar-a-bar.
öndülgekü ebedkü.ükükü törükü.
üileši ügei dörben dalai-yi.
üjijü bayiγsaγar martad orkiqu

16V

ülü medekü mungqaγ sedkel.
üneger qarin teneγ bišiyü.
ene kü sayiqan čilüge-tü čaγ-dü.
esečü keyigsen buyan nom-yi.
erlig-ün γar-dur odduγsan qoyin-a.
ergejü keyijü boludaγ bayiludu.
čin daγun arilqu.
čiki-yin čimeg tedüiken.
čidal erdem örüšiyel.

čiqulata keregtei.
güng čovar-yin ayalγu.
köndei nigen sonusγal.
kündü jirum yosulal.
kümün büri-yin jirγalang.
šidarčiqu naγadum.
šigülden-ü tedüyiken.
šilün töbtei mergen-i.
šimem tusa keregtei.
sudur bičig šilüglen.

17R

sonusγal-un tedüyiken.
suduluγsan erdem-i.
sutu boγda-yin jokiyal
jiruγ kürüg jiruγ kürüg üjimji.
jibaγulang-un tedüyiken.
jasal sayitu yosulal.
jirγalang-un yabudal.

9：*Güng-ün juu-yin sudur surγal orušiba*（グンギンジョー寺の箴言）

大きさは12.1cm×19.0cmで、麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本である。計18枚で、一頁に毛筆で6行書いてある。表紙に*Güng-ün juu-yin sudur surγal orušiba*とあり、扉頁にBoγda gegen-ü jokiyaγsan tabuduγar surγal（聖活佛の創作した第五部の箴言）とある。写本の最後には「丁巳年春の最後の月の十日に写了した。ウ師に捧げる」（ulaγčin moγai jilün qaburun segül sarayin arban-a bičijü tegüsbei U baγši tan-a bariba）とある。ここでいう丁巳年とはおそらく1917年のことであろう。

グンギンジョー寺（あるいはグニジョー寺）の聖活佛とは、イシダンゼンワンジャルのことである。オルドス地域ではイシダンゼンワンジャルとよぶが、ダムディンスレンらモンゴル人民共和国の研究者たちは、ダンゼンワンジャルと呼称していることが多い。

以下まずダムディンスレンの記述にそって、イシダンゼンワンジャルの生涯を簡単に紹介しておこう。

イシダンゼンワンジャルは1854年にチャハルの鑲白旗ドゥーレン・オボー（Dögüreng Oboγ-a）という地のアムバン・ナムジャルドルジ家に生まれた。7歳のときにオルドスの郡王旗グンギンジョー寺の活佛に迎えられ、15歳までモンゴル語、チベット語の教育を受ける。同治年間に回民反乱がオルドスに波及し、グンギンジョー寺も焼きはらわれたため、一時故郷のチャハルにもどり、数年間を過ごす。その後オルドスに帰り寺を再建し、二十代のときに青海地方のグムブム寺を訪れ数年間滞在し、宗教哲学と医学について勉強する。

モンゴルにもどってから、イシダンゼンワンジャルはオルドス、シリンゴル、ハルハなど各地で行医した。イケ・クレー（現ウランバートル）に数年間滞在したのち、弟子たちの要請で1903年にスニト旗に行き、最期まで住みつく（Damdinsürüng

1959:556)。

彼はチベット医学を盲信することなく、モンゴルの風土とモンゴル人の体質に合わせるように『四部医典』の理論を新たに発展させた(Damdinsürüng 1959:556)。イシダンゼンワンジャルの医学上の貢献については、ジグムド氏がその『モンゴル医学簡史』のなかで詳しく述べている(Jigmed 1985:187-194)。

イシダンゼンワンジャルの生卒年代について、オルドスのナラソン氏は、1854年生まれで、1907年11月9日に逝去したとする(Narasun & Öljeyibayar 1986:282-283)。ジグムド氏は1853年～1906年としている(Jigmed 1985:187-189)。

ダムディンスレンは、1928年にウランバートルで出版されたイシダンゼンワンジャルの『黄金箴言』(*Altan Surγal*)を底本とし、その他国家図書館所蔵の写本とを比較して、若干字句修正をして収録している。モンゴル国の国家図書館には、イシダンゼンワンジャルの作品が多数収蔵されているとも伝えている(Damdinsürüng 1959:556)。

痛烈な批判と鋭い風刺を特徴とするイシダンゼンワンジャルの作品は、ゲシクバトの作品とともに、広くモンゴル族のあいだに伝播している。伝承では、イシダンゼンワンジャルがオルドスを離れたのも、彼の詩が王公の不快をかったのが原因ではないか、とダムディンスレンは述べている(Damdinsürüng 1959:556)。

ダンディンスレンはその『モンゴル文学珠玉百篇』のなかに、イシダンゼンワンジャルの詩をつぎのように収録している(Damdinsürüng 1959:548-556)。

第一部：17段
第二部：22段
第三部：22段
第四部：23段
第五部：5段

第五部から選んだ5段の詩は、このオーノス氏の写本にはみられないものである。また、サインジャラガルとシャラルダイは『グンギンジョー寺の活佛イシダンゼンワンジャルの詩五百首』のなかで、イシダンゼンワンジャルの教育詩を13部に分けている。オーノス氏の写本では、1R.1から9V.6までが第五部となっているが、『グンギンジョー寺の活佛イシダンゼンワンジャルの詩五百首』では、オーノス氏のと同じ内容の部分を第六部としている(Sayinjirγal & Šaraldai 1979:16-19)。オーノス氏の写本の10Rから15Rまでの内容の一部が『グンギンジョー寺の活佛イシダンゼンワンジャルの詩五百首』の第七部と同じである(Sayinjirγal & Šaraldai 1979:20-23)。

Serruys, Ordos, 1975:No.28.29,30,31,130; Heissig, Copenhagen,1971:p62-63;『目録』1979:p270,No.0914. なお、Γarčaγ ,1999には38種におよぶイシダンゼンワンジャルの詩を収録している。

転　写

1R

1：arban qar-a nigül-ü angq-a yeke keličin.
2：amitan-i alaqui-yi medeγseger bayital-a.
3：aru öber orun büküi-i ajiglaju üjibel.
4：ami jiγul arγ-a ügei yosu metü boljuqui.
5：čaγ-un öngge neyite-yin yosu teyimü metü bolbal-a.
6：čaγan qar-a üile-yin ür-e orkiγdaqu qamiγ-a.

1V

1 : čargirtal-a quriyaqu erlig qaγan-u elčiner
2 : čalman-iyar abčiqui-i qudal kemen sanaγuju
3 : ene γajar-a alaqui-dur yosu bolju etegen
4 : erlig qaγan-dur jolγuqui-tur yoru-a bolju ilereged
5 : eril kedeg sönesü-yi simširetel-e tölijü
6 : ergen ergen tümen kalab alaγdaqu qudalyuu

2R

1 : nigen edür nigen namai tasuluγsan keličin
2 : nigen sar-a tümen bolju arbijiqui-yi bodubal-a
3 : nigen jildür bum-un toγ-a kürkü amin qariγuu
4 : nigen nasun arbijil-dur kedüi jimai tölemüi
5 : aman daγan idekü-dür amta šimta kedüyiken
6 : amin-iyar tölükü-dür üile ür-e kedükei

2V

1 : asaγuqui-yin sedkel ügei üküsen-ü daruyiqan
2 : ayuγultu erlig qaγan toγučiqu maγad bui
3 : kesegleged idekü-dür qonin miq-a bolbači
4 : kečiyeged kelelčibel öber-ün miq-a-yi idemüi
5 : keltürekü berke üile-yin bolbasurun irekü-dü
6 : kerčiγdekü jobalang anu egünče ülemji

3R

1 : gegen boγda-yi jalaqui-dur maši sayiqan süsüglen
2 : kečiyejü ergül takil šigüsü-ben bariju
3 : gerün ölji blam-a-yin adis kürülčikü-yin urida
4 : gemtügülüγsen qonin nigül qoyar tal-a-yi ebdemüi
5 : nigen kümün alaqu körükeyilen jobaqu
6 : nigen qonin alaqul-a iden-e kemen bayasaqu

3V

1 : neyilegülün boduqul-a ami čisu adali
2 : nigül-yi šinül-iyer kelelčigsen činar mön.
3 : kümün anu qourlal olan kerčigei-yi alamui
4 : körkü qoni šim tosu baγasu-ban ögseger
5 : könügejü alaqui-dur körükei busu boluγči
6 : kümün-ü sedkel ünen degen maši mungqaγ bosuyuu

4R

1 : basa qoyidu-yin jobalang ba bolbasural bayituγai
2 : barim deger-e nasu buyan maši abqur bolumui
3 : bayan yekes blam-a noyad nasu abqur boluγči
4 : bayar nayir-un alal nitul yekedüγsen šiltaγan
5 : abural-un orun bolqu γajar mör-yi oluγčid
6 : arban čaγan buyan tan-i köbegüd čilen tedgükü

4V

1 : arban nigül üileddu γči-yi dayisun bolγan daruqu
2 : amalaγsan tangγaraγ-i qarin teyimü boluy-a
3 : ülegerlen bodubasu bayar nayir-a kemegči
4 : ülemjiken beleg joriγ jokiyaqu bayituγai
5 : üker qoni alaγsan-u yeke nigül delgejü
6 : öljei busu jobalang-un yoru-a bolqu bosuyuu

5R

1 : bodisadu gümbü loγrub nigen qoruqai alaγsan
2 : bolbasural terigün-iyen oγtuluγsan bayital-a
3 : bolki bidan-u üker qoni alaγsan-u keligčin
4 : bulturaqu maši berke toluγai-bar tölümüi
5 : oboγ-a-u ejin luus-yi ulaγan-bar takiqu
6 : orun nutuγ öljei bolqu sayiqan takil kemegči

5V

1 : uγ-un činar miq-a tosu qaršiladaγ tulada
2 : urbaγulun kelinglejü qourlal keyikü yosutai
3 : sitügen ba burqan luus-yi takiqui-bar šiltaglan
4 : sinul dur-a beyes anu ideküi-ben sanaju
5 : šiljil ügei maγu üile-yin ölji busu qarγul-a
6 : šidübeči čidal ügei kereg ügei kememüi.

6R

1 : ügülekü küseküni süsüg takil bolbači
2 : ügulekü ideküni bey-e beyes bolqul-a
3 : ünen tegen ideši-ben beleddügsen učir-yi
4 : üile-iyer burqan tngri-yi qaγurču bolquyuu
5 : iledeber alabal-a üile bolju tölümüi
6 : idel ügei orkibal-a takil bolju bolumui

6V

1 : itegejü sanabal-a aburiju γarumui

2 : ilerkeyilen bodubal-a ünen bolju bolumui

3 : udq-a kereg sedübüri-yi öber-iyen γarγaju

4 : učir ügei yadaγus-i qoni üker nitulan

5 : osul üilen quriyaju nigen bey-e-yin keligčin

6 : uršiγ jobul arbidqaju ejin olan bolumui

7R

1 : bayidaγ usu-yi julaγaju ger-iyen bürikü

2 : baγasu-yi quriyaju küiten-iyen qalaγalaqu

3 : basa šim tosu-yi anu saγaγaju aγuγad

4 : bayiraγ deger-e alaqu-i tenčü körküi busuyuu

5 : üniy-e-ü deling-eče čaγan sün-i abuγad

6 : üres-yi qudalduju alta mönggü bolγuγad

7V

1 : ösügsen-ü čidal küčün-i baratal-a edeleged

2 : ötelegülen alaqu anu tenčü körükei busuyuu

3 : ariγun sün-i kökegülügsen üres-yi bodubal-a

4 : ači üres bidan-i alabasu jokimui

5 : abu eji metü kündü kešig-yi kürteged

6 : ačilaqui-yin qariγuu-dur alaqu ünen körküi

8R

1 : kituγ-a-ban dürüküi-dür joriγ anu čingγaqan

2 : kirqaraju üküküi-dür jirüke anu bökeken

3 : kerčilejü ideküi-dür šinul dur-a yekeken

4 : kelebeljin üküküi-dür tere jobul-yi üjimüi

5 : kündü temür egürüged aγulan tal-a-yi kesüjü

6 : könügekü namai anu nigen qoyar bolbči

8V

1 : ködüge-dür üjigdegsen tümen mingγan toγuγ-a

2 : kündü nigül quriyaju kelinčin anu čuqum mön

3 : ünegen-ü arusu-yi qudaldubasu kedün lang

4 : üile-yin ür-e-yin bolbasural bodubal-a büm-ün lang

5 : örüs busu amin-iyar tölekü-dür kürkül-e

6 : ülemjite jobaqu anu kemjikü arγ-a ügeyile

9R

1 : üilen-iyer ürejiγsen bögesü širke-yin tedüi-yi
2 : üjigseger nisalaju alaqui-dur kilbarqan
3 : üjigdekü dürsü anu kedüi baγ-a bolbači
4 : ür-e anu soliqu-du ami anu adali
5 : öčüken-ü qajiγasan-i alaqui-dur kürbel-e
6 : üker qoni ideγsen-i yaγakibasu jokimui

9V

1 : öber-iyen tedüyiken-dür alaγsan-ban sanabal
2 : üjitel-e yeke nigül qoγusuuju bolqu uu
3 : tarγun blam-a kelekü-dü sabaγ-a ügei üges mön
4 : tan-u beyes üiledküi-dür ajiγ ügei aji mön
5 : tamu-yin erlig ireküi-dü šiljil ügei šiltaγ mön
6 : taniqu kümün üjiküi-dü üile-yin ür-e-yin nomlal mön

10R

1 : tabuduγar bölüg
2 : qorin doluγan silüg
3 : γurban čuqaγ erdeni-ber degürügsen orun-du
4 : γoldu süsüg ködelgekü sedkel ügei amitan
5 : γurban kölge-yin nomlal-ud-i sonusubai kebeči
6 : γoldur abču yosučilan yabumuyuu qayirqan

10V

1 : buyan burqan üiledküi-dür usu sirui qayirtai
2 : bujar nigül üiledküi-dür ami bey-e qarim ügei
3 : bodi qutuγ eriküi-dür nigen edür berke tei
4 : buruγu mör-i edüküi-dür arban jil-dür aγujim
5 : bayan bolqu-yin ündüsü anu buyan burqan ketel-e
6 : basa qarin üiledküi-dür qamuγ büri qarumlal

11R

1 : baraγdaqu ündüsü anu qar-a nigül ketel-e
2 : baratal-a üiledküi-dür qarin yeke sinul tai
3 : nigen nasun-du tusalaγsan burqan-iyan könggelen
4 : nigen edür tusalaγsan kümün jočid-i kündülen
5 : nigen yeke mergen bolji erimšigči sedkel den
6 : nigen nasun jöb-yi olqu qobi ügei mungqaγ mön

11V

1 : utaγatu burqan-iyan esegei-dür baγlaγad
2 : umtaqu ba ideküi-dür eldeb-iyer bujarlan
3 : uran darqan kekelegsen altan burqan-i üjiged
4 : unan tusun süsüglekü sedkel činar qayiši-ban
5 : abu eji-yin šitügen-i takiqui-dur kürbel-e
6 : arban qorin joγus-u küji tegen berkeden

12R

1 : aliγ šaliγ noküd-iyen čimeküi-dür kürbesü
2 : alta mönggü torγ-a tordung elbeg boldaγ yubila
3 : aburaγči burqan taγan ergüküi-dür kürbel-e
4 : arbai yömei qar-a tosu bolqu bolqu kemeldün
5 : ami bey-e aman taγan ideküi-dür qarin ču
6 : arban amta tegüs kedeg süsüg mungqaγ yambar bayin

12V

1 : aburaltu sakiγusun ačilal-un takilγ-a
2 : arban qoyar sar-a dotur-a nigen edür tünggeged (tokiγad)
3 : adaγusu mal-ud-iyan söni edür asaran
4 : adqaγ süsüg alin anu yeke bayiqui bodulday-a
5 : burqan-u emün-e aγuluγsan takil tabiγ qoγusun
6 : boduluγsan beleddügsen takijiju öčüken

13R

1 : boru gedüsü tejigekü tarčuγ saba degüreng
2 : boduqul-a süsüg šinul alin anu öngge tei
3 : šitügen-ü qadaγ nindar qar-a bolud urungqai
4 : širegen-ü debseger ba oru-yin tedüyiken
5 : šidar nökür-iyen etelegüni qurγui bolud yingsu ken
6 : šinjilebel-e süsüg sinül nidün deger-e ilede

13V

1 : ene qoyidu-yin aburaqu sakiγulsun burqan-ban
2 : ergümjilen takiqui-dur qamuγ büri-yi qayirlan
3 : eyerkedeg noyad geyičid ergül-e soniran
4 : eldeb-iyer kündülekü alin anu erkim büi
5 : kelekü ba üjildeger burqan kekü bolbači
6 : keregsekü erkimlekü sedkel ügei bolqul-a

14R

1：kejiyede abural-un učir ülü medeγden
2：kemkerigsen abdar metü nigen jüg-dür orkimui
3：boru gedüsü nigen-edür ölüsküi-dür kürbesü
4：boluši ügei kereg bolju γumadal-yi keleljimüi
5：burqan-iyan nigen sar-a takil ügei orkiγad
6：bolji bolji čilüge ügei yaγakibai kememüi

14V

1：talbiquni bariγun qoyin-a betegülen orkiγad
2：takiquni qar-a usu jödekürtei bolasaγar
3：talaγar bayiγ-a ene burqan tenčü olan kemeldün
4：tal-a orui-yin bungkan dotur-a qayaqui-dur kürümüi
5：abu eji-yin sitügen-ü qaγučin-i orkiγad
6：altan öngge šineken-dür süsüglebei kemegči

15R

1：adqaγ sedkel abural-un tangγariγ-dur qarsiγad
2：arban jüg-ün burqan-ača qaγačiqu učir mön
3：egderkü sejiγ ügei ünen süsüg bayibal-a
4：elegdeγsen qaralaγsan burqan dürsü bayituγai
5：egel nigen čilaγun-dur arayibalu γaruγsan
6：ersü noqai-yin soyuγu ču vačirbani boljuγui

15V

1：ulaγčin moγai jilün qaburun segül sarayin arban-a bičijü tegüsbei
2：U baγši tan-a bariba

10：*Surγal silüg*（教育詩）

麻紙を二つ折りにして、左綴じにした冊子本で、大きさは12.5cm×16.0cmである。現存の白い表紙に使用されている紙は麻紙ではない。この表紙はオリジナル写本の破損をくいとめるために、オーノス氏が糊で貼りつけたものである。

写本は頭韻をあわせた詩文である。第76段落にsurγal bičig（教育書）とあることから、上記のタイトルをつけた。段落ごとにアラビア数字による番号がついている。一頁に毛筆で８行の文字が書いてあり、現状では第９段落から第77段落までとなっている。オーノス氏がつけた表紙にも３行ほど第８段落の詩が一部のこっている。表紙と裏表紙を含め、計17枚である。以下転写にあたっては、オリジナル写本にある数字ナンバーをそのまま踏襲する。

満洲語の素養をもつ人が書いたと思われる点がある。n終わり語にi、uが接尾辞としてつく場合、その左下に点をうっている。第77段落に「中華民国三十九（1950）年庚寅年夏の最初の月の九日に」写了した旨を明記している。

第55段落はつぎのようになっている。

olum ügei γajar oγturγui-yin aγar-i jokirabasu köke.
渡し場のないところでも空気がよければ、グケ。
urusqal usu tungγalaγ bolbasu čingker köke.
流れる水でも清らかであれば、グケ。
urγuqui jüil ten ebesü ba sečeg-üd qabur jun-dur köke.
生える雑草や花は春と秋に、グケ。
urdus-un emes olan čuglabasu γayiqamšiγ köke.
オルドスの女は大勢で集まれば、グケ。

ここでいう「グケ」ということばには、いろんなニュアンスがある。「青い」、「堅い」、「頑固」、「強い」などの意味でもつかわれる。著者は、女性の力強さに感銘をうけているようだ。文全体の特徴として、詩才横溢の印象が強い。

転　写

8

……

……erdem moγudaγ-iyar
……baγulγaju qadagsan metü
……ra(e)n küüširii kemen daγudabai:

9

erken-dü nidün-ber üjigči-yin gegen-e engkel jalbiraγad
eldeb šilüglel čigejin-eče ügei bolbaču eblegülün
erke ügei nöküd selte ülü bolqu-yin tulada.
eldeb qoušung jüil-ün šilüg eblegüjü ečigür ügei jokiyau

10

yerü jam-dur yabuγči arad nar yekede biširen.
yerüngkei jam-un qabčaγai-ača ketülgegči-dür jalbiraju
yambar töri-dü γajar kürbesü.
yangju bayidal-yi……daγaču.

11

yašiγ uršiγ ta……arγ-a-bar else.
yamu yosun-u γajar kürbel daγan šinjilen.
yerü qalaγun dotur-a-yin tüiles engke töbšin.
yeke de qamuγ-un sedkel-yi tataqu-yin tula.

12

tegšide arγ-a-bar jögelen yanglaju yerüngkei-yi boda
teyin türi-ber abqu qari buruγutan-dur učirabal
tegün lüge nöküd čiltün qaritan-i doruyiduγulqu kelbel
demi qamiyarqu ügei jokis lan bayigdun.

13

meden kelekü kümün čaγaji-yi daγaqu keregtei.
mergen jerge-yin olan nöküd-tü eyen keregtei.
meküstel ügei γurban erdeni-dür süsüg keregtei.
minü bey-e-yin sayin joriltu tegüs basu keregtei.

14

jang aγaši maγu-du-yi üjiged büü jigšigdün.
jaliqai buruγu tüimer üge-tü-yi büü daγaγdun.
yasil γatu maγu üge-tü kümün-dür büü qaγurda.
jarliγ nom-yi osultal ügei daγan yabuγdun.

15

olan kalab-dur buyan čiγulγan-i quriyaju.
üilel-iyen ür-e ügei-ber čidabasu burqan bolumui.
olan bökün-dür tusa kürgebesü olju-yin erkem.
omuγ aγur-iyan darun čidabasu ečüs-ün mör.

16

γaγča bey-e-ben surγaγsan sayin.qamtudqu sayin-i oluγsan sayin.
γayiqamšiγ buyan-i üileddügsen sayin.γajar-un qola jiγajiγsan sayin.

17

unaγ-a kölgen-i asaraγsan sayin.uγuqu idekü-yi arbilaγsan sayin.
umtaqu kebtekü-yi orui sayin.uruγšilan yabuqu-yi erteken sayin.

18

keliji kerüldekü-yi učirtai sayin.kemjikü arbilaqu keregtei sayin.
kečiyen kinaqu-yi dalda sayin.kelinglekü aγurlaqu-yi ile sayin.

19

bosqu saγuqu könggeliγ sayin.bolqu ülü bolqu-du duγai sayin.
boγul jarudasun üiledegsen sayin.bulaγ-a tegerm-e-dü arγ-a sayin.

20

quddug usun-dur süji sayin.qonuča tonuča čöken sayin.
qui naγadam-un üjimji sayin.qulaγai degerm-e ügei sayin.

21

küiten čisun-du nömürge sayin.küked šuγud-du surγal sayin.
köke činu-a-du mayuulai sayin.kögšin ebügen-dü emegen sayin.

22

sedkel nada-tu čölüge sayin.sejig sanaγan-tu ariγun sayin.
serel serelgete erteken sayin.sečig tariyan-tu qur-a sayin.

23

yangču šinji-tü merged sayin.yančiqu ebšiküi-tü qaratan sayin.
yaγaraji mendekü-tü tanil sayin.yašigtu kümün qola sayin.

24

qamiγarun abqu-tu uruγ sayin.qayirtu jüil-yi kejiy-e kü sayin.
qaratan dayisun-tu baγatur sayin.qarilčin kelelčiküdü sečin sayin.

25

uruldaqu mori-yi γaγsaγaγsan sayin.učiraqu büke-yi manglayisan sayin.
unuju medekü-yi bötügsen sayin.ulum berke-dü medegči sayin.

26

jorigsen kelegsen-tü kürügsen sayin.jobalang kelinči-yi čigerlegsen sayin.
jokis-tu buyan-i üileddügsen sayin.joriju γurban erdeni-yi šitügsen sayin.

27

oγtarγui-yin dotura naran gerel.odud-un dotura saran gerel.
orčilang-un dotura boγda-yin gerel.olan-u dotura noyad-un gerel.

28

saγlaγar modu aγula-yin jimseg.saγadaγ nomu er-e-yin jimseg.
sanjilγ-a süike em-e-yin jimseg.sayin gergei gerün jimseg.

29

qutuγtu blam-a sönesün-ü nöküd.quurči nayirči ariki-u nöküd.
qurča mese amin-u nöküd.qurdun mori bey-e-ü nöküd.

30

yaγaral-tu kümün-tü γasaγ saγad.yabudal-un kümün-tü času saγad.
yabuldaqu kümün-tü qonuča saγad.yamparba qabatan-tu tebči saγad.

31

erdem-ün maγu barildaqu böke.erdeni-yin maγu tusun čilaγu.
er-e-yin maγu oγurčaγ jönüg.em-e-yin maγu seleng sadur.

32

kögšin kümün-ü toluγai čičirekü.köb aγurtan γar čičirekü.
küiten qalaγun kimarubasu čičirekü.güjir sočin ayubasu čičirekü.

33

šidurγu sayin kümün erdeni metü.sadur γaljiγuu soγtu kümün noqai metü.
seireg ügei tüšimed törü-yin boγ metü.sedkel ügei em-e gerün boγ metü.

34

arilčin olqu üjigür buyan.amitan sayin üjigür arγal.
arigil šaliγ üjigür üge.amaraγ-yin sayin üjigür em-e.

35

eng-ün jaγur-a-yin bodulγ-a-dur.
egüdküi-yin egüden-dür kürülčigsen-iyer.
edüge yaγun-ača ülemji sayiqan.
ene nasun-dur abqu gegeküi-yin jiyaγan-yi kečiye.

36

sanaγsan üilen-yi bötübesü sayiqan.
sadun nökür amaraγ sayiqan.
sanaγ-a durabar yabubasu sayiqan.
sayin üile kejiyeden sayiqan.

37

sangsarun qadan-dur tögeregči.
samaγuu ulus-un čaγ tal.
sayin buyan-dur saγaral ügei.
sayid-un yabudal saγad ügei.

38

aldartan merged süsüg ta tu yeke bayartai.
aldaγsan jibaγuγsan-iyan olbasu yeke bayartai.
aliy-a dengselčid nayitangγui-ban qanubasu yeke bayartai.
amaraγ jinaγ-ud učirabasu yeke bayartai.

39

töb šiluγun yabubasu qoyidu-dur jirγalangtai
töbšin nomuγan yabubasu ünedü jirγalang tai.
tegülder buyan metü abqu sanaγan-dur jirγalang tai.
tüledden jod šurγan ügei bolbasu bügüdedür jirγalangtai.

40

buyan nom-yi ese üiledbesü tamu-tu unaqu jobalang bui.
buruγu yabudal yabubasu čaγajin kürtegekü jobalang bui.
burqan-dur ergülge ese baribasu ügeyikü dutaγu boluγči jobalang bui.
busud-un amin-i olan sönügügsen-iyer ebedčin qaniyar boluγči jobalang bui.

41

qabatu kümün qarbun aldabasu yeke de jobaqu bui.
qaram qataγuu kümün-eče γarulγ-a γarbasu yeke de jobaqu bui.
qara mungqaγ öberün durabar ese bolbasu yekede jobaqu bui.
qadam ügei küüken bey-e jerge-dür kürbesü yekede jobaqu bui.

42

kerdeγ mori unubasu seren kečiyekü yeke de jobalang bui amui.
kerigülči kümün lüge qanilabasu qašaraqu jobalang bui amui.
keniyetü kümün lüge qanilabasu egüride jobalang bui amui.
kebtejü ülü bosqu kümün lüge qanilabasu uruγši ügei bui amui.

43

aγtan sayin-i unubasu alan-u ki ködelkü aγsur qurdun uruldumui.
arikin sayin-i aγun soγtubasu am-a-u ki kemjiy-e ügei.
amtan sayidu-yi üjibesü šilüsün-ü ki ködelkü bolumui.
amaraγ nökür-yi üjibesü tačiyangγui-yin ki ködelkü tula.

44

uriy-a doγšin mori-i ovasur-iyar kečiyen surγaqu keregtei.
uγtu niγuqu üge-yi čigejin-dür boduqu urid sayin.

urid ulamta qulaγai qudal eldeblegsen-iyer tamudu unaqu buyu
urtu oqur amin nasun yadaγuu jobalang boldu γ bayinasiu.

45

qara sanaγ-a tan sedkel-ün tayibalγ-a bayišiu dou-a.
qarin urbal kürebegči jori γ-un taibalγ-a bayišiu dou-a.
qarangγui-bar mökelegčid yirtenčü-yin taibalγ-a bayisiu.
qajaγar qarbuγči γar-un taibalγ-a bayisiu dou-a.

46

bayira γ sayira γ kümün lüge qola γajar büü tengsen.
baγširqaγ·····ke γ kümün-i merged-ün dergede ičigülge.
baγatur čin kümün-i ayuqu-yin γajar očiγ-a.
bardamlaγči kümün-i čaγ-un γajiγ-tur turši.

47

sarkinaγ güjigen-ü miq-a-yi degere-yin γajar büü ide.
salkin küiten čaγ-tu + γajar qaniyatu kümün büü kebte.
sadur bujar yabudal-yi burqan-u γajar bui kii.
samaγuu maγu turšilγ-a-yi yerü čigerlen büü umarta.

48

olan-u dotur-a yabudal-iyan kečiyengči kersekü ü
onča γaγčaγar yabubasu sedkel barigči kersekü ü
osul jaliqai tan-i ülü süjigči kersekü ü.
omu γ aγuur-iyan darun čidaγči kersekü ü.

49

čidaqu küčün ügei bügedel-e degerelgegči mungqaγ.
činartu sayid merged luγ-a temečigči mungqaγ.
čidaγči-yin burqan nom-tur ülü süsüglegči mungqaγ.
činatu sayin tusa-yi olju ülü medegči mungqaγ.

50

qad noyad sayičud γajar daγan erketei ken.
qamu γ degedüs blamanar mörgülčin-dü erketei ken.
qara tačiyangγui tan ekiner-dü erketei ken.
qaril ügei jori γ tan olqu daγan erketei ken.

51

süsüg ten öglege-yin ečis-tü nomlal erke.
sönesün-i šinuqui-tu jedker erke……
süngki γaγča törügsen köbegün ečige eke degen erke.
söni umtaγsan-u qoyin-a er-e em-e degen erke.

52

eriyen solungγ-a-yin geril oγturγui-dur qovasun.
elbetelen qaraγdaγči jergelge qadan-u qangsiγ-a barigtal ügei metü.
erlig-ün elči erte orui maγad ügei.
ene yertenčü-yin sayin jirum-yi kečiyeltei šiü.

53

altatu toγus šibaγu segül-iyen kečiyen marayaqu.
ariyatan-u miqui amitan-u quluγan-a-yi kečiyen marayaqu.
aγu bidan-u üres-iyen tedküjü ašiγ-iyan sanaqu.
ariγun sayin nomči burqan-u qutuγ-yi üiledčü bayiqu.

54

γoduli sumuni üdüü ügei saγadaγ-tur büü dürüü.
γoul usun-u gün-tü tušiγul ügei büü oru.
γolungqai dangqai morin-i qola γajar büü unuu.
γou-a ösgüleng em-e-dü büü tačiyan kemen ügülebei.

55

olum ügei γajar oγturγui-yin aγar-i jokirabasu köke.
urusqal usu tungγalaγ bolbasu čingker köke.
urγuqui jüil ten ebesü ba sečeg-üd qabur jun-dur köke.
urdus-un emes olan čuglabasu γayiqamšiγ köke.

56

urγuji γarqu naran-u uγtumji gerel ulaγan.
ülemji badaraγči γal-un öngge ulaγan.
ürgülji amitan-u čisun miq-a-yi ulaγan.
ulus törü-yin bayar-un üiles ulaγan.

57

erdeni-yin nom-un sečin delgerebesü tügemel šara.
elüs-eče alta-yi sayidur tungγaγabasu šijir šara.

eldeb ebesün-ü nabči sečig namur bolbasa šara.
emgen jobaγsan ebedčide yaγun-i üjibesü šara.

58

samaγu qarangγui-dur jula oruγulbasu geyigülkü čaγan.
saran tegürüg delgerebesü söni-yi geyigülkü čaγan.
sayin bötügelčin bišalγal doturabasu todurqai geyigülkü čaγan.
sayin buyan-i üiledbesü sönesü-yi geyigülkü čaγan.

59

γal-un utaγ-a jujaγan naγaldubasu öngge-i qara.
qalaγun törül aγurlan kürbesü sedkel-i qara.
qajaγar buruγu yabuγčid anu mör-i qara.
qara mungqaγ-un amitan ürgülji de qara.

60

öndür yeke sümber aγula-yin jegün teb čayibur.
Ordus man-u saγuγsan teb batur-a erdeni-yin gerel-iyer kökebtür
örün-e-yin teb bulur erdeni-yin gerel-iyer ulabur.
umar-a teb altan anggir büged usu degüreng qarabtur.

61

ariγun naγur-un dumda kemegsen anu.
aγuu yeke dzambutib bötüγsen mete bui.
ašida-yin šašin jirum-yi qasigči boγda nar.
amur engke surγal-yi jiγaγči merged amui-j-a.

62

qalaγun küiten jirigüčeyidü qubčasu kereg tei.
qamiγ-a qolan oyir-a yabuqu jam keregtei.
qamurγan šigürdekü čaγ-tu kimaγ-a kereg tei.
qara mungqaγ nigültü ariγun čaγan buyan keregtei.

63

yertenčü-yin edlel-i arbidqabasu bayan bolqu.
yerüde šiluγun šidurγu yabubasu töbšin bolqu.
yeke uqaγatan muqubaču tolidqu udq-a-i küčüti bolqu.
yerüngki-yin üiles-yi uqan onubasu mergen bolqu.

64

γurban-i γajar degüreng qota balγasun metü.
qotalal ed mal-iyar bayanjiγsan bolbaču.
γudumšiγ dourutu tamu berid-ün γajar kürbesü.
qoγusun γar-iyar bariju udunam bišiü.

65

qarin tere jiyaγan-ača getülgekü kürbesü.
γaγčil ügei buyan sadun-i kečiyelti bišiü.
qarim sedkel-iyer qaršilaγči bidan-u jang bisiü.
qayiratu amin-ača ilegüü kečigürge amui-j-a.

66

arbilan qayirlaγčin sedkel-iyer γar čegel γarqui-dur.
amidu bey-e-yin möngke busu-yi ülü bodun.
amaraγ-bar učiraqu sadun nöküd-dür.
aγali jang anu dural-dur jokildubasu erkim sečen mungqaγ tan.

67

ene yirtenčü-dür mungqaraju erdenitü bey-e-ben egil önggeregüljü.
el-e mungqaγ-iyar aldaγ daqu nigül bolujai kemen.
erlig-ün elči erte orui maγad ügei.
erketü nidün-ber üjigči boγda gegegen-e engsen jalbir-a.

67

odu garaγ-un sayin učiral büridkü čuqaγ-a.
učiraqu nöküd urbal ügei činda čuqaγ.
omuγ yeke da blamad-iyar onuqu čuqaγ.
olja-yin yeke orušibar bayajiqu čuqaγ.

68

üidqarlaγči kümün-dü učiraqu jüil elbeg.
üile-yin ür-e-yi tebčigči-dü tusiyaqu elbeg.
ülemji sanaγči kümün-dü dutaqu jüil elbeg.
ürečil-tü büküi tangsuγ jüil elbeg.

69

činar tu udq-a surγal-un nomlal šilüg-ün jüil-yi.
čilügete ajiyarun tungγaγaqu-yi üiledmui.

čigejilen abqu anu maši čuqaγ bišiü.
čiken-iyer čigejin-dür baγulγ-a basu jokistai.

70

čig boruγan tosuγsan jibγulangtu solungγus adali.
činglaγsaγar γayiqalduγči olangki-yin čige.
čingkeldün nayiralduγči bidan-u durasqal.
čirmigseger ajiyaraγči nidün-ü uran

71

olan jüil udq-a bükün-ü činar-i üji.
onun abču tolidqaqu učirun udq-a keregtei.
olan jirger eldeb legči bey-e mungqaγ-yi orki.
olqu berke ene bey-e erdeni-dür adali.

72

tngri γajar gerel γurba-yin yosu inü todorqai
tegüs qamuγ amitan-u tegši qobi todorqai
terečilen ügüleγsen belig bisen todorqai
tegsi sayiqan irügel-ün qutuγ maši todorqai

73

ejid noyad tušiyaltan erke küčütei.
eng-ün olan arad taγan erkim qayiratai.
ene čaγ-un ejilegči ejirkeg-üd-ber
eldeb araγ-a egüsegejü möljimerlemüi.

74

edügeki-yin amitan-bar eldeb nigül-ber.
ečüs qoyidu-yin yabudal-yi bodul ügei-ber.
erlig-üd-ün tere γajar oddun kürküidür
ene beyer qulγui-dur berke jobamui.

75

imü-yin toli bičig sudur nom-un jarliγ-yi
imegten-ber süsüglejü buyan arbidqan
ečüs qoyidu-yin amuγulang künesü maγad mön
ijiγurun ündesüben sakin kečiy-e.

76

qousung ene yakirmaγ-un surγal bičig-yi.
quulčilaju ügüleγsen nom-un jarliγ bayin
qolban bičin nayirγulju jokiyagsan bolbaču
qola-yin jam-un šidurγ-a-bar onis tatabai

77

jam-un qola-yin mörgülčin-ü üjüger qarγaju
jalbiraγsan γajar taγan kürčü mörgüged
jengküyen boγda dalai blam-a-yin adis kürteged
jaγun nasun bayar üjin amur jirγabai.
dumdadu aradu ulus-un γučii isüdüger on-u.
čaγan baras jilün jun-u terigün sarayin šineyin naiman-a.
tümen bodis delgeregsen tügimel sayin edür-e.

11：*Surγal silüg*（教育詩）

13.5cm×26.7cmの冊子本で、麻紙を二つ折りにし、黒い糸で綴じてある。表紙はなく、計8枚で、一頁に7行の文字がある。第一頁は破損がひどい。下に焼けた跡があり、右上は欠損している。第一頁の左下にAmuγulangという落書きがあり、第六頁のうらに「中莱（中華のミスか）」、第十頁のうらにも「民国十九」、第八頁にチベット語らしき落書きがある。

綴じ糸のあいだからモンゴル数字の番号づけが確認できる。現状では第一頁にnige（一）とある。

n終わり語のあとにi、uが接尾辞としてつくとき、その左下に点をうっている。また例えば、第一頁のうらにあるende,tendeのeの右に点をうっているのは、満洲文正字法にならったものと思われる。

写本全体は頭韻をあわせた詩文体である。頭韻と脚韻の両方をあわせた段落もある。

転　写

1R

1：saraγul oyuntu nigen köbegün geyijü mandulabai kemen.
2：sayin-i medegči-eče asaγubasu arban buyan tai mön bolbači.
3：salkin-u jüg-eče jidker ir……boljiy-a ügei tula sergeyilen
4：sayiqan nayiraγuluγsan egüni tailun čidabasu
5：eldeb učiral-ača bötügsen bey-e enü neng jögelken bolbai.
6：……omuγ minu yeke tula temür jirüketü baγatur luγ-a nöküčildümüi.
7：……olju jasqu-yin tula naran uqaγatu tüšimel ilγaju sedkimüi

1V

1：erten-ü üile erkeber γarmui noyan ulamjilan qobiyamui.
2：ende tende yabuqui taγan kümüti-yin nabči namurmui.
3：erkem nökür-yi minu usun tngri kemelčimüi.

4 : ejin tegen jolγubasu jobalang-yi jirγalang kemen jidgümüi.
5 : egüni tailun čidabasu todurqai jula kemen ügülenem.
6 : aq-a degüü kedüle bida nigen adali qubčid-i emüsüdeg.
7 : aq-a yekes luγ-a baraγalaqui daγan ničügün-ber jolγudaγ.

2R

1 : ali ču kümün luγ-a tanilčibasu jirüke minu qaludaγ
2 : ači tu sayin nökür minu tngri-yin orun-dur saγudaγ.
3 : ali kümün egün-i tayilbasu oyun gerel kemenem.
4 : tamir ügei öčüken bey-e minu γang temür-ün obuγ tai.
5 : taki sayin maγu luγ-a jarγulaqui daγan ürügüsün nidüben čigülgemüi čičigülmüi.
6 : tabun kümün-i gereči bariju jarγuu-ban abumui.
7 : tartaju ötelebesü nidü minu bulidan uqurqu ba tangsuγ ulaγan debel-i emüsütel uridu-yin

2V

1 : egünei tailaju medebesü qurča oyuntu kemen ügülenem.
2 : üjisgüleng-eče bötügsen bey-e činü yeke baγ-a bolqu boljiy-a ügei.
3 : öngge büri-yin čimeg-iyer yambar yambar kekiglekü čü boljiy-a ügei.
4 : öber busud-un tusa-yin tula ken ken luγ-a tanilčiqu boljiy-a ügei.
5 : öndür türgen čimei-yi bulaγ-un usun amtatai kemeküčü boljiy-a ügei.
6 : öšiyetü dayisun činü ali edür irekü čü boljiy-a ügei.
7 : ödetü šibaγun-u debelge-ber naγadun toγluqu ču boljiy-a ügei.

3R

1 : ükül möngke busu-yin tula.kejiy-e ebderekü čü boljiy-a ügei.
2 : ügülegsen-i inü tayiluγči kümün jaγan-u soyuγ-a metü tula kečigüü yoγtuti ču buljiy-a ügei
3 : γang temür-eče bötügsen bey-e minu eldeb eldeb čimeg tei.
4 : γaγča qayirtai nökür minu jögelen ungγaral metü sanaγ-a tai.
5 : qaršilaγči dayisun minu čilaγuu metü jirüke tei.
6 : γayiqamsigtu abural minu naran metü aldar tai.
7 : γayiγuluγči egüni tayilbasu γal-un gerel kemeltei.

3V

1 : eng tei bolun bötügsen bey-e basa nigen engtei bolbai.
2 : erkimlegči čike činü γurba buyu dörbe bayinam.
3 : erimekei jang-tu köbegün činü γadaγur toγuran γajar maltamui.
4 : ejin tegen jolγubasu güičigsen-ü qoyin-a čimai yalatan metü barimui.
5 : egün-i tayilbasu könggen gerel kemen ügülenem.
6 : kegüsger keüken či jalaγuu bayital-a bey-e činü dabqur bolji.

7 : kečiyen engkürilegsen-iyer sar-a edür činü güičibei kemenem.

4R

1 : kejiy-e nigen jasaγči kümün irekü büri qormuban sögüjü üjigülkü činu sayin.
2 : ketürki törüγsen köbegün činü üile-i bötegen čidadaγ tula.
3 : kereg-yi medegči ken čü bolba ta qoyar-yi tejigemüi.
4 : ken kümün egüni tailudaγ bolbal-a oyun-u sadun kemečükü.
5 : nigen amisqul-tu kölge-yi külegelegči dörben čireg-ün čiγulγan.
6 : nigen nigen daγamal tai büged alaγaγči nigen inü öčuken köbegün tei.
7 : nigen nigen degen aγuljiqui daγan ta kemekü yeke daγun-i γarγalčin.

4V

1 : nigen jil-dü kölge-ben kedün te soliju unumui.
2 : nigen te-ber tailbasu saraγul gerel kemen ügülenem.
3 : angq-a tergün-dür belen kemen türmikeyilegči öčüken bol
4 : altan mönggü širü terigüten erdeni-yin jüil-ün malaγ-a-yi emüsüγsen.
5 : amuran tejiyen šinuγči idegen-ber abur-ban dögürgen.
6 : aq-a degüü ken-ü emün-e čü bolba jaručin metü küjildümüi.
7 : ay-a egüni tailuγči kümün-i öljiyitü belge kemen ügülenem.

5R

1 : maγad ulaγan torγan debel-yi kedürigsen öčüken köbegün bi.
2 : markad erdeni-yin önggetü čimeg-ber nilq-a čaγ daγan čimeged.
3 : maši ulaγan sirün önggetü čimeg-ber jalaγuu idegen degen kekilen.
4 : maγudaju kögširbečü čaγan sečeg-ber čimedeg minu erten-ü jang.
5 : maγulan ken kümün egüni tailun čidabasu čaγan gerel kemey-e.
6 : erte törügsen nutuγ ečigen damjigsaγar iregsen öčüken köbegün bi.
7 : elkesig jang minu sayiqan tula nadaluγ-a jalaγuu ekiner kiged nökürlekü.

5V

1 : eldeb jüil önggetü kölge-yi unuγad naγadun toglaqu ba sayin.
2 : erdeni-yin aγulan-du saγuju kečiyenggüi-yi bisilγaqui-du.
3 : erkemegči nadur jarim daγan ukiyan üileddüged maγtaqu.
4 : egüni tailudaγ bolbal-a altan gerel kemen daγuday-a.
5 : naran-dur bayasuγči-dur bayasuγči anu baras-un arusun debel tei.
6 : nasuda aman daγan mavani-yi ayilubaču doγsin qourtan-i bisilγamui.
7 : narabčilan šinjilebesü qoyar erdeni-yin ildü-yi oγturγui-dur dalayiγad

6R

1 : naši časi jalarqui daγan qoyar yeke jigürte luγ-a nökürlemüi.

2 : naran uqaγan-iyar egüni tayilbasu aγar lingqu-a kemen ügülenem.ene öljin bui.

3 : törüγsen bey-e minu kedüi bataγuu bolbaču olan-a ergüden kereglegdemüi.

4 : türgen jaγur-a dayisun bolbaču ečüs degen amuraγ sadun bolumui.

5 : tügimel abural minu yeke tula qalaγun-u γajar šimtaral ügei jidgümüi.

6 : tögüreldüjü γal tngri luγ-a kerbe jolγubasu daγun aldamui.

7 : tüdel ügei egüni nige-tü nige tayilbasu qalaγun-u sadun kemen ügülenem.

6V

1 : öčüken üker nige bey-e-dür qoyar toluγai tai.

2 : üjisgüleng naiman eber urγugsan tere.

3 : öskü degen öbesü ülü iden usu ülü aγun atal-a.

4 : ötelekü degen čöm ögekü bolun tarγulaqu anu γayiqamšiγ.

5 : öčüken egüni tailun čidabasu sayiqan čimegtü kemen ügülenem.

6 : arγ-a jalai-ača bötüγsen bey-e minu luus luγ-a šadar.

7 : angq-a törüγsen küken minu neng elgeseg sayiqan jang tai tula.

7R

1 : almasi ügei nigen köbegün ireged naγadun toγlumui.

2 : ayuγči nigen dayisun minu mönggün soyuγ-a tu γayiqal kemen sejiglegdeg.

3 : ali kümün egüni tayilun čidabasu bülingger ügei bulaγ kemen ügülenem.

4 : kedünte šiγardaγulbasu segül-ün yabudal bötügedüi ekiner tere.

5 : kereglegseger kelelčigseger toluγai-ban ergitel-e toγurmui.

6 : kemjiči kemen γayiqaγuldaγ tere nasu-yi toγulan-a.

7 : kejiy-e nigen kelemürči luγ-a učirbasu segül-ün yabudal-yi bötegemüi.

7V

1 : kemegsen egüni tayiluγči nöküd-yi čaγan labai kemen ügülenem.

2 : naran tngri-yin bayatu keüken saran tngri-yin ner-e-yi abubai.

3 : nabčilagsan sečeg-ün qurvatu qobčisun-i ču emüsbei.

4 : naši čaši yabuqui daγan sayiqan aldar-yi γarγam.

5 : naγadun toglaqu orun minu časutu čaγan aγula bui.

6 : nayiraγuluγsan egüni medegči-yi inü saran-u gerel kemen ügülenem.

7 : γayiqamšigtu bötüγsen ene bey-e minu maγu daqudu dab-un üleger-yi abubai.

8R

1 : γal sirui sayin-u učiral bolbaču nadur ükül-ün učiral bolumu.

2 : γadan-a dotunača üile-yi nimgilekü degen jaliqai ügei oruldumui.

12：***Suγal silüg***（教育詩）

麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本で、大きさは11.7cm×26.6cmである。計11枚で、一頁に6行毛筆で書いてある。現状では、文字のある第一頁の第6行の行頭にモンゴル数字で“2”とあることから、“1”の大半が欠落していると考えられよう。この“2”の部分は前記No.11の教育詩と同じ内容である。

以下では現存の第一頁はその表の方が破損でなくなっているため、残りの裏を1Vとし、転写する。

転　写

1V

1：erkim yosun-u ed qubčid-ban emüsügsen-ü qoyin-a erdem beleg nememüi.
2：eldeb sayiqan amtatu idegen umdaγan-i ču sanaγaban qanutala edlebei.
3：erdemtei nökür-ün küčün-ber ganga mören-i üjebei.
4：egün-i nigedü nige tayilbasu tungγalaγ dalai kemesügei.
5：ergičigülün bodubasu demei gečigüü yondu busu bayinam.
6：△2 sayiqan ekiner čirai jisüben ukiyaju beyeben ariγudqan.

2R

1：sayin nökür luγaban nöküčildüjü čaγan tosul-yi olbai.
2：sar-a qonuγ-un kemjiy-e güičigsen-ü qoyin-a bey-e minu jüger ügei boluγad
3：sanaγ-a minu qanuju burqan-u oyir-a jalbiran saγuju bayital-a.
4：saraγul oyutu nigen köbegün geyijü mandulabai kemen.
5：sayin-i medegči-eče asaγubasu arban buyantai mön bolbaču
6：salkin-u jüg-eče jidker irekü boljiy-a ügei tula sergeyil-e kemen nomlabai.

2V

1：sayiqan nayiraγuluγsan egün-i tayiluγči anu gegen jula kemejü bolqu.
2：eldeb učiral-iyar büriddügsen bey-e minu neng jögeleken bolbai.
3：ermegei omuγ minu yeke tula temür jirüketü baγatur luγ-a nöküčildümüi
4：eblegüljü jasaqu-yin tula narin uqaγatu tüšimel ilγaju šidgemüi
5：erten-ü üile-yin erkeber qaramči noyan ömčilen qobiyabai.
6：ende tende yabuqui daγan kümetei-yin nabči-yi namuramui

3R

1：erkim nökür-yi minu usun tngri kemlejimüi.
2：ejin degen jolγubasu jobalang-i jirγalang kemen jidgümüi.
3：egün-i tayilun čidabasu todorqai jula kemen ügülenem.
4：△4 aq-a degüü kedügülen bida nigen adali qubčid-yi emüsdeg.
5：angq-a yekes luγ-a baraγalγaqui daγan ničügün-ber jolγudaγ
6：ačitai sayin nökür minu tngri-yin orun-du saγudaγ

3V

1 : ali kümün luγ-a tanilčibasu jirüke minu qalγudaγ.

2 : ali kümün egün-i tayilabasu oyun gerel kemedeg.

3 : ajiglan sinjilebesü demeyile gečigüü onisγ-a bišideg.

4 : tamir ügei öčüken bey-e minu γang tömür-ün obuγtai

5 : daki sayin maγu luγ-a jarγulaqui daγan ürgüsün nidüben čičigülümüi

6 : tabun kümün-i geriči bariju jarγu-ban abumui.

4R

1 : tataraju ötelbesü nidü minu bölten soquraqu ba.

2 : tangsuγ ulaγan debel-i emüsüdeg urida-yin jang.

3 : tayilaju medebesü qurča oyutu kemen ügülenem

4 : üjisgüleng-eče bötügsen bey-e minu yeke baγ-a bolqu boljiy-a ügei

5 : öngge büri-yin čimeg-ber yambar yambar kegelekü boljiy-a ügei.

6 : öber büsüd-un tusa-yin tula ken ken luγ-a tanilčaqu boljiy-a ügei.

4V

1 : öddür türgen čimai-yi bulaγ-un usun amtatai kemeküčü boljiy-a ügei.

2 : ösiyetü dayisun činü ali edür ireküčü boljiy-a ügei

3 : ödütü sibaγun-u debelge-ber naγadun toglaqu ču boljiy-a ügei.

4 : ükül möngke busu-yin tula kejiy-e ebderküčü boljiy-a ügei.

5 : ügülegsen egüni tayiluγči kümün jaγan-u soyuγ-a metü tula kečigüü yoγtatai boljiy-a ügei.

6 : γang temür-eče bötügsen bey-e minu eldeb eldeb čimegtei.

5R

1 : γaγča qayirtai nökür minu jögelen ungγaral metü sanaγatai

2 : qaršilaγči dayisun minu čilaγuu metü jirüketü büi.

3 : γayiqamsigtu abural minu naran metü aldar

4 : γayiqaγuluγči egün-i tayilabasu γal-un gerel kemeltai.

5 : engtei bolun bötügsen bey-e činü basa engtei bolbai.

6 : erkimlegči čiki minu γurba buyu dörbe bayinam

5V

1 : eremeki jangtu köbegün činü γadaγur toγurin γajar maltamui.

2 : ejin tegen jolγuju güičidgegsen-ü qoyin-a čimai-yi yalatan metü barimui.

3 : egün-i tayilabasu könggen ger kemen ügülenem

4 : erkečigülün bodubasu demi gečigüü oyisiγ-a besideg.

5 : kegüsger keüken či jalaγuu bayital-a bey-e inü dabqur bolji.

6 : kečiyen engkürilegsen-iyer činü sar-a güičibei ken-e

6R

1 : kejiy-e nigen jasaγči kümün irekü büri qormai-ban sögüjü üjügülkü činü sayin.
2 : ketürkei törügsen köbegün činü üile-yi bötügen čidadaγ tula.
3 : kereg-yi medekü ken čü bolba ta qoyar-yi tejigemüi.
4 : ken kümün-i tayildaγ bolbal oyun-u sadun kemejüküi.
5 : nigen amisqul-du kölge-yi külgelegči dörben čirig-ün čiγulγan.
6 : nigen nigen daγamal tai büged aqalaγči nigen inü öčüken köbegün tei.

6V

1 : nigen nigen tegen aγuljiqui daγan tas kemekü yeke daγun-i γarγalčin
2 : nigen jildü kölge-ben kedün te soliju unumui
3 : nigente-ber tayilbasu saraγul gerel kemen ügülenem
4 : angq-a terigün-dür belen kemen türimekeyilegči öčüken köbegün
5 : altan mönggü širü terigüten erdeni-yin jüil-ün malaγ-a-yi emüsügsen
6 : amuran tečiyen šinuγči idegen-ber ebür-ben degürgen

7R

1 : aq-a degüü ken-ü emün-e čü bolba jaruča metü güyüldümüi.
2 : ay-a egün-i tayiluγči kümün-i öljeyitü belge kemen ügülenem.
3 : maγad ulaγan torγan debel-yi emüsügsen öčüken keüken bi.
4 : markad erdeni-yin önggetü čimeg-ber jalaγuu daγan kekelen.
5 : maγudaju kögširebečü čaγan sečig-ber čimedeg minu urida-yin jang.
6 : maγadlan ken kümün egüni tayilbasu čaγan gerel kemey-e.

7V

1 : erte törügsen nutuγ ečigen damjigsaγar iregsen öčüken köbegün bi.
2 : elekeseg jang minu sayiqan tula nadaluγ-a jalaγuu ekener keüken nökürlekü.
3 : eldeb jüil önggetü kölge-yi unuγad naγadun toglaqu ba. (toglaqu)
4 : erdeni-yin aγulan-du saγuju kečiyenggüi-yi bišilaγaqudu. (ungsiγ-a egün-i)
5 : erkimlegsen tedeger nadur jarim daγan ukiyal üileddüged maγtaqu.
6 : egüni tayildaγ bolbal tegüni altan-u gerel kemen daγuday-a.

8R

1 : naran-dur bayasuγči-dur bayasuγči anu baras-un arasun debel tei.
2 : nasudan aman daγan man ni-yi ayiladbaču doγšin qourtan-i bišilγamui.
3 : narabčilan šinjilebesü qoyar erdeni-yin ildü-yi oγtarγui-dur dalayiγad.
4 : naši čaši jalaraqui daγan qoyar yeke jigürten luγ-a nökürlemüi
5 : narin uqaγan-iyar egün-i tayilbasu naγar lingquu-a kemen ügüley-e.
6 : törügsen bey-e kedüi bataγuu bolbaču olan-a ergügden.kereglegdemüi.

8V

1 : türgen jaγur-a dayisun bolbaču ečüs tegen amaraγ sadun bolumui.
2 : tügemel abural minu yeke tula qalaγun-u γajar šintaral ügei jidgümüi.
3 : tögereldüjü γal tngri luγ-a kerbe jolγubasu daγun aldamui.
4 : tüdel ügei nigedü nige tayilbasu qalaγun-u sadun kemen ügülenem
5 : öčüken üker nigen beyendegen qoyar toluγai tai
6 : üjisgüleng naiman eber urγuγsan tere

9R

1 : öskü̈i tegen ebesü ülü iden.usu ülü uuγun atal-a.
2 : ötelkü̈i tegen čöm ögekü bolun taγulaqu anu γayiqamsiγ
3 : öčüken egüni tayilun čidabasu sayiqan čimegtü kemen ügülenem
4 : arγ-a jali-ača bötügsen bey-e minü luus luγ-a šidar
5 : angq-a törügsen keüken minü neng eligeseg sayiqan jangtai tula
6 : amalasi ügei nigen köbegün ireged naγadun toglamu

9V

1 : ayuγči dayisun minu mönggün soyuγatu γayiqal kemen sejigledeg
2 : ali kümün tayilun čidabasu bülengger ügei bulaγ kemen ügülenem
3 : kedünte siγardaγulbaču segül-ün yabudal bötügedüi ekener tere
4 : kereglegseger kelelčigseger toluγai-ban ergitel-e toγurimui.
5 : kemjiyeči kemen γayiquldaγ tere nasu-i toγalan-a
6 : kejiy-e nigen kelemürči luγ-a učirabasu segül-ün yabudal bötügemüi.

10R

1 : kelebči egüni tayiluγči nöküd čaγan labai kemen ügülenem.
2 : naran tngri-yin bey-e-dü keüken saran tngri-yin ner-e-yi abubai.
3 : nabčilaγsan čečeg-ün qoval-du qobčasun-i ču emüsbei.
4 : naši čaši yabuqui daγan sayiqan aldar-yi γarγanam.
5 : naγaddun toglaqu orun minu časutu čaγan aγula bui.
6 : nayiraγuluγsan egün-i medegči-yi inü saran-u gerel kemen ügülen-e.

10V

1 : γayiqamšigtu bötügsen bey-e minü maγu daγutu tib-ün üleger-yi abubai.
2 : γal širui sayin-u učiral bolbaču nadur ükül-ün učiral bolumui.
3 : γadan-a dotun-a-yin üile-yi nimgelekü̈i tegen jaliqai ügei orugdumui.
4 : γajar büri yabuqui daγan kündütei kündü ügei qoyar jüiler yabumui.
5 : γaγča maγu jüg minü örün-e tula tegüni ülü daγalamui.
6 : γayiqaγulju egüni todorqayilabasu belig-ün toli kemen ügülenem.

11R

1：badma lingquu-a-tu bulaγ-un jaq-a-du aγči qoyar luus-un qaγan-u.
2：barildulγ-a-ača bötügsen bvadury-a erdeni-yin ordu γurban egüde tei.
3：barin külin čidaqu dörben manjilγ-a-tu ba.qoyar sayiqan čongqutai.
4：bayar-yi üjikü ba öglege ögkü-dü degedü qaγalγ-a-yi negegemüi.
5：baγ-a jalaγus egün-i üjibesü neng yeke duralaqu.
6：basa ken kümün egün-i tayilbasu badma-yin sadun kemen ügülenem.

11V

1：ay-a bey-e činü öčüken šiγ bolbači……sayiqan batutai.
2：ayul dayisun olan-i sergeyilejü sem qaj……
3：ali nigen kejiy-e γarqui daγan eldeb yabudal-yi bötügenem
4：altan debšitü ebügen čü bolba čimadur tusa kürgedeg bišiü
5：ajiglan šinjilebesü činü ijaγur času metü čaγan bui.
6：alimad čimai-yi tanigči kümün-i erdeni-yin oki kemey-e.

13:*Manju-yin gürü-yin qaγan-u mandun bayiγsan ulari-i maγad ülü medebečü. martaγsan-u keri-ber.maγun kelen debterlebei*(満洲国のハンが栄えていたころを知らぬとしても、忘れた状況に応じて論じ本にした)

麻紙を二つ折りにして白い糸で左綴じにした冊子で、大きさは13.5cm×23.6cmである。表紙と裏表紙を含め計6枚で、そのうち文字があるのは3枚である。表紙にはタイトルのほか、「Möngkečičig門克吉慶」という蒙漢合璧の赤い印が二箇所押してある。文の最後にも同じ押印がある。

写本の左側はネズミに食いちぎられて、破損している。写本は一頁に8行、毛筆で書いてある。転写にあたっては、文字のある第一頁を1Rとする。「皇帝」を意味するquvandiのquには、満洲語にならってその右側に○をうっている。「革命」(ga ming)のgaも満洲語のように右側に点をつけている。

著者はまず清朝歴代皇帝の在位年数を簡略的に回顧し、つづいて中華民国時の内紛外憂について書いている。おそらく時勢に不満をもつ知識人の作品であろう。

転　写

1R

1：Manju quvandi ekilegsen toγ-a bükü tegüni.
maγadlaju temdeglekü-yin šiltaγan-u egüsgel
2：manduγulun saγadaγsan Eyeber Jasaγči ekiled
maγad qarin arban jirγuγan on-dur kürün qaliju
3：egünče qoyinaγšida Engke Amuγulang jalγaγad
erdem tegüs buyan-iyar on udabai kebeči
4：erkebiši ulariqu kemjiy-e-dür tulqul-a
eb batu jujaγaduγad jiran nigen-dür qalibai

5 : nasun nidar ulamjilan törü-yi jalγan abuγsan
nayiramdaqu töb quvandi ulus tedgün saγuγad
6 : naran metü törü-yi jasan saγadaγsan bolbači
nasun tüil-ün ečüs bolju qorin γurba-dur qalibai
7 : tegünče jalγamjilan tümen-i tümen-i tedgügči
Tngri-yin Tedgügči quvandi qaγan saγurin-dur töbleged
8 : tegüs buyan nemegdejü on udaqu bolbači
tngri-yin jüi-yi daγaγsaγar jiran on-dur qalibai

1V

1 : saγura-i dakin basa ulamlaqu quvandi-i
Sayišiyal Irügeltü mandun γarju saγadaju (saγuγad)
2 : sar-a jil-i ularaju saγun büküi atal-a
sanamsar ügei qarin basa qorin tabun-dur qalibai
3 : tümen nasutu tabun üy-e ulariγsan abači.
tümen ulus-un qobin-iyar basa quvandi manduγsan
4 : Törü Gereltü mandun γarču töbšin-iyer sadaγad
töb amur γučin on-dur basa qarin qalibai
5 : tüdel ügei quvandi narun saγurin basa aγul-a
töbšin engke amuγulang badarangγui batudču
6 : Tügemel Elbegtü-eče qaγan törü-yi jalγan tedgüged.
töb tümen arban nigen on-dur kürün qalibai
7 : buyan öndür quvandi narun törü jangγar bolqul-a
bügüde-yin qobi masi nigen keb-ber aγul-a
8 : Bürintü Jasaγči qaγan ejin boltu türgen…… (saγu) γad
boduγsaγar arban γurban on bolud qalibai

2R

1 : batulaqu quvandi ejin basa basa ularin
bayarlaju olan tümen bayasqulang jirγabai
2 : Badaraγultu Törü ejin jalγamjilan abuγad
basa qarin γučin dörben on kürün qalibai
3 : keb-iyer törü-yin ejin uγsaγ-a elbeg bayiqul-a
kelkiyetü tümen ulus-un süsüg čingda-yin tulada
4 : Kebtü Yosun quvandi ejin dörben on-dur kürküdü
keder qargis Süng Ven[35] kegči nam γarγan delgebei
5 : ga ming nam[36]-i delgeregülün γarγaγsan či bolbači.
galab metü samaγural töb-i ülü olqu-dur

[35]孫文こと孫中山。
[36]革命党。

6 : ga ming kemen neriddüged Yuvan Ši Ke[37]-ber medeged
ga küi[38] šinaγ kedün on-bar amur suula kebeči
7 : čireg jibseg olataγad samaγural tokiyal
Čing gürü-yin dürim yosu-i nigemüsün qayaγad
8 : čibel maγuu dürsü bayidal ketürenggüi boluγad
čirügdel-ün tüibegen-ber arad tümen jobabai

2V

1 : ulus törü-yin samaγural toγtan abqu ketel-e
omuγ yeketü Ri Ben ulus[39] ögtel γarγan bayilduγad
2 : orčilang-un yeke yosu-i qajiγuda qayaγad
olan čireg iregüljü Mügdün muji ejilebei
3 : egün-iyer šiltaγaju Šangqai qota-yi abuγad
erbegdegülün jangnaγsaγar San Qai Guvan[40]-i buliyabai
4 : eldeb üges jokiyaju olan gürü-yi qudγuγad
egünče ülü baram Re Ke[41] muji-yi dayilubai
5 : ulus törü-yin kelkiy-e-ber qorin nigen jöbleged
olan ulus tölügelegč jirum-i barin toγtaγad
6 : öb-dü jangtu doγsin Riben toγtal ülü daγaγad
odu-a qarin ulam daγan Begejing qota-i abjuqui
7 : ene metü samaγural tokiyaγsan edüge
ene nasun jobal jirγal yambar bolqui medeküi
8 : elbereltü jirüm dürim edleldekü čaγ-ud-i
endeče jalbiraju engsen küsen saγumui.

3R

1 : yeke dumdadu ulus bolun qorin qoyar ulaγaγčin
yeke dürim toγtalčiγad Nan King[42] tende neyiselaγad
2 : yeke erdem šilγaγdaγsan merged bürin čiγulad
yeke tümen olan-iyan toγuniγulun soyurq-a.
3 : doγšin Riben Manju-yi tedgübe kemeged
dotuγadu Mongγolčud-i urid-iyar ejileged
4 : toγtaniγad amurjiγsan enggilekü-yin daraγ-a
toγtaγaqu dürim yosu qamiši-yi medeküi.
5 : Kebtü Yosun ejin qaγan-i ergümjilegsen bolbači
keregsijü nigemüsün töblekü ba ügei-yi
6 : kelelčigsen üge sedkel-i šigümjilen kinabal

---

[37] 袁世凱。
[38] 国会。
[39] 日本国。
[40] 山海関。
[41] 熱河。
[42] 南京。

ken-ber anu küčün γarbal tere ejin bolqu šiγ
7：sedkül debter darumalaγad tarqaγaju öggüged
sedkelčilen tungγaγad nigen bolqu-yi erimeljen
8：seyiregülün kelegsen-i sayii ming ju yi[43]-yin joridal
sayidur kečiyen daγabasu čöm ünen baridal

3V
1：jakiraqu aridlaqu dang sačiγuu kebeči
jarčim qauli bariγčid-bar šidurγuu töbšin abasu
2：jakiraγdaγad alba ergün yabuγčid nigen anu keb.
jabšiyalan ašiγlabal tere maγad dour-a šiγ

14：***Mergen isün örlüg noyan medgül-čijü kelelčigsen ariki-u üliger bui❖❖***
（賢い九駿が奏してかたりあった酒の物語）

麻紙を二つ折りにし、赤い糸で左綴じにした冊子本である。大きさは12.7cm×25.4cmで、計８枚で、一頁に６行の文字がある。

ejin Činggis、boγda ejin などは一字擡頭あつかいとなっている。n 終わり語に u、i が後続する場合、その左下に点をうっている。

冒　頭

1R
1：erte urida čaγ-tu erketü tngri-yin köbegün er-e yeke küčütü
2：ejin Činggis Qaγan erkem nigen qatun-iyan jalaju baγulγan abqui-dur
3：tabun tayiši isün örlüg üd terigülen.yerü tabun öngge dörben
4：qari-yin ulus-iyan quriyaju qorimlamui.

末　尾

6V
3：……tegün-eče ariki darasun-i
4：aliba jüil-tür čü kereglekü bolba❖：❖：❖：❖：

また、最後の頁7Rにtayiji Pöngsüg bičijü tegüsgebei（タイジ・プンスクが写了した）とある。

15：***Degedü merged-ün jokiyaγsan oyun tülkegür kemekü nere tü šastar orušiba***
（上賢らが創作した『智慧の鍵』という書）

中国製の便箋紙を二つ折りにし、赤い布でカバーし、緑色の糸で左綴じにした冊子本である。大きさは12.5cm×28.5cmで、カバーをのぞいて計30枚ある。一頁に５行毛筆で書いてある。上記タイトルは扉頁にあり、内容がはじまる二枚目にモンゴル語でページ・ナンバーを nige（一）としている。整理、転写する際、この nige（一）の表を 1R とする。

Serruys, Ordos, 1975:No.39,40,41;Heissig, Handschriften, 1961:p25,No.37;『目録』.1979p248, No.0828; Jadamba, Uran Zohiol,1960:p14;

[43]三民主義

Damdinsürüng, Jaγun Bilig,1959:p51-60.また、Γarčaγ,1999には同書が24種あるとしている。

冒　頭

1R

1：γurban erdeni-dür itegemüi.erten-ü boγda-yin jokiyaγsan

2：surγaγuli-yin šastar. öčüken saγulaqu-yin učir-a.qad noyan tan olan-i

3：quriyay-a kikülen.ögligebel üg.

末　尾

28R

1：adaγusun luγ-a adali.sayidur selben abasu sayin anu.

2：ene bey-e-tür kürüged.say-a burqan-u qutuγ-yi

3：olqu boltuγai：❖：tegüsbe：

4：sayin buyan delgeren badaratuγai：

また、28Vにつぎのようなことばがある。

28V

1：Badaraγultu Törü-yin γučiduγar on.namurun terigün

光緒三十（1904）年、秋の最初の

2：sarayin arban nigen-e ölji tü sayin

月の十一日吉

3：edüre bičijü tegüsbei：❖：

日に写了した。

4：manggalam：❖：

16：*Boγda-yin surγal-un arban jirγu-γan jüil-ün bosγul daruqu-yin arban dörbeduγar bölüg*

(聖諭広訓第十六條解讐忿以重身命第十四部)

麻紙を二つ折りし、赤と白二種類の糸で左綴じにした冊子本で、大きさは11.5cm×26.0cmである。計８枚で、一頁に６行毛筆で書いてある。扉頁に「修業弟子トンルブがつつしんで学んだ」(surγaγuli-yin šabi Tungrub kečiyen suruγdun)とある。おそらくトンルブという人物が書写者であろう。扉頁の裏は破損してなくなっている。

写本の内容は三枚目からはじまる。モンゴル語によるページ・ナンバーは三枚目を一（nige）としている。転写する際、三枚目の表を1Rとする。

n終わり語のあとにi、uが接尾辞としてつく際、その左下に点をうっている。šingtzüは一字擡頭あつかいとなっている。

Serruys, Ordos, 1975:No.43,44,45,46; Krueger, Chicago, 1966:L-565, L-663,L-727; Kiripolská, 1999:p182, No.3; Uspensky, St.PSUL, 1999:p518, No.925; Heissig, Handschriften, 1961:p281-282, No.515,516; Heissig, Copenhagen, 1971:p114; 『目録』1979:p8-9, No.0028; Yang 2000:374-381.

転　写

nige

1R

1 : bosγul daruqui-yi čigerlejü čaruγdun qolbaγdaqui-ača keltüregülküi anu.bi tümen irgen-i

2 : üldün jasaqui-dur.dörben dalai-yi neyilegüljü nigen ger metü bolγan.tümen obuγ-tu-yi

3 : nigedgejü nigen bey-e metü bolγan.dotaγadu γadaγadu qošiγu ba.irgen. ijaγur-ača öber-e

4 : üjigsen yabudal ügei.bidan-u ulus tulγur qauli toγtaγaγsan anu.nayiman qošiγun-u

5 : tüšimel ba.kümün dotaγadu-dur bolbasu Begejing qotan-i qalaγalan.γadaγadu-dur bolbasu

6 : olan muji-dur sergeyilen.sanamui.kerber ger-ün arad ese jaruγsan-dur sem-iyer

1V

1 : busu γajar-dur oduγčid bui bügesü.darui bosγul bolγaju qauli yosuγar čingγalan yalalamui.

2 : bosγul-un kürügsen γajar-dur čereg irgen.γajar orun-u arad kinan ülü bayičaγan.

3 : durabar qaγaju aγuqulqu bolbasu.qamtubar yalalamui.bosγul-yi daruqu učir kem-yi kinabasu.

4 : yeke tölüb.qoyar jüil-eče ülü γarumui.aliba bosγul sanaγ-a amisγul üge ayalγu onča

5 : uračilan.jasaburlaγčid olan.jarim-ud anu tegün-ü mekelekü qaγurqui-dur.oruju

6 : bosγul-yi ilaγan ülü čidan.qaγurmaγai-bar aγuγuluγsan bui amui.jarim-ud anu. tegün-ü

qoyar

2R

1 : ed aγurasun-dur oruju bosγul-yi iledden meden bögetel-e.bügüdeger ögšejü darun

2 : daldalaγčid basaču bui amui.ejen boγul-un qoγurumdu yeke jirum qolbaγdajuqui.

3 : bosγul kemegči ejen-iyen ödegerjü jirum-ača dersegülegsen kümün buyu.bosγul-yi daruγsan

4 : arad jirum ügei-yi anu ömügeren ulus-un čaγajan-i umtaγayidajuqui.bosγul γaγčakü

5 : daruγsan ger-dür erimšijü bey-e qorγudaqu γajar olqu-yin tulada.čaγajin-dur kerken

6 : aγučilaju bolqu buyu.teyimü-yin tulada.Ey-e ber Jasaγči-yin tabuduγar on qauli

2V

1 : toγtaγaγsan anu.bosγul-yi daruγsan kümün-i alaqu yal-a torγaju ger baraγ-a-yi keyisgejü

2 : ayil ba arban ger-ün daruγ-a-yi čöm qola kijaγar-un γajar-dur čülen bölüge.

3 : Engke Amuγulang-un arban tabuduγar on qauli toγtaγaqui-dur.aliba bosγul-yi daruγsan

4 : čuqum yalatu kümün-i Šeng Yang Fü-dür čülegdün.qoyar edesed-ün ayil ba. arban ger-ün

5 : daruγ-a-yi yančiju üiledkü yal-a-dur joγsuγdun.kemen toγtaγaγsan anu.čuqum bidan-u.

6 : Šingtzü örüšiyeltü quvangdi.mungqaγ irgen-i asaran örüšiyejü sejiglekü yal-a-yi köngen-

γurba

3R

1 : iyer bolγasuγai.kemen teyin kü qauli-yi aγuu bolγaju qalγasan anu buyu.jiči ene

2 : kedün jil-dür kešig tarqaγaju jarliγ-dur bosγul-un kereg yal-a-yi neyiteber čöm

3 : aγučilan keltüregülsügei.ulus törü-dür čaγajin-ača γadan-a örüšiyel-yi tarqaγan
4 : bayičaγan bariqu qauli-yi aγuu bolγaγsan anu.tan-u olan čerig iregen nimgen-i
5 : qalaju šidurγu-dur dabšiγad.maγuu-yi bayiju sayin-dur šiljiged.öber öber-ün
6 : ögeküü kereben sakiju aγudam-iyar γarju oruju kereg ügei engke-ber aju

3V

1 : törükü buyan-i edeltügei kemegsen anu buyu.tan-u olan čerig iregen.
2 : Šingtzü-yin čigerlegülün surγaγsan örüšiyeltü sedkel ba.minu čing ünen-iyer
3 : uqaγulun tarqaγsan tüil-ün sanaγan-dur neyilegülbesü jokimui.beyeben seremjilen
4 : surγal-yi daγaγdun.yosun-i jirumlan čaγajin-i sakiγdun.büü kerüjü yabuqu ülü
5 : ögtelekü arad lüge qanilaγdun.büü dügšigürtei-ber yabuju jabšiy-a erikü kereg-yi
6 : etügdün.büü quyači-bar niγur γarju ömügeren ulus-un čaγajin-i qaldaγdun.büü

dörbe

4R

1 : baγ-a saγ-a ašiγ-dur oruju bey-e ba ger-iyen umartaγdun.eyimü bolbasu qačaγ-a küi-dür
2 : kereg ügei.dörben tegegši ayil engke-ber aju törün.tüšimel vayilang qaltar-a irekü ügei
3 : takiy-a noqai qaluširqu ügei bolqu-yin tulada.ulus törü-yin eregüü-yi.eriküü ügei-dür
4 : kürügülkü soyul-un tegüsgel-yi ülü üjejü bolqu bolai.gerber čaγajin tobčiy-a-yi aγuu
5 : bolγabai kemen mön kü uridu-yin yosuγar quyaγči-bar yabuju ed-yi kečiyen. maγuu-yi
6 : darulaju yalatan-i qalaγuu bolbasu.bey-e yal-a-yi qoldaγsan-u tulada.kerken musgin

4V

1 : keltürgüljü bolumui.tere čü bayituγai.aliba bosγul čöm törülkei mungqaγ maγuu
2 : bügesü.basa aju törükü-yin tula.ülü bodun jüil jüil-un ülü ögtelekü kereg-yi
3 : yabuju yeke bolbasu qulaγai qudal bolumui.baγ-a bolbasu joγus naγadumui. nigente kereg
4 : γarju irebesü darui čaγajin qauli-yi qaldaγsan-u tulada.qalγaju aγuγuluγsan arad
5 : basa kerken kereg-eče möltürejü yal-a yangq-a-dur torγu ügei bolun čidamui. jiruqayitu
6 : nom-dur ügülegsen anu inaglaqui anu maγuu kümün bolbasu basaču qoyar ülü olqu uu

tabu

5R

1 : kemejüküi.ye tzi an ügülegsen anu.erdemten sayid saγuqui anu erke ügei
2 : ayil-yi sungγuqui anu.jobalang-ača jayilasuγai kemekü anu buyu.kemejüküi. egün-dür
3 : nomuqan sayin kümün ürgülji yalatu jisüür demi kerüjü yabuqu arad-dur
4 : čirügdeküi-yi medejü bolqu bolai.minu sanaγan-dur tan-u dotur-a ečiges boluγsan
5 : kümün kübegüd-i čigerle gül.aq-a nar boluγsan kümün degüüner-yi čigerlegül.
6 : čireg-ün daruγ-a nar čireg-ün arad-yi čigerlegül.küi-yin daruγ-a nar.küi-yin

5V

1：kümün-i čigerlegül.surγaγsan üge-yi kečiyen daγaju.tus tus taγan jirum

2：ügei-yi inü.qoladaγulqu bolbasu.γajar orun-dur kereg ügei keb qauli

3：šilaγun kündü bolqu-yin tulada.kenüte čirügden qolbaγdaqui-dur

4：kürküin tula basa yaγun jobaqu yabudal bui.

5：sayin buyan delgere

6R

1：nara sara ürgüljide manduju dörben töb-yi geyigülümüi.

2：narasu qulusu egüride kögerejü köke oγturγui-dur čimeglemüi.

3：nasun buyan öndür bolju amur jirγalang-yi egüride edlemüi.

4：nayiral ölji kečiyel bolju bayar činggel küseldün jirγamui.

17：*Boγda-yin surγal*（聖諭広訓）

大きさは11.4cm×25.6cm。麻紙を二つ折りにし、赤い糸で左綴じにした冊子本で、計9枚である。一頁に毛筆で6行書いてある。写本の表紙にタイトルはないが、上記トンルブの書写した『聖諭広訓』と比べると、筆跡も書風もまったく同じであり、製本上の特徴も同一人物の手によるのが明白である。ただ異なるのは、頁と頁のあいだの数字の一部がモンゴル語ではなく、満洲語となっている点である。n終わり語のあとにi、uが接尾辞としてつく際は、その左に点をうっている。1V.3～4において、平出（改行）式をとり、Šentzü（聖祖）に敬意を表している。

転写する際、内容がはじまる第二枚の表を1Rとする。4Vがちぎられて欠けている。

Serruys, Ordos, 1975:No.43,44,45,46; Krueger, Chicago, 1966:L-565, L-663, L-727; Kiripolská, 1999:p182, No.3; Uspensky, St.PSUL, 1999:p518, No.925; Heissig, Handschriften, 1961:p281-282, No.515,516; Heissig, Copenhagen, 1971:p114;『目録』1979:p8-9, No.0028; Yang, 2000:374-381.

転　写

emu

1R

1：arbilaγu quraγalaγaqui-yi erkimlejü ed-ün kereglegül-i qayirlaqui anu.kümün aju törüküi-dür

2：nigen edür čü bolba kereglegül ügei bolγaju ülü čidamui.darui nigen edür čü bolba.

3：ed ügei bolbasu ülü bolumui.teyin kemebečü erke ügei ed-yi ilegüken üldegülügsen-ü

4：qoyin-a.sayii tasural ügei kereglekü-dür ilegüljü bolumui.eyimü-yin tula arbilaqu

5：quraγalaqui-yi erkim bolγajuqui.ed kemegči usun luγ-a adali.arbilaqu quraγalaqu kemegči

6：usun-i qalγalaqu luγ-a adali.usun-u urusqal-i ese qalγalabasu joriγ-iyar urusju

1V

1：otuγsaγar ülü üledekü-yin tulada.usun gšan jaγur-a šergemüi.ed ün γarulγ-a-yi

2：ese kemnebesü.kereglekü anu kemjiy-e ügei-yin tulada.ed gšan jaγur-a baraγdamui.

3：bidan-u

4 : šentzü örüšiyeltü quvangdi.delikei tekin-eče uriddaju.bey-e-ber arbilaqu quraγalaqui-yi yabuju
5 : amuγul-un tejigejü kümüjigülün ürejigüljü.dalai-yin dotaγadasa beye elbeg boluγsan busud
6 : mön kü ed kereglegül-i qayirlaqui-yi čing ünen-iyer uqaγulun surγajuqui.erte-eče

juve

2R

1 : inagši irgen-ü surtal.čöm kečiyeltei arbin-i erkim bolγajuqui.teyin kemebečü
2 : kejiyekü bosun ese arbilabasu arban er-e-yin üledeγsen-i inü nigen er-e-yin keringleküi-dür
3 : neyilegülbesü ülü kürülčikü ba.kedü kedün jilün quriyaγsan-i inü.nigen edür-ün süidgeküi-dür
4 : neyilegübesü ülü kürülčikü-yin tulada : tegün-ü γokiral neng ayumšiγtai bolai.edüge bolbaču
5 : čireg-ün arad-dur mönggü čaling.ijaγur-ača toγtaγaγsan toγ-a bui amui.kemnen arbilaqui
6 : ülü sanan.emüsküi-dür bolbasu kegegčir yangjutai-yi kereglen.idešin-dür bolbasu taγatai

2V

1 : sayin-i erin.nigen sarayin jaγur-a kedü kedün sar-a-yin čaling-yi süidgemüi.basa
2 : ketüregsün anu.ürei šarai keyijü öber-ün sanaγan-dur neyilegülün örteng kölüsü
3 : tabγučiju edür udaγsaγar.öri yeke torγaγuli kündü bolju.ölberkü daγaraqui-ača
4 : ülü keltüreküi-dür kürümüi.tariya üiled kü irged tariya yekede γaruγsan jil-dür
5 : tokiyalduγad:šang kömürgedür iredel-e tökürjü.bardaγa-bar quriyan qadaγalbasu bolqu büged.
6 : qaralčin qariγuu mönggün abun.kereg ügei γajar-dur süidgeküi anu olan-u tula. darui

ila

3R

1 : ögküü dutaγuu-dur kürümüi.tariya yekede törügsen jil qarinču ögküü dutaγuu-dur kürkü atal-a.
2 : qobur juun-dur tokiyaldubasu.erke ügei muqurdaqu šiγamdaqui-dur kürküi anu. bayidal-dur
3 : erke ügei bolqu anu bolai.ene jirge-yin arad ulus törü tegün-ü čaling-yi nigen edür čü
4 : dutaγuluγsan yabudal ügei.tngri γajar čü bolba öbesüben bolqu ašiγ-i uγtu ese ögbei.
5 : kemekü yabudal ügei.ekenigden ölberkü daγaraqui-dur šiγamdaju.muqurdaγsan γačiγdaγsan-i kelekü γajar ügei-
6 : dür kürügsen anu.čuqum kemekü ügei arbilaqu ügei-eče boluγsan anu buyu. jarim-ud anu tegün-ü

3V

1 : ebüged-eče kečiyen jobaju quraγalan arbilaju edür büri quriyan.sar-a büri čuγlaraγulun
2 : elbeg telbeg-dür kürügülüged.köbegüd ačinar tegün-ü üledegegsen körüngge-yi daγaju ed
3 : tavar-un berke jödegüri-i ülü meden.sanaγan-u durabar bürilken süidgejü.γačiγ-a büküi-dür
4 : bardamlan.kegegčirlejü kümün-dür baqan kürkü ügei bolbasu.darui ečigüri bolγan nidün jirmeküi-yin
5 : jaγur-a üledegegsen körüngge-yi darui deger-e baraγdaγad.bey-e inü orušiqu γajar ülü
6 : olqu ügei kemebečü bayituγai.ögküü ger-ün köbegüd ačinar luγ-a adali bolusuγai kemebečü ber

düin

4R

1 : basaču ülü olumui.egünče čiber ičimdeki-ben kegjü.ülü yabuqu kereg ügei baγuri anu

2 : bolbasu γuu subaγ-dur unamui.küčürkeg anu bolbasu maγuu-bar yabuju čaγajin-i qaldamui.

3 : ülü arbilaqu-yin jobalang ene tüil-dür kürkü bolai.jiruqai-tu nom-dur kemnel ügei bolbasu

4 : qasalaqui-dur kürümüi.kemegsen anu.čuqum egel-dür arbilaju ügei quraγalaqu ügei

5 : bolbasu nige ügei qasalqu gemšiküi-dür kürküi-yi ügülejüküi.tan-u olan čirig irgen jüi inü :

6 : boγda-yin surγal-i kündüte daγaju.čing ünen-iyer sanaγan taγan aγulbasu jokimui.

4V（欠落）

tabu

5R

1 : yosulal-dur dumdadu-yi olqu-yi erkim bolγajuqui.büü omurqaγ bardamlaju ebderekü-dür kürügülüγdün.

2 : debel qubčasun-i büü ketürtel-e sayin-i erkegdün.darusun idegen-dür büü kemjiy-e ügei boluγdun.

3 : malaγ-a emüskü uruγ bolulčaqu ba belbesürekü tayiqui-dur öber öber-ün kereben sakiju

4 : ger baraγ-a sab jebseg-dür erke ügei bedegüleng šilaγun-i kereglen.čaγ ularil ba šinelekü čaγalaqui-yin

5 : učir-a jočid quraγsan-dur kürküi-ber uuγulγan keb-yi daγaju jokis-yi inü. üjejü onča

6 : arbilan quraγalju tngri γajar-un tula.ed aγurasun-i qayirlaqu ba.ejin qaγan-u tula

5V

1 : kešig šim-e-yi qayirlaqu ba uridu ebüged-ün tula erten-ü čaγ-un jobaγsan jödegsen-i

2 : qayirlaqu ba.köbegüd ačinar-un tula qoyiči edür-ün buyan kešig-i qayirlaqu bolbasu.

3 : bayan arad öggüriküi-dür kürkü ügei.ögküü arad bayan-dur kürüged.aman taγan

4 : emküjü kebeliben ilejü.körüngge tegen činggel dün engke-ber aju törüküi-yin tulada

5 : minu eldeb-yi elbeg bolγaqu ba.irgen-i surγaqu tüil-ün sanaγan-dur neyilelčimüi.

6 : ačilaltu nom-dur ügülegsen anu.beyeben seremjilen kereglegün-i kemnejü ečige ekeben

imse

6R

1 : tejigeküi anu.ene inü qamuγ kümün-ü takimdaqu buyu.kemejüküi.tan-u olan

2 : čireg irgen bey-e-ber türgelejü küčülen yabuγdun :

3 : altan naran gerel metü arγ-a belig qurča sayin.

4 : altan sümber aγulan metü aldar ner-e büküi sayin.

5 : sayin buyan nemegden delgerekü boltuγai :

18：*Oyun-i negegči beleg-ün altan toli kemekü surγal-un erkim keregtü sudur*（智慧を開発するのに贈る『金の鏡』という名の教育に有用な書）

麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本で、大きさは23.1cm×24.0cmである。計31枚で、一頁に15行毛筆で書いてある。筆跡は美しい。

表紙に*Oyun-i negegči beleg-ün altan toli kemekü surγal-un erkim keregtü sudur*というタイトルのほか、“Möngkečičig 門克吉慶”という蒙漢合璧の朱印が二ヶ所押してある。文末にも同じ押印がある。

n終わり語にi、uが後続する場合、その左下に点をうっている。文末には「中華民国三十三(1944)年甲申年冬十二月十日に写了」(dumdadu arad ulus-un γučin γurbaduγar on köke bičin jilün ebülün terigün arban-a bičijü tegüsgebei.)とある。

セールイス氏が整理したモスタールト師のコレクションのなかのNo.34に*Altan toli neretü bičig*と題する写本がある(Serruys 1975:196)。タイトルは似かよっているが、内容が同じであるかどうかは、未確認である。

以下、転写する際、内容がはじまる二枚目の表を1Rとする。

転　写

1R

1：ünen kü degedüs-ün sayin erdem nöküd-yi
2：ülemji degedüs-ber taniju daγursamui-j-a.
3：üjesgüleng-tü meyileg aγula-yin tzandan-u ünür-yi
4：ürgüljide salkin-iyar jüg jüg-tür γangqulqu metü
5：erdemtei boluγad sayin kümün noyan bolubasu
6：egüüride kereg üiles anu bötüged neyiteber amurjiqu
7：egerel qangγaγči tzindamuni-yi tuγ-un üjügür-tür takibasu
8：ene nasun-u küsel bügüde-yi qangγaqu kemen aldarsiγsan metü
9：qajaγai yabudaltu maγu qad dayisun-dur daruγdabasu
10：qayirlaqu sayin qaγan-dur ami-ban sirγuqu boluju
11：qalaγun kejig ebedčin-iyer anaγuluγsan kümün nügüd
12：qamuγ-ača ülemjide küiten usun-i küsekü metü
13：alaγči qad noyad-dur januγdaγsan kümün
14：aburaγči sayin noyad-yi yaγaran šitüjü
15：adis-dur bariγdaju ebeddügsen kümün

1V

1：arvas tarničin-dur šitün jalbirqu metü.
2：ariγun degedü nomčin öčüken kelinče-yi čü bolba tebčikü.
3：adaγ maγu kümün yeke nigül-yi čü qarin šimtejü üiledkü
4：adalidqabasu darqan-dur öčüken toγusu orubaču ayilaγaqu ba
5：arikin-u körünggen-dür qoγ orubaču nemeri-dü boduqu metü
6：ünen degedü nomčin ed mal-iyar ügeyirebečü

7 : ülemjide nom-un üiles-dür qarin kečiyekü bolumui-j-a
8 : ülegerlebesü öčüken γal-yi uruγu qanduγulbaču
9 : üjügür anu ulam degegši badaran kögjikü metü
10 : aburaγči degedüs-dür tanigdan qayirlaγdabaču
11 : asuru qola-ača ču bolba örüšiyel tedgüjü
12 : adalidqabasu oγturγui-dur qur-a toγtaγsan-iyar
13 : alimad γajar daki tariyan urγuqu metü
14 : ene nasun sayin kemegdekü-yi ner-e aldar sayiqan bolbaču
15 : ečüs qoyidu-dur ünen kü nom buyan sayiqan bolumui.

2R

1 : alus qoyidu mör-iyen sakiqu böged seremjitei
2 : aγurlaqui čöken böged jobalang-yi tesügči
3 : aγali jang anu toγtaγun böged kečiyenggüi-dü bolbasu
4 : adaγ boγul kümün bolbaču degedü noyan bolumui
5 : maγu douradus-i asaraqu ba
6 : maγad tegün-ü ner-e aldar salkin metü tügejü
7 : maγuu qoyilangči nar γuyuqu-yin tula irekü-eče
8 : maγtan sayišiyaqu ba kerigten-i nökügčin ilegüü olan boluju
9 : busud-dur öggügsen-iyen gedergüü ülü abqu ba
10 : buruγuu-bar qaršilaγčin-dur ču ülü qourlaqu ba
11 : busud-un öčüken tusalaγsan-i ülü martaqu inü
12 : buyantu degedüs-ün sayin-u ki inü temdeg büi.
13 : ülemji degedüs erdem-iyen kedüi niγubaču

2V

1 : ürgüljide olan bügüdeger tegün-ü sayin-i medejü
2 : ünür sayitu tzadi-yin čečeg-yi sayidur bürkübečü
3 : ünür inü oyir-a orčin bügüde-dür anggilaqu metü
4 : yerü-yin qad noyad öber-ün γajar daγan kündülegdekü-yin tedüi büi-j-a
5 : yeke erdemten degedüs qamiγ-a odbaču kündüligdejü
6 : yerü čičeg-ün sayiqan anu üddürdesen jaγur-a bui-j-a.
7 : yeke ünetü erdenis kejiyeden sayin iyaran bayiqu metü.
8 : urγumal modun-u möčür böküigsen anu jimis tai ki anu temdeg
9 : uran egisigtü toγus nomuqan anu edü sayiqan-u ki anu temdeg
10 : uqaγatu aγta mori nomuqan anu qurdun-u ki anu temdeg
11 : uquγatan činar-tu degedüs nomuqan anu mergen-ü ki anu temdeg
12 : sayin maγu qoyar kümün-dür ab adali tusalabaču
13 : sanaju qoyin-a ačilaqu anu yerü adali ügei

14 : sayin maγu qoyar γajar-a tariyan tariqu čaγdur adali bolbaču
15 : sayidur urγuju bolbasurqui-dur ning ilγaltai metü.

3R

1 : erkim sayin kümün-dür öčüken tusa kürgebečü
2 : egüüride tegün-i martal ügei maγad ačilaju
3 : erte čaγdur umtaγasuγsan qaγan-dur nigen tuluγun öggügsen kümün
4 : ečüs-tür tere qaγan-u törü-yi dumdaγur ejilegsen üliger metü
5 : sayin obuγ ijaγur-tu kümün yabudal-iyan sakiqu keregtei
6 : samaγun saliγ yabubasu tegün-ü uγ ijaγur kerig ügei boluju.
7 : sayiqan ünür-tü tzandan-dur ulus turladaγ bolbaču
8 : sačin tegün-ü tülegsen negürsün-i ken-ber ülü kereglekü metü.
9 : degedü yekes kesig jaγur-a doruyidabaču
10 : degsilejü ünede jobaqu yerü ügei bui-j-a
11 : delger dögürügsen sara yaγu-dur baraγdabasu
12 : demei udal ügei maγad getülkü adali.
13 : erdemten yekes-ber qourlaγči dayisun-i čü asaran tusalabasu
14 : esergülegčid bügüde qarin inaγ bolqu bui-j-a
15 : erte čaγdur olan-a kündülegdegsen kemekü kümün neyite-yi tedgügsen-iyer

3V

1 : esergüüčil ügei bügüde-ber qaγan bolγan ergümjilegsen metü.
2 : ünen kü degedüs kedüi-ber yadaγurbaču
3 : üd ügei nigültü itegel-i yerü ülü edlejü
4 : ülegerlebesü jirγalang kedüi ölüsübečü
5 : ömekei baγasun-i tung ülü idekü metü
6 : ariγun sayin činartan amin daγan kürbečü
7 : aγuu törülkei-yin sayiqan-iyan uγtu ülü edlejü
8 : altan-u erkim sayin-i oyiluγan kerčibečü
9 : ašida sayin öngge anu ülü baγuraqu metü
10 : ulbarqan ünen sayin kümün-dür maγu ulus
11 : učir ügei-ber demi qaršilabaču kereg-dür ülü abuju
12 : ulai idegči maγu činu-a demei ulibaču
13 : uqaγatu sayin arsalang qarin nigüleskü metü
14 : silγadaγ sayin kümün γaγčaγar yabubasu gem-dür bodumui-j-a
15 : šibsigtü maγu kümün kedüi čalγarbaču ülü ajiγlaju

4R

1 : širü subud terigüten čibtei bolbasu ebderiküi-dür bodumui-j-a

2 : silegebür-yin modun kedüi qaγarbaču ülü kereglekü metü
3 : maγtabasu-bar demei bayarlan ülü kürgekü ba
4 : maγušiyabasu-bar darui qourusun sintaral öggüy-e
5 : maγad öberün sayin jang-iyan aldal ügei yabubasu
6 : manglai sayin kümün-ü jim-a yosun mön bolai.
7 : buliqai güjir qaγurmaγ ba nigül kelinče-ber
8 : buliyan quluγuju oluγsan olja anu olja busu bui-j-a
9 : bujar idešitü qulγayiči noqai ba miqui nuγud.
10 : bundayital-a čadbaču niγur ügei yabudal bolai.
11 : aliba yeke kümün-ü daγaγuli nöküd-ün qobčad čimeg sayin bolbasu
12 : alimad terigülegči tegünü yeke-yin ki anu temdeg bolqu bui-j-a
13 : adalidqabasu sayiqan emegel qajiyar-tu sayin morin-i
14 : ali ken unubasu tere kümün-ü čimeg bolqu metü
15 : terigülegči blam-a nar noyad-bar šabinar nöküd-iyen

4V

1 : tedgüjü yambar kedüi činegen asaran qayirlabasu
2 : tedeger bügüde čü mön tegün-ü qamuγ üiles-yi
3 : tere metü tegünčilen ünen sanaγ-a-bar bötügejü
4 : oyun buyan erdem tegüsügsen yeke mergen bayiqu γajar-dur
5 : olan baγ-a saγ-a erdemten bui bolbaču demei ülü keriglegdejü
6 : oγturγui-dur naran urγuγad qamuγ-yi geyigülbesü
7 : odun olan bui bolbaču tüg ülü üjigdekü metü
8 : adaγ maγuu kümün kedüi-ber bayajin degesilebečü
9 : asaru bardam boluγad qarin qour-a anu ulam yekedejü
10 : adalidqabasu urusqu usun-i kedüyičineken quriyabaču
11 : ašida urγudaqu jüg degen buliyaldun jidgükü adali
12 : ketürkei maγu kümün kešig jaγur-a sayin yabubaču
13 : kedüü dakin maγuu jang anu arγ-a ügei qarγu boluju
14 : ker metü čaγan šin yi tzindamuni-yin öngge-ber bötübečü
15 : kejiy-e nigen usun-dur norbubasu öber-ün öngge-ben üjigülekü metü

5R

1 : ütele teneg kümün-ü jarim üile anu sayin bötübečü
2 : üneger medejü bötügsen busu jol taγaraγsan bui-j-a
3 : ülegerlebesü küri qoruqai-yin gedesü torγan utasu boluγsan anu
4 : ülemji sayin daγan busu erten-ü üile-yin ür-e bolai.
5 : sayin uqaγatan merged üd kečiyejü bötügsen yeke kereg-yi
6 : sanaγ-a maγu qourtu kümün nigeken čaγdur ebdekü anu bölüge

7 : sar-a jil boltal-a simte kečiyejü urγuγuluγsan tariyan-i
8 : salkin-dü doγšin möndür-iyer nigen gšan-dur tobaraγ bolγaqu metü
9 : arγ-a meketü maγu kümün öberün keyigsen gem-iyen
10 : ab ariγun öber-e kümün-dür jayilaγulju orkiqu bui bölüge
11 : adalidqabasu baγasun-u qoruqai idegsen keriy-e jutar qošiγuban
12 : ariγun čiber γajar-dur kečiyen arčiqui luγ-a adali.
13 : ergigüü teneg kümün-dür yeke kereg-yi daγaγalbasu
14 : ese medejü kereg-i buruγu üileddügsün öber-iyen bürelüjü
15 : erte nigen ünege-yi olan görügesün qaγan bolγan ergügsen-i

5V

1 : ekenigten nöküd-iyen jobaγaγad öberiyen alaγdaγsan üleger metü
2 : ijaγur ečeken mungqaraγsan teneg üd-ün jirγaqui-yi duralaqu bolbaču
3 : imaγtan beyendegen jobalang bolqu üile-yi üiledkü anu bölüge
4 : irikedüi qoyidu törül-yin jobalang-yi ülü medegči jarim ud
5 : ilede ene nasun-u öčüken keregtür čiqulda γad amin daγan quralaqu metü
6 : uqaγan maγu büged demei šidurγu jarim anu öberdegen qour bolqu
7 : učir ügei tere metü yabuγsan jarim anu busud-dur qour bolumui
8 : urtu büged silaγun sayin modun busud da oγtalaγdaqu ba
9 : uran kümün-ü keyigsen silaγun sayin sumun busud-yi alaqu metü
10 : nasuda busud-dur tusa ügei jüg ami-ban boduγ či
11 : narin qargis kümün-ü yabudal mal luγ-a adali metü.
12 : nasun ürgüljide jüg ami-ban tejigekü-yin tedüi anu
13 : nabči idegči öčüken qoruqai ču bolba bayidaγ busu buyu uu
14 : ečüs-dür tusatai ba tusa ügei-yi yerü ülü boduqu boluγad
15 : erdem belig ba sayin yabudal-yi surulčin öggüy-e

6R

1 : egüüriden gedüsü čadqu-yin tedüyiken-i kereglegči kümün anu
2 : erkigülün bodubasu üsün ügei γaqai bolai
3 : uqaγan ügei teneg üd-ün dumda orubasu demei bayarlan naγadqu ba
4 : uqaγatan merged-ün dergede kürubesü asuru sarγul boduligčin ba
5 : unjiger omuru ba yeke sili ügei bolbači
6 : udγan daγan deger-e-ben sidü-tü üker bolai
7 : ali gerte idegen umdaγan oldabasu tende güyükü ba
8 : ašida kereγti tusatai yaγum-a-ača jayilan dutaγaγčid
9 : aliyalan iniyekü ba kelelčikü-yin tedüyiken-i medebečü
10 : adalidqabasu segül ügei noqai bolai.
11 : üker-ün gešikigsen mör-yi usun-bar dügürgekü kelber

12 : öčüken sang-un ger-yi ed-iyer dügürgekü kelber
13 : öčüken uqaγatan yaγuman-dur bayarlaqu kelber
14 : öčüken tariyan-un γajar ür-e sačuqu kelber
15 : ülemji omuγtai bardam yeke ökin-i učir ügei jiγaγči kümün
16 : üjügür yeke jerge-yi olbaču maγad baγuraqu metü boluju

6V

1 : ülegerlebesü asuri-yin qaγan neng degegür aγasilaγsan-iyar
2 : öčüken tngri-yin kümün-dür nutuγ-iyan aldaγsan metü
3 : maγu uqaγatu čiqul kümün östü kümün-iyen üjibesü
4 : maγad qourlaqu čidal ügei demei čirai-ban qobilγaju
5 : maγu noqai dayisun-i üjibesü sem-iyer nočun öggüy-e
6 : maγuqai daγun-iyar tami urilan qočaqu metü
7 : asuru narin teneg üd ed mal qadaγalaqui-dur jobamui-j-a
8 : alimad jokistu sayin sayiqan-i edlejü ülü jirγayuu
9 : adalidqabasu quluγan-a oluγsan ideši-ben namur idel ügeyiküy-e
10 : ašida qayirlaγsaγar ölüsčü jobaqu adali.
11 : sabaγ-a ügei maγu ulus-un orun-dur merged orubasu
12 : sarmaγčin-i bariqu teneg kümün deger-e bolqu ču bui.
13 : sarmaγčin bariqui-dur ed idegen olqu büged
14 : sayin erdemtü merged yab yaγum-a ülü olqu metü bui
15 : erdem ügei teneg jarim maγu kümün nügüd

7R

1 : erdemtei sayin kümün-dür demi qarsilal ataγarqaju
2 : ebülün čaγdur tariya urγubasu sayin üiles mön bögeden-e
3 : ene Töbed-ün orun-dur maγu yaru-a kemeldüjü
4 : ülü yaliqu jadaγai yabultu jarim kümün-ber
5 : üneger simtejü nom ungšigčin-i maγu keleküčü büi
6 : ülegerlebesü jarim öčüken tib-ün küjügün degen ašiγtu ulus-un
7 : ötele ašiγ ügei kümün-i erkeden dutaγuu kemen kem-dür boduqu metü
8 : asidan-un üiles-yi buruγu-bar üileddügčin nügüd
9 : ariγun yosučilan nom üileddügčin-i maγusiyaqu bui
10 : adalidqabasu γaγča költü tzoda-yin orun-a kürbesü
11 : alimad qoyar költen-i kümün-dür ülü boduqu metü
12 : sayidur ese suruγad nom-yi buruγu ungšiγčid nuγud
13 : sayidur medejü jöb-iyer ungšiγči kümün-i qarin buruγu-du abuju
14 : saγarmaγ noqai toluγai-du kijaγar orun-u ulus ud
15 : sayiqan čirai-tu kümün-i ekiner kemen eliglekü adali

7V

1 : onča qulaγai qudal-iyar ami-ban tejigegči jarim ud
2 : uuγudγada ünen šidurγu-bar yabuγčid-yi čidal ügei-dür boduju
3 : olan sarmaγčin nuγud čuγlaju kümün-i bariγad
4 : uγtu segül ügei kemejü üjin üjin eniyeldükü metü
5 : erten-ü üile-yin ür-e-ber jabaqu čaγdur
6 : erdemtü merged kümün teneg üd-ün dotur-a tedgüjü büi
7 : erkim sayin kümün ünür-tü maliy-a čičig salkin-dur keyisbesü
8 : egüüden deki qoγ saγ-un dotur-a giskelegdekü čü bolqu metü
9 : ken lüge qanilabaču mön tere kümün-iyen maγu-dur boduγči
10 : ketürkei merged lüge qanilabaču öčüken-ber erdem-yi ülü suruγči
11 : kejiyeden jasaraqu ügei maγu kümün usun-u sigür adali.
12 : kereg ügei maγu-yi inü abču γarumui-j-a sayin-i inü aldaju
13 : alimad sayin maγu buyan nigül-yi medekü uqaγan ügei büged
14 : aγuu uqaγatan yekes-eče buruγulan toγtaγaqu ba
15 : ašida ed mal-un tedüyiken-ü kelelčigsen-i medegčid

8R

1 : adaγ-ača adaγ qoyar köl-tü mal bolai.
2 : öčüken uqaγatan kedüyiber olan bolbaču
3 : ülemji yeke kereg-yi bötügejü ülü čidaqu
4 : ülegerlebesü olan narin ebesün-i yambar metü baγlabaču
5 : üneger böke bayišing-un niraγuu ülü bolqu metü
6 : mungqaγ kümün demei yabuγsaγar üiles anu bötübečü
7 : monda bötügsen-eče busu čičin-dür ülü oruju
8 : modun-u qoruqai demi kesüjü idegsen urum anu
9 : musgimal üsüg γarbaču bičigeči-dür ülü boduqu metü
10 : aman jadaγai kümün-ü kelegsen üge ba
11 : ašida jorγar ende tende yabuγči morin ba
12 : alalduqu dayisun-a aldaγsan ildü jida nuγud
13 : ali ken-dür tusa bolqu yerü boljiy-a ügei
14 : uqaγan-iyar šinjijü ülü čidaγči kedüi olan bolbaču
15 : učir ügei ayuγsaγar busud-un γar-dur oruju

8V

1 : urida nigen γajar-a aγsan olan küčütü jaγan nuγud
2 : uqaγatu γaγčaqan taulai-dur qaγurdaju ayuγsan üliger metü.
3 : egel uqaγan čidal ügei bolbasu ed mal bui bolbaču
4 : edlejü čidal ügei yekengki-yi anu busud-a aldaju

5 : erdeni-tü kamintu üniyen sün-eče eldeb keregten γaruda γ tula
6 : egüüriden tuγul-dur anu uuγulγal ügei busud saγaju abqu metü
7 : buruγu maγu yabudal-iyan sayin bolγaγči teneg üd
8 : burqan adali mergen kümün-i čü bolba tung ülü kereglejü
9 : busu amitan bügüde naran-u gerel-yi šimtüjü yabuqu atal-a
10 : bütener alban jidker qarin daldalan niγuqu metü
11 : ed mal arbidγaqu-yin tedüyiken-i boduγči maγu kümün-dür
12 : enerejü busud-dur tusalaqu sanaγ-a qamiγ-a-ača törükü büi
13 : egenigden kergür ba kelinče jobalang-iyar nasuban baraγad
14 : ečüs-dür quluγan-a metü demi qaramlaγsaγar üküjü

9R

1 : onča maγu ulus neyilen čuγlaγsan tere γajar-a
2 : uquγatan yeke erdemten čü bolba ülü kündülegdejü
3 : olan qourtu moγai bayiγsan γajar-a jula šitaγabaču
4 : uγtu gerel anu ülü badaran sümegeljikü adali
5 : qotala ed mal tegüsbečü maγu jiyaγatu kümün
6 : qorusun qayirlaqu sanaγ-a-bar edlejü ülü čidaju
7 : qung keriy-e bolbasuraγsan üjüm-yi kedüi činegen idebečü
8 : qošiγu anu tedüyičinegen ergirel ebedkü adali.
9 : ačitan-u küčün-ber yabuγsan maγu kümün
10 : alus daγan arγ-a ügei nige doruyidaqu boluju
11 : adalidqabasu qoyar γalaγun-dur damjiγuluγsan yasutu meneki
12 : ayil-un dergede unaju qočuraγsan üleger metü
13 : sayin maγu-yin ilγal-yi medekü ügei boluγad kümün-ü ačilaγsan-i martaqu
14 : sayin jöb-yi čü bolba yerü jöb-dür ülü abqu
15 : sača jarim daγan nidüber üjin atal-a balai asaγuqu

9V

1 : sayid-un dergede kürbesü ariγula kümün-ü qoyin-a oruqu
2 : qoγusun ama-bar yeke üge keleged yerü ügen degen ülü kürkü
3 : qola-ača dayisun-i üjiged demi berkeden olan üge kelekü
4 : qourta dayisun luγ-a tuluγčin učirabasu maγtan mörgükü
5 : qoyin-a gerdegen irebesü demi bardamlan qudal üges kelekü
6 : angq-a jöblel kelelčikü čaγdur yekel-e baγatur metü türmegeyilekü
7 : alba tatalγ-a irekü čaγtur bey-e ečigen ülü γarqu-yin arγ-a erikü
8 : arγ-a ügei yabuqu kereg bolbasu qaγučin emgeg anu ködelkü
9 : alalduqu γajar-a kürübesü tamilal busud-yi surγamar bolqu
10 : ker metü öčüken tayilabasu demi kürgerel eldeb-iyer aγasilaqu

11 : kerbe öčüken tayildabasu nöküd-iyen jimalan qasalang talbiqu
12 : kereg üiles-yi jöbleldükü-dür orulčibasu yaγaran kerigül edükü
13 : kejiyeden niγuqu keregtei yaγum-a bolbasu dalda oddun busud-dur kelekü
14 : alalduqu čaγ-dur jer jebseg-iyen demi jülgükü
15 : ayul gečigüü yaγum-a tušiyabasu yaγaran amin jolbuqu

10R

1 : ašida qanilaγsan nökür-iyen qar-a boduju qour kikü
2 : alalduqu mese-ben dayisun-u γar-dur qayaju orkin dutaγaqu
3 : idebkilejü yabuqu alba iribesü qamuγ-un segül-dür oruqu
4 : inaγši bučaju irikü bolbasu amidu-yin terigün-dür γarqu
5 : idegen umdaγan oldaqu bolbasu demi qobdulan jidgükü
6 : iledden kečigüüšiγ üilel bolbasu arγ-a-bar jayilaqu.
7 : genedden beyin uruγul-iyan ködelgejü betegüü dokiy-a ögkü metü yangsalaqu
8 : gem ügei yaγum-a kelelčikü čaγdur nidüben jamjiju niγuqu metü aliyalaqu
9 : gem tei jimelegdekü čaγdur demei igčelen aγaši-ban jobaqu
10 : gem tei maγu ulus-un eldeb jüil temdeg anu eyimüü bolai
11 : blamad maγu kümün-ü sanaγ-a yabudal ud-yi
12 : basa-bar kelekü yaγum-a masi olan bui bolbaču
13 : baγasun-u γudtung-yi aγudalabasu ulam ömekei anggilaqu ba
14 : balbiγsan bögeljisün-i amsabasu ulam jigsigürgekü metü
15 : üneger čidal erdem tegüsügsen kümün kedüi γoliγači bolbaču

10V

1 : ötelen bayan teneg üd-yi sür-iyer darun čidaqu
2 : ölüsügsen baras-un γaγčaqan gürkerekü daγun-iyar
3 : öndür modun-u orui daki sarmaγčin öngkerejü unaqu metü
4 : ülü yaliqu kümün-ü erdem amandur inü γarču bayiqu
5 : ünen kü merged kümün-ü erdem nasudan daldan yabuqu
6 : ülegerlebesü maγu qoγ siγ usun-u deger-e köbemüi-j-a
7 : ünede sayin tzindamuni aruγur-dur inü čibekü metü
8 : yerü öčüken erdemten demi omuγtai yabuqu
9 : yeke erdem tegüsügsen merged masi nomuqan bayiqu
10 : yerüngkei-yin baγ-a usu demi čimegtei dolkisumui-j-a
11 : yeke dalai anu tung čimege ügei metü.
12 : adaγ douratu ulus sayin kümün luγ-a demi qarsilaqu
13 : asaral yeketü sayin kümün douradus-dur yerü ülü qourlaqu
14 : arsalang-bar üneged-yi üjibesü qayirlan asaraqu
15 : ataγaral-tu maγu ünege qarin nöküd degen qourlaqu

11R

1 : asuru sayin kümün aγurlabaču buruγu küliyebesü jögilerkü
2 : adaγ maγu kümün γuyuqui dutum ulam čingγaraju
3 : altan mönggü kedüi qataγuu bolbaču qayilbasu usun metü bolqu
4 : adaγ noqai-yin baγasu-yi qalaγulqui dutum ömekei bolqu
5 : manglai sayin merged-dür eldeb jüil-ün erdem bayiqu
6 : maγu teneg kümün-dür eldeb jüil-ün gem bayiqu
7 : maγad sayin erdeni-eče olan keregten γarumui-j-a
8 : maši qourtu moγai-bar olan ebedčin törügülkü metü
9 : abural kelinče üileddügsen alaγan-dur saγubaču bürilkü
10 : ariγun ünen nomčin ayil-dur saγubaču degesilejü
11 : aγula-yin oi-dur aγsan ariyatan-u doγsin ba
12 : ayil-un küriyen-dü bayiγsan morin-u nomuqan metü
13 : sayin uqaγatu kümün ašida öberün kem-iyen sinjilekü
14 : sabaγ-a ügei maγu kümün imaγtan busud-un gem-yi kelekü
15 : sayin önggetü toγus ürgülji öberün beyeben ergejigülkü

11V

1 : sayiki uuli sibaγun kejiye busud-dur iru-a keyikü.
2 : ünen sayin kümün nomuqan jögelen-iyer öber busud-i arγaγulqu
3 : öd ügei maγu kümün šergül geder-iyer öber busud-yi jobaγaqu
4 : ür-e jimestü sayin modun öber busud-yi tejiyekü
5 : ülemji qadaγsan qaγur modun öber busud-yi tülekü
6 : sayijiran degesilekü čaγdur bügüde erkečin nökür bolqu
7 : saγarin douruyidaqu čaγ-dur bügüde dutaγan dayisun bolqu
8 : sayin erdeni-tü dalai-yin qoγ-dur olan qudaldučin čokilaqu
9 : sayirmaγ qaγur duγurma-yi ken čü bolba orkiqu
10 : egel yertenčü-yin ulus ed mal quriyaγsan-i sayin-dur boduqu
11 : erkim degedü nomčin ölgeleki üküsgen-ü sayin-dur boduqu
12 : egüriden jaγaγduqu kümün qamuγudal nemejigsen-i jirγalang-dur boduqu
13 : ergül yerü-yin ulus qamaγuu ügei-yi jirγalang-dur boduqu
14 : ünen sayin nomčin-dur busud-un qourlaγsan anu degesilekü-yin nökučil
15 : ötelel maγuu kümün-dür busud-un qourlaγsan anu douruyidaqu-yin nemegesü
16 : ülegerebesü tüimer-ün γal-dur küčütü salkin učirbasu örbesküi-yin nökudčil

12R

1 : öčüken jula-dur tere tusabasu untaraqu-yin siltaγan
2 : ašida-yin anu amaraγ tere anu ösiyetei kemen
3 : alimad öčüken bodulγatan öber-e öber-e ilγamui-j-a

4 : aγuu uqaγatu degedüs neyite-yi asaraγsan-iyar
5 : ali-ban ču bolba tegün-dür tusa kürgeyüü.
6 : erdemten yeke merged erdemdür duralamui-j-a
7 : ene boluγsan teneg üd yerü ülü duralaju
8 : erkim bal-tu jüki čičig tü duralamui-j-a
9 : egüride baγasu simegči bataγan-a yerü ülü duralaju
10 : tangsuγ erdemtü mergen kümün-i mön kü merged tanimui-j-a
11 : tamtuγ ügei maγu teneg üd qamiγ-a-ača taniqu bui
12 : tangqai teneg kümün altan-u ünetü tzandan modun-i
13 : talγaγar negürsü bolγaju qudalduγsan üleger metü.
14 : ünen kü čičin kümün öberiyen šinjijü medejü
15 : ui balai teneg üd kümün-ü üge-yi daγaju yabuju

12V

1 : ötelegsen jünüg noqai demei balai qučaqui-dur
2 : öber busud noqai nuγud učir ügei güildüjü
3 : tegši erdem tegüsügsen merged kedüi-ber yadaγurbaču
4 : dengsel ügei sayin nomlal-iyar busud-yi bayasqaju
5 : teres jang-tu teneg üd kedüi-ber sayijirbaču
6 : temečil kerigül-iyer öber busud-yi bürilgekü
7 : aγaši ügei jarim ud öčüken nom medebesü demi silüglen kelejü
8 : aγuu uqaγatu arad nom-un udq-a-yi medebesü nomčilan yabuju
9 : ayimtaγai noqai qulγayiči-yi üjibesü demi sangduran quraju
10 : arγ-a-tu miqui quluγan-a-yi üjibesü sem-iyer nočaju
11 : enereγči degedüsü šeregül jangnabasu alus daγan tusalayuu
12 : egel maγuu kümün darui inalγabaču alus daγan qourlaju
13 : erketü nom-un sakiγulsun doγšin bolbaču amitan-i sakiju
14 : erlig jidker eniyejü bayibaču amitan-i alaju
15 : ketüreki sayin kümün čuqum erdeni metü

13R

1 : kejiyeden nigen jang-iyar urbal ügei bayiqu
2 : kelberel-tü maγuu kümün činglegüür-ün teng-ün modu metü
3 : keseg keseg jaγur-a qobiluγsaγar bayiqu
4 : üneger jokilduqu sayin kümün qola bayibaču tusalaju
5 : ülü jokilduqu maγu kümün oyirdaqui tutum qarši bolqu
6 : üjisgülengtü čičig sabar dotur-a urγubaču sabar ülü naγalduqu
7 : üsüd qola bayiγsan nara-bar tegün-i ösgen delgeregülkü
8 : erdemtei neretei kümün ünen töbšin-iyer yabubasu

9 : egüüride ilede dalda maγtaγdan ergügdejü
10 : eldeb jüil-dür orulčin qajaγai saliγ yabubasu
11 : eng-ün kümün-eče čü neng dour-a könggerejü
12 : asaraqui sanaγatu merged-eče ese asaγubasu jöb-yi inü jiγaju
13 : adaγ maγu kümün-eče asaγubaču taγlaγar buruγu kelekü
14 : aburaγči bodisatu nar douramjilabaču enerel nigüleskü
15 : alaγči ükül-ün ejin-i takibasu amin-dur qourlaqu

13V

1 : öčüken nigen-dür tusa bolqu-yin üilel anu
2 : öber-e busud-dur qour bolγuču bui bölüge
3 : ülegerlebesü saran-u gerel-dür güimete čičig delgerekü bolbaču
4 : üjisgülengtü lingqu-a-yin nabčin qumbaqu metü
5 : maγu nigül-iyer jarim kereg bötükü bolbaču
6 : maγad sayin merged tegündür ülü duralayuu
7 : masi ünen merged jöb yabudal-a gem-dü bolγuju bayidaγ bolbaču
8 : manglai sayin merged tegün-i kim-dür ülü abuju
9 : yerü degen jarim olja anu oruja bolqu bolbaču
10 : yerü busu-yin jarim olja γarulγ-a bolqu ču bui
11 : yerüngkei-yin gegüü kegeltei bolbasu unaγ-a olqu bolbaču
12 : yerü laγus kegeltei bolbasu arγ-a ügei üküju
13 : aγuu sayin kümün eyedükü kelber ebderkü berke
14 : idqaγ-tu maγu kümün qanilaqu berke qaγačaqu kelber
15 : adalidqabasu modun-i ondulqu kelber naγaqu berke

14R

1 : alimad negüürsün-i kemkilkü kelber jalγaqu berke
2 : ende čidal baγ-a bolbaču ürgüljide serimjitei yabubasu
3 : ilangγuyidu küčüten-dür čü bolba ülü deyildekü
4 : ijaγur ba ner-e erdem yeke bolbaču bodulγ-a ügei bolbasu
5 : ilede öčüken yaγum-dur ču bolba kelber deyildejü
6 : ed mal delgerebesü čidal küčün čü yeke bolqu
7 : ed mal doruyitabasu čidal küčün čü baγuraqu.
8 : erte čaγ-tur nigen qoyilaγči-yin erdeni-yi busud abajigsan-iyar
9 : egüride quluγuqu-yin čidal anu baγuraγsan üleger metü
10 : alimad kešig buyan tegülder jiyaγatu kümün
11 : ašida öglige takil üiledbesü ed mal anu delgerejü
12 : amur-iyar edelekü qobi ügei kümün kedüi yaγum-a quriyabaču
13 : alus taγan talaγar ken kereg-yin ideši boluju

14 : uqaγatu čidal-tu kümün keseg jaγur-a doruyidabaču
15 : udal ügei šin-e-yin sara metü basakü degešilejü

14V

1 : ulbaγ-a ügei maγu kümün nigente doruyidabasu ile
2 : untaraγsan jula metü büri joγsuqu boluju
3 : yambar ba qourlaγsan kümün-dür čü ülü qarsilaγči sayin kümün
4 : yabuγsaγar qamuγ dayisun-i erke degen oruγuluju
5 : yaγarin aγurlaju qar-a kerigül üileduγči kümün
6 : yambar γajar-a yabubasu demi ülü amurjiju
7 : ayul-du masi gečigüü yaγum-a-yi medeged jayilaγči kümün
8 : ayimtaγai daγan busu gersegüü bodulγ-a tai-yin ki anu temdeg.
9 : aliba bolqu ülü bolqu-yi medel ügei demi erelgegči kümün
10 : asuru sayin daγan busu kögermeki teneg-ün ki anu temdeg.
11 : erken küčütü arsalang buq-a görügesün-i alaqu čaγ-tur
12 : eber-eče anu jayilaju beyendegen ülü kürgegči erdeni tei busu
13 : erbeki nočuγsan jula-yin γal-dur demi singqulan taγaraqu anu
14 : er-e sayin daγan busu maγad bürilküi-yin ki anu temdeg.
15 : aju bötügeküi-yi ülü čidaqu maγu kümün öberün yaγum-a-ban bürilgekü

15R

1 : alus-yi boduγči sayin kümün kereg-tü yaγum-a-ban sayidur qayirlaqu
2 : adalidqabasu qoruqai orusiγsan ebesü modu-ban daγustal-a idekü
3 : arsalang öberün orusiγsan γajar daγan qourtu yaγum-a ülü oruγulqu
4 : ödele maγu kümün kereg ügei yaγum-a-yi demi niγuqu
5 : ürgülji niγuqu kereg-tü yaγum-a-yi qarin busud-dur kelekü
6 : ünen uqaγatu kümün kereg ügei yaγum-a-yi ülü niγuqu
7 : üneger niγuqu kereg-dü yaγum-a-yi amin-dur kürbečü sakiqu
8 : čiqul maγu kümün degiγsilekü dutum demi omuγ tai bolqu
9 : čing batu sayin kümün degiγsilekü dutum ulam töbtei bolqu
10 : činar maγu-tu ünege čadbaču demi jergerel oliqu
11 : čidal-tu sayin arslan čadbasu ab amurqan umtaqu
12 : aliba sayin kümün-ü jöb yabuqu ba maγu kümün-ü buruγu yabuqu-yi
13 : ali ken-ber čü surγaγsan busu erten-ü datuγsan abiyas bui-j-a
14 : adalidqabasu jögei čičig-ün sim-e-yi soruju edelekü ba
15 : anggir qalaγuu usun-dur singγuqui-yi surlγ-a ügei metü

15V

1 : qataγuu yabudaltu maγu noyad dayisun luγ-a učirabasu

2 : qarin öberün albatu-ban demi čaγajilan jobaγaqu
3 : qar-a joriγtu jarim teneg üd kereg-iyen ese bötübesü
4 : qarin amin bey-e-ben tebčijü yeke jobalang edelekü metü
5 : aγuu uqaγatu sayin noyad dayisun luγ-a učirabasu
6 : albatu irgen-iyen ulam yekede qayirlaqu
7 : adalidqabasu ebeddüγsen köbegün-iyen eke metü anu
8 : asuru yekede inalun qayirlaqu metü
9 : sayin sidurγu kümün-ber čü maγu kümün lüge qanilabasu
10 : sabaγ-a ügei maγu anu öčüken qaldaqu bolumui-j-a
11 : sayiqan amtatu gangga mören-ü usu qujir-tu dalai-dur nilebesü.
12 : sača darui-dur šorbuγ qujir-un amtatu bolqu metü
13 : aburida köšigün jang-tu kümün-ber čü sayin kümün-ü dergede yabubasu
14 : aγali jang anu jögelen jokistai bolqu boluju
15 : adalidqabasu beyendegen jaγar sorčiγsan kümün-eče

16R

1 : asuru sayin ünür anggilun ünüsdekü metü
2 : üjisgülengtü sümber aγula yerü ülü ködelkü metü
3 : ünen sayin činartu kümün kejiyeden toγtaγun yabuqu
4 : öčüken köbeng-ün keseγ toγtaγuri ügei keyiskü metü
5 : ödelen maγu kümün basa basa qobiluγsaγar bayiqu
6 : bačitu qaγurmaγ demei sayiqan üge ügülekü anu
7 : baγaduγsan daγan busu kereg-iyen bötügelgekü-yin arγ-a
8 : blamad šar-a šibaγun derged irejü iniyekü anu
9 : bayarlaγsan daγan busu.maγu iru-a keyikü-yin belge
10 : qar-a sanaγatan angqan-dur jögelen üge-ber qaγurqu
11 : qanilaju desügsen-ü čaγdur mekilen bürilgekü
12 : qar-a nigültü jiγasučid ögešin-dür miq-a elgüged
13 : qaγurču olan jiγasud-yi alaqu luγ-a adali
14 : maγu kümün kečiyeden ese deyigürbesü
15 : maγad tere boltal-a sayin jang-tu bayiqu

16V

1 : maγu qourtu ürgüsüd čü ese qaldaγdan-a
2 : mašida jögeleken noγuγ-a bayiqu metü
3 : ünen sanaγan daγan öber-e nigen-i boduγad
4 : ügen degen öber-e nigen-i kelegči kümün-i
5 : ülemji bačitu qaγurmaγči kemen keledeg büged
6 : ödelen maγu kümün sayin-iyar mekilegsen bolai

7 : asuru arγ-a jali-yi neng uyitaγulbasu
8 : angqan daγan bötübečü adaγ daγan bürelkü
9 : arγalju erbis-ün arusun-i nemürkigsen eljige
10 : arad-un tariy-a idegsen-ü segül-dür busud-a alaγdaγsan metü
11 : uqaγan bilig qurča bolbasu üjigseger bayital-a
12 : učiraγsaγar činetü kümün-i qaγurun čidaqu
13 : urida nigen barim imaγan-i köteljü yabutal-a
14 : učiraγsan qulaγayiči nar noqai kemeldügsen-iyer ayuγad orkiγsan metü
15 : uturqai nidün-ü emün-e gem kigseger bayibaču

17R

1 : tung qudal üge-ber qaγuraγad mekilegčid bayidaγ bui
2 : tomuγ-a ügei lhačin gegči kümün qasaluγsan-iyan
3 : tobčilaju dörben ünen-i duraddulu γ-a kemegsen metü
4 : uqaγan inaγ aγali-tu jögelen üge-tü kümün-i
5 : učiran tanilčiγsaγar demi büü itege
6 : uran daγutu toγus sibaγuu öngge üjisgüleng bolbaču
7 : oγuγatan yeke qour-a-bar amiban tejiyedeγ metü büi
8 : arγ-a-tu maγu kümün sayiqan jagnaju bayiγad
9 : alimad kereg-dür tulqui čaγdur jayilan bultaraju
10 : adaγ maγu qudaldučin görügesün-ü segül-yi üjigülüged
11 : amta ügei eljigen-ü miq-a-bar idegen kigsen metü büi
12 : ičari-ban baraγsan nuγud kümün-ü ed mal-yi
13 : imaγtan öberün yaγum-a metü šimün edlejü
14 : iregsen geyičin-dür öberün dural-i debsüged
15 : ilede öberün metü aγasilan bardamlaqu

17V

1 : egel ičikü sanaγ-a ügei jarim maγu kümün
2 : egenigde öberün maγu yabudal-iyan kürgeren ügülejü
3 : ebderel-tü qatzi-yin orun-u jarim qad-un yosun-dur
4 : ečige yuγan alaγad dayisun daruγsan-u kenggerge delddüdeγ metü
5 : adaγ maγu jarim kümün-dür narin tusa kürgebesü
6 : asuru qarsilal qorluqu ču bui bölüge
7 : alaγ sajaγai-yin juljaγ-a eke-yin ki-ban üsü-yi ügtegeged
8 : ači-yi inu qariγulba kemen sanadaγ adali.
9 : teneg kümün busud-un ači-bar degeγsilebečü
10 : tedgügsen-i martaγad öberün čidal metü sanaqu
11 : tngri luus-un oruγuluγsan burqan-i jarim tariyačin

12 : tere anu minu kešig kemen boduqu metü
13 : öčüken maγu uqaγatan erten-ü üile-ber sayijirabasu
14 : öberiyen kümün-eče ilegüü sayin daγan boluγsan metü sanaqu
15 : ötülegsen kögšin noqai tangnai-ban qadγugdaγsan-u čisu-yi

18R

1 : öberün kemelegsen yasun-u sim-e bolγaju bayarlaqu metü
2 : uqaγan maγu jarim-ud aq-a degüü-ben bürilgeged
3 : učir ügei öber-e kümün-i demei tedgükü čü büi bölüge
4 : unuγsan morin-u ki-ban toluγai-yi oγtalaju segül anu jigükü-yi
5 : oyun mungqaraγsan γaljaγuu-ača busu ken üiledkü büi
6 : uqaγan ügei teneg üd keregtei γajar-a ülü öggün
7 : učir kereg ügei-dür demei yaγum-a-ban bürilgekü
8 : usun baγ-a-du maγu bulaγ jun-dur urusuγad
9 : usun keriglekü qaburun čaγtur qarin qataju
10 : toγtaγun nomuqan kümün šidurγu bayiqu-dur
11 : tomuγ-a ügei maγu kümün demi qarsilaju
12 : tosutu modun-dur γal qurduqan nočumui-j-a
13 : dog önide modun-dur γal ülü qalaqu metü
14 : serigün jang-tu kümün-dür mön šerügün jangnabasu jögerlemüi-j-e
15 : šidurγu nomuqan bayibasu demi doγšin aburaju

18V

1 : šinalγ-a-tu nidün yar-a-yi qaγačaju oγtučibasu etegemüi
2 : siluγun jögelen-iyer emlebesü ulam yekede eberlejü
3 : terigülegči ken kümün yosučilan yabubasu.törü inü batuduju
4 : teneg maγus-un yabudal-iyar čalγayirabasu törü inü samaγuraju
5 : tengši gereltü naran sayidur mandubasu qarangγui-yi geyigülüjü
6 : tere inü yaγu-dur barigdabasu orud bügün börüküljijü
7 : keter doγsin qad-un γar dour-a yabuγčin ba
8 : kerim-ün niruγar ebderigsen bayišing-dur saγuγčid kiged
9 : kebereg kelber oruqu qada-yin dour-a saγuγčid nuγud
10 : kejiyeden ayuju yabuqu anu ab adali.
11 : sayin uqaγatu mergen čičin kümün bolbaču
12 : sanaγ-a maγu qourtai bolbasu qanilaju ülü bolqu
13 : sayin tzindamuni orui-dur inü bayibaču qourtu moγai-yi
14 : sanaγ-a amur ebür degen abču ülü bolqu adali
15 : jarim qad noyad yeke γal-un čoγča metü

19R

1 : jaq-a-dur anu oyirtubasu oyin-dur ülü oruqu
2 : jayilaju yabubasu yerü γarču ülü üjikü
3 : jabsar-dur köndi yabubasu sayin maγu boljiy-a ügei bolai
4 : adaγ maγu gergi luγ-a amur yabubasu ülü bolqu
5 : adqaγ yeketü nökür lüge udaγan qanilaju ülü bolqu
6 : aγur maγutu doγšin qaγan-dur ašida etegejü ülü bolqu
7 : ayul-tu qourtan ariyatan-u oi-dur aγujim saγuju ülü bolqu
8 : omuγ bardam neng ketürbesü erdem belig baγuraju
9 : olja ner-e-dür neng šinübesü niγur ügei boluju
10 : onča dour-a ulus daγan aγsurum kerüldüjü yabubasu
11 : olan-dur kögseresün šuγud bolqu bolumui
12 : ünen kü tusatai bükül-i jiγaju öggügčid čuqaγ
13 : ünen-iyer tegün-i daγaju yabuγčin čuqaγ
14 : üneger ebedčin bükül-i taniqu emči čuqaγ
15 : ürgülji tegün-ü üge-ber yabuγčin čuqaγu

19V

1 : degerünggüi omuγ neng ketürki bolbasu
2 : demi kereg ügei yaγum-a-dur nerilgejü jobaju
3 : degegür yeke sanaγ-a-du nigen arsalang erte čaγtur
4 : tenümel kögšin ünegen-dür qaγurdaju miqan-i egüürügsen metü
5 : sabaγ-a ügei qobduγ keriy-e-ü bulaju talbiγsan miq-a ba
6 : sanaγ-a maγu qaγurmaγči kümün-dür tusalaγsan-u qariγu ba
7 : sayirmaγ qatuu γajar-dur tariγsan tariy-a nuγud
8 : sanaju qourlaqu yeke bolbaču edelečü tusa bolqu baγ-a
9 : ese dasuγsan kümün-dür demi inaγlan büü itege
10 : egel seremji ügei yabuγsan-ača gem γarqu olan
11 : ergečigüljü ese medegsen kümün-dür niγuqu üge-ben büü kele
12 : elgesejü sanaγ-a-ban kelegsen-eče dayisun bolqu olan bui.
13 : maγu yaγum-a yertenčü-dür olan bui bolbaču
14 : maγu kümün adali ayul-tu yaγum-a yerü ügei
15 : maγu ed mal-yi šinedgekü ba ariljaju bolumui-j-a

20R

1 : maγu kümün-i yekerün jasaqui dutum ulam doruyitaju
2 : öd ügei maγu kümün-dur yaγun erdem surγabaču
3 : üneger sayin sanaγ-a törügüljü ülü bolqu.
4 : ürgülji sayin maγu ken-dür čü bolba qurlaqui-yi boduγči

5 : ülü bötükü maγu kümün-ü bodulγ-a-yin tüil bolai
6 : törülkei maγu kümün-i kedüi-ber surγal jasabaču
7 : töbšin sayin činartu bolqu uγtu ügei.
8 : tülegsen qar-a nigürsün kedüi-ber simte ukiyabaču
9 : tür jaγur-a-dur čaγan bolqu yerü ügei
10 : arγ-a-tu maγu kümün olanta γaraγsan γajar-dur
11 : asuru šidurγu kümün čü bolba sergeyilekü boluju
12 : ayul-tu olan moγai ürgülji bayidaγ γajar-dur
13 : altan degesün-i üjibečü ayun jayilaqu boluju
14 : manglai degedüs-yi ergümjilen takibasu sayin buyan iremüi.
15 : maγu douradus-yi ergümjilen takibasu eldeb kereg γaruju

20V

1 : mal-un sün-i busu amitan-tur uγuulγabasu tejiyel bolqu bolumui
2 : maši qorutu moγai-dur uγulγabasu qour-a anu yekedejü
3 : ürgülji qar-a boduγči maγu kümün-dür kedüi-ber inaγlabaču
4 : ünen jirüken degen arγ-a ügei qar-a boduju yabuqu
5 : ülegerlebesü biljuuqai-yi kedüi činegen asaran tejigebečü
6 : üneger nomuqan bolqu yerü ügei metü
7 : ašida salqui-dur kejiyegči qobči kümün
8 : amaraγ jirüken metü nökür-yi čü bolba salγaqu bui bölüge
9 : adalidqabasu urusqu usun ürgülji deleddügdebesü
10 : asuru büke qada ču bolba elegden qaγaraqu adali.
11 : maγu kereg γarqu üile kigsen ba.tung qaγurmagči-iyar yabuγsan
12 : manglai degedü ulus-un kem-i kelegsen ba.nökür-ün ki-ben kelegsen nöküd.
13 : maši qudal bolbasu qudalči kemen aldarsiγad olan-dur könggerejü
14 : maγad ünen bolbaču ečüs-dür nigen ayul bolqu
15 : yerü kelejü ülü bolqu uršiγ-tu üge-yi čü bolba

21R

1 : yerüngki-yin olan-u dotur-a demi kelekü jadaγai kümün lüge
2 : yerü ünen qudal yambar üge kelelčikü bolbaču
3 : yeke uqaγatan merged sergeyilen üiledbesü sayin
4 : kereg qaramči boluγad imaγtan qar-a boduγči kümün
5 : kedüi šidar inaγ mön bolbaču neng büü itege
6 : ketürki yekes-dür čü bolba qola-yin dayisun-ača
7 : kešig-yi inü idegsen degerdüki kümün qourlaqu olan bui
8 : iledde qourlaqu-yin temdeg-iyer qarsilaγči dayisun-dur
9 : ile dalda ügei temečildüjü daruqui-dur kelber bui-j-a

10 : inaγlan tusalaqu-yin türi-ber qourlaγči dayisun-i
11 : ilγaju jayilaγulqui-dur kečegüü tula daruqui-dur berke
12 : ebedčin-ü yar-a-yin jüil-üd-yi sinidür emlebesü edegekü bolumui-j-a
13 : egenigden qour bolqu üge kelegsen-ü yar-a-yi anaγaqu arγ-a ügei
14 : erte čaγdur keriy-e-ber šar-a sibaγun-i daγarin ügülegsen-iyer
15 : ečüs galab yegülekü kürtel-e alalduqu kemedeg üliger metü

21V

1 : ünen jirüken degen maγu sanaγ-a-yi čingdada bariγad
2 : ügülekü ügen degen sayiqan üge kelegdeküi kemen
3 : ödelen teres üd-ün qourtu ubadas-dur bayidaγ büged
4 : ülemji degedüs-ün yosun luγ-a tung qarši bolai.
5 : amin-dur qourlaqu qourtu ebesün-i ündüsün-eče degegši arilγaqu metü
6 : ataγarqaγči dayisun-i ači ür-e-eče daγusqadaqui kemen
7 : ayul-tu doγsin qad-un yosun-dur bayidaγ bolbaču
8 : asaraju köbegün čilen tedgübesü inaγsida basa tusalaju
9 : öberün kereg-iyen bötügeküi-yin tedüyiken-i boduγči amiči kümün lüge
10 : üneger sayidur qanilaju yabuqu yerü berke
11 : ürgülji tariy-a-ban čiberlen jasaγči kümün-ü tariyan-dur
12 : öber-e noγuγ-a sayidur öščü bolbasuraγulqu yerü berke
13 : kedüi-ber tusalabaču ači-yi tung ülü sanaqu kümün lüge
14 : kejiyeden salul ügei sayiqan qanilaju yaγasan čidaqu bui
15 : kedüi činegen kečiyebečü ür-e ülü bolbasurqu γajar-a

22R

1 : ken čü bolba sayin tariyan-i olju yaγasan čidaqu bui.
2 : učir ügei arayiqan bardam-iyar yabuγči kümün
3 : uqaγatan-dur jigšigden darui bürilkü boluju
4 : učiraγsan metü bökün-i küčülen sigürgegči elmeg buq-a-bar
5 : udal ügei qašiy-a-ban ebdeged amur ügei boluju
6 : öd ügei kümün-dür činaγši kedüi yaγum-a ögbečü
7 : öčüken kereglegsen yaγum-a-yi inaγši ülü öggüjü
8 : örülbe-ber temür-yi nasuda bariju bayibaču
9 : öjitel-e činatu temür örülbe-yi ülü bariqu metü
10 : aman daγan busud-un tus-bar buyan üileddümüi kemeged
11 : ašida kelinče üiledkü maγu kümün čü bayidaγ bui
12 : ariγun buyan busu bolbasu amitan-a tusalaqu duratai bolbaču
13 : alus daγan öber-e-dür qour bolqu tula merged tegün-i ülü üledmüi
14 : urida kigsen öšiy-e ba jigilegsen öri-ü kölüsü

15 : olan qour bolqu jirum ba uršiγ-du maγu üge

22V

1 : uqaγan maγu-tu ači ür-e ba gemtü yabudal nuγud-yi
2 : oγuγtan ese arbidqabasu ulam delgeren ösüjü
3 : terigülejü yeke üile egüsgegsen kümün-ü ner-e-yi öberiyen abubasu
4 : tegünü keregdür jidgügsün urm-a ügei bolun üile ülü delgerejü
5 : tegside üjikü nidütei bolbaču niγur üjiküi-dür toli keregtei
6 : tere toli-yi jibergülbesü čirai üjijü ülü bolqu metü
7 : kereg udq-a nigen jüil medekü bilig-tei bolbasu
8 : kejiyeden üiles bükül-i medekü maγad ügei bölüge
9 : kei metü olan-i üjin čidaqu qurča nidü-ber
10 : kedüi širtabaču daγun-i sonusun ülü čidaqu
11 : asuru sidurγu-bar kelegsen-eče gem γarquču bui büged
12 : ay-a-yi anu medejü qajayilγan kelegsen-iyer tusa bolqu ču bi
13 : adalidqabasu jarim šidurγu jam-iyar yabubasu yaγum-a-dur qour bolqu
14 : ariγun čaγan labai murui ersgülgetü bolbaču qadaγalbasu öljei tei
15 : sudulugsan čidal erdem bui bolbaču qobi arγ-a maγu bolbasu

23R

1 : suruγsan tere erdem anu qarin qour bolqu ču bui
2 : subud-tu jiγasun kisuγ-a nuγud γajar daγan subud tai tula
3 : subud-yi kereglegči jiγasun-i barigdaju alaγdaqu metü
4 : erdem-tei kümün-i čü šitün kündulekü neng ketürbesü
5 : ečüs degen ülegsen anu arγ-a ügei oyidqu
6 : erkim amtatu šiker borim-yi neng ketü idebesü
7 : ečüs-dür dura buliγuran bögeljiged qadγulqu metü
8 : ünen törülkei jögelen sayin kümün nöküd čü
9 : ürgülji qarsilal üiledbesü qourlaqu sanaγ-a törükü
10 : ülegerlebesü tzandan maši serigün činartu bolbaču
11 : üni udaγan qabirbasu qalaju γal γarqu metü
12 : delekei deger-e yerü qad olan bolbaču
13 : degedü nom-un yosuγar šajin törü-yi barin ülü čidaqu
14 : degereki oγturγui-dur orusigči tngri olan bolbaču
15 : delekei tegen-i geyigülkü anu naran saran-ača öber-e ügei

23V

1 : jörčil qarsilaγsan kümün-dür qourlan čidaγči kümün-ber
2 : jögelen šidurγu qanilaγsan nökür degen tusalaqu-yi čidaqu

3 : jüg ügei buruγu yabuγčid-yi jasaju čidaγčin qad
4 : jöb jobgis tai yabuγčid-yi debsigülün jerge ögčü čidaqu
5 : aγuu sayin uqaγatu boluγad šidurγu töbšin noyad-bar
6 : albatu irgen ba törü-yin kereg-yi onuju šidgejü
7 : adalidqabasu sayin sumu-bar mergen qarbuγči qarbubasu
8 : alin-a joriγsan-iyan endel ügei onuγuqu metü
9 : alaγči qad noyad-bar ergümjilen ese tedgübesü
10 : aliba bükül-i medegči kümün čü bolba aldarsin kündülegdekü berke
11 : amin-ača qaγačibasu ükügsen kegür kedüi sayin bolbaču
12 : ašida ken-ber čü tegün-i ülü kereglekü metü
13 : ey-e eb-iyen nigedgen olan-iyar qamjibasu
14 : egel douratu ulus ču yeke üile-yi bötügejü
15 : erte čaγdur nigen arsalan-u juljaγ-a-yi olan sarγulčin

24R

1 : ende tende-eče anu jergečin qajiγsan-iyar alaγsan metü
2 : udal ügei šindaraγči kümün kedüi yaγum-a tai bolbaču
3 : uquγatan nigeken-ber kereg-yi bütügel ügei nöküd ečigen doruyidaju
4 : unuγ-a kedüi elmeg mori üker-üd küčün tei bolbaču
5 : udal ügei qaširaju keüked-dür unuγulqu metü
6 : qataγuu serigün-iyer temečildügsen kümün
7 : qarin demi amaraγ bolqu ču bayidaγ
8 : qarsilaju yabuγsad olaγsan anu ečüs-dür
9 : qarin idekü-yin arγ-a-yi erikü čü boludaγ
10 : kereg qaramči kümün-ü ed mal ba
11 : kejiyeden ataγarqaγči maγu nökür ba
12 : ketürkei maγu sanaγ-a-tu kümün-ü uqaγan nuγud
13 : kedüi bui bolbaču sayidur tusa bolqu qola
14 : ülü qangqu qobduγ sanaγatan ed mal daγan bayarlaqu
15 : ürgülji kögermekei omuγ tu kümün maγtabasu bayarlaqu

24V

1 : ödelen teneg ulus öber lüge-ben jokildubasu bayarlaqu
2 : ülemji degedüs yekes noyad jöb yabubasu bayarlaqu
3 : adaγ douratu maγu kümün-ü erdem ba
4 : aman bataγuu ayimtaγai kümün-ü uqaγan ba
5 : ači tusa-yi ülü sanaγči maγu noyad nuγud
6 : ašida kelber tusalaqu yerü berke bolai
7 : ed mal tu bayan kümün-ü kelegsen-i sonusqu

8 : egel yaγum-a ügei kümün sayiqan kelebečü ülü abqu
9 : em maliy-a aγula-ača urγuγsan mön bolbaču
10 : eng-ün modun ču bolba kümün duralaqu metü
11 : yeve-yin naγadum üni udaju üjibesü sonin
12 : yerüngkei-yin sayin yaγum-a čuqaγ bolbasu ün-e tei
13 : yerü teneg kümün üge čöken bolbasu jokistai
14 : yekes qad noyad dalda saγubasu kündutei
15 : kečiyeden jirγaqu qobi ügei maγu amitan-dur

25R

1 : kedüi yaγum-a bui bolbaču edlejü čidal ügei jobaju
2 : keriy-e kedüi ölüsbesü oluγsan-iyan bulaju talbimui-j-a
3 : ker metü čadtal-a idejü amurqu maši čöken büged
4 : ašida edlekü jaruqu ügei ed mal-iyar bayan bolqu bolbasu
5 : aγula-yi ču minükei yaγum-a kemen sanaju yabubasu basa bayan bolqu
6 : aburida minu yaγum-a kemen sanaqui-dur adali büged
7 : amur-iyar edlekü ügei-dür čü adali-yin tula bolai
8 : öčüken medegsen-iyen kürgerejü demi balai ügülegči
9 : ülü yaliqu merged-ün masi olan bayidaγ bolbaču
10 : üneger sayidur medeged nomčilan yabuγči
11 : ülemji sayin merged yertenčü-dür masi čuqaγ.
12 : idar jalaγuu γou-a üjisgüleng kegemsüg bolbaču
13 : ilasqui-du erdem ügei bolbasu olan-u dotur-a üjimtei tula
14 : iraγuu daγutu toγus sayiqan önggetei bolbači
15 : iledden degedüs-ün sayin čimeg-dür ülü oruqu metü

25V

1 : ün-e-ber qudalduju abuγsan köbegün ba
2 : ödelen qulγuju oluγsan yaγum-a ba jigelegsen čimeg
3 : öbesüben medejü bolqu baγ-a saγ-a erdem üd
4 : ünen degen olan-dur demi tuγamči busu
5 : čiqula ačilaγsan kümün-iyen martaju qara qourlaγči
6 : činar maγu tu tere kümün udal ügei bürilkü
7 : čidal-iyan medel ügei busud-a qariyal iru-a keyigči jarim ud
8 : činetü kümün-eče emün-e öber-dür qour bolqu ču bui
9 : ed mal-iyan arbidqaju bayajiqui-yi duralabaču
10 : eb-yi inü olul ügei buruγu yabubasu qarin ügeyirekü
11 : erte čaγdur mörgüldüjü bayiγsan quča-yin toluγai daki čisun-i
12 : ergekü nigen ünege doluγuγsan-iyar toluγai inü qaγaraγsan metü

13 : öberün inaγ amaraγ-un kei-ben niγur dura-yi qaraju
14 : öber-e ulus-yi neng orkiqu ba qourlal büü üiled
15 : üneger qormusta metü yeke bayan noyan bolbaču

26R

1 : üjitele kabur qayiluγsan metü bükün jayilaju dutaγaju
2 : erte-eče sayidur qanilaγsan nökür-iyen orkiγad
3 : edüge šin-e kümün-i yekede büü itege
4 : erte čaγdur šar-a sibaγun-u qaγan keriy-e-yi sitügsen-iyer
5 : egüri udal ügei bürilbei kemedeg üleger metü
6 : uγ ečigen maγu sanaγ-a tu kümün-i kedüi qayirlan tedgübečü
7 : oγuγatan öberün kübegün metü yabuqu uγtu ügei
8 : usun-i kedüi činegen yekede orgitala bučalγabaču
9 : ulaγan γal bolun badaraqu tung ügei metü
10 : učir tai yaγum-a-dur keregtei-ber aγurlaqu anu
11 : udγan daγan jöbtei büged qoyin-a deyilčü bolumui-j-a
12 : učir ügei basa basa aγurlaju kerüldebesü
13 : oγuγatan tere aγurlal-yi tayilaqu arγ-a yaγakin oldaqu bui
14 : öčüken kümün-i čü bolba čidal-yi anu medel öggüy-e
15 : üjigseger erilgejü demi büü dourumjila

26V

1 : ülegerlebesü dandibdang neretü sibaγun-i neng yeke dourumjilaγsan-iyar
2 : ülemji küčütü garudi dalai-yi sergegsen üleger metü
3 : asuru uran yeketü keder doγšin kümün lüge
4 : amaranglaqu ba esergüčikü qoyaγula-yi merged-ber tebči
5 : ašida qanilaqu ba kereg üiles-yi bütügekü terigüten
6 : alin-dur ču amur joriγ-iyar bariju ülü bolqu
7 : ülemji yeke aniraltu boγdas-yi sitükü ba
8 : üneger erdemten merged-eče nom-yi sonusču surqu kiged
9 : ürgülji sayin nöküd lüge qanilaγči kümün-ü
10 : üiles inü boduju kejiyeden amur yabuqu
11 : učir ügei olan jüil-yi demi kelegči kümün-i
12 : üile-dür abču olan ulus ende üjikü
13 : oγuγatan tusiyalduγsaγar kelekü-yin keri-ber inü jigšijü
14 : uqaγ-a maγu tu teneg kümün kemen ügületel
15 : üneger omuγ ügei dour-a jang-tu kümün nögüd-ber

27R

1 : ügülekü bükün-dür gem γarqu-yi seremjilejü kečiyekü
2 : ürgülji tere metü sanaju čöken ügülegči kümün-dür
3 : ötele yeke baγ-a olan-u sedkel duratai bolqu
4 : keregtü üge-yi ügülekü čaγ-dur kürbesü
5 : kemjiy-e-yi medejü eb jokis-iyar sayidur ügüle
6 : kedüi-ber sayin üge bolbaču demi üldebesü
7 : kereg ügei yaγum-a elbegdegsen metü ün-e ügei bolqu
8 : yerü öberün gem-iyen gem kemen medekü inü
9 : yeke erdemten merged-dür čü bolba čöken
10 : yerüngkei-yin olan ulus gem-dür abču bayiqu bolbasu
11 : yerü tegün-i sinjilejü gem kemen medegdeküi
12 : uqaju medebečü gem-iyen ülü tebčikü bolbasu
13 : oγuγatan yeke jidker-dür ejilegdegsen bui-j-a
14 : uγ čaγan jöb-dür duralaqu yerü ügei bolbasu
15 : udγan daγan kümün mön kemen büü sanaγdun

27V

1 : öčüken medekü uqaγan bui bolbasu la
2 : öber-ün gem-iyen sinjilejü jasan üiled
3 : ürgülji tere metü sinjilejü yabuγči kümün
4 : üneger deger-e-eče degegsi bolqu maγad
5 : ketürkei qurča uqaγan ba asaraqu jögelen sedkel
6 : kejiyeden busud-un üiles-yi bütegekü ba baγatur joriγ terigüten
7 : ker metü yosučilan čidaqu masi berke bolbaču
8 : keregtei erdem-ün jüil-yi ali čidaqu-bar sudulugdaqui
9 : asuru olan ursiγ tuibaγ-dür oruγuluγči nökür lüge
10 : asida üni qanilaγsan bolbaču tebčibesü amur
11 : angqan daγan sayin sadun bolbaču ködelüged jobaqu bolbasu
12 : abču orkibasu amur kemen kögšid ügüleden metü
13 : ürgülji erkečin qasaluγči maγu törül uruγ-dur
14 : öčüken keregtei öggügsün qoladaγulbasu amur
15 : örbesün tügegči qourtu moγai-dur qadγuγdaγsan qoruγu-yi

28R

1 : üdder oγtulju ese orkibasu amin-dur qourlaqu metü
2 : öndür yeke ner-e jerge-dür kürügsen kümün
3 : öčüken baγ-a saγ-a-dur neng qaramlaqu-yi tebči
4 : ünen-iyer olan-i erke-dür quriyaqu nökür bolqu-dur

5 : ögkü abqu-yin keri-yi bodul ügei ülü bolqu
6 : ünete ed mal-iyar bayaliγ yabuqu-yi duralabaču
7 : öglege takil terigüten-i keregtei-ber joruju bayiγduqui
8 : ülegerlebesü qudug usun-i šergel ügei sayin bayilγaqui-dur
9 : üy-e üy-e-dür usun-ača asqaju maγu-yi inü arilγaqu keregtei metü
10 : alimad ner-e buyan qotala tegüskü-yi duralaγči kümün
11 : ašida nom yertenčü qoyaγula-dur učir keri-ber jaruγdaqui
12 : abqu ögkü-yin olan üiles-yi jobalang-du bodubasu
13 : aldar ner-e-dür šinüjü analun ügei amur saγuu
14 : uqaγatan-bar yeke baγ-a yambar üile üiledbesü
15 : učir kereg ba tusa qour ali bolqu-yi šinjile

28V

1 : uγ daγan tusa qour anu adali bolbaču tebčikü büketel-e
2 : oγuγatan kim inü ilegüü-yi ügülekü yaγun kereg
3 : uγ-ača sayin sanaγatu siduraju mergen-i nasuda šitü
4 : uqaγan mergen bolbaču qar-a sanaγatu kümün-i yerüden sergeyile
5 : uquγatan kim ügei šidurγu teneg-yi asaran tedgü
6 : učir ügei qorutai qudalči teneg-yi türgen-e tebči
7 : adal mal kiged nökür boγul terigüten ügei bolbaču
8 : aγuu čičin uqaγatu sayin nökür bui bolbasu kereg bötükü kelber
9 : adaγusun-bar ču nöküd luγ-a qamjibasu kereg bötügel čidaqu atal-a
10 : aliba ey-e eb-yi medegči kümün amitan-i yaγun ügülekü büi
11 : kümün-ü bütügejü čidaqu bolqu üile-yi jakirqu bui-j-a
12 : küčü-ber musgiju arγ-a ügei yaγum-a-dur büü jobaγ-a
13 : köl ügei usun-dur terge-ber γatulqu arγ-a ügei büged
14 : ködege tal-a-dur ongγuča-bar yabuju ülü bolqu metü
15 : öni boltal-a östei yabuγsan kümün lüge kedüi eyedübesü

29R

1 : öberün kü lüge adali asuru nigeddün büü üiled
2 : ülegerlebesü yambar metü bučaluγsan usun bolbaču
3 : öčüken qurmaγal-a-bar γal luγ-a qoliju ülü bolqu metü
4 : ese jokilduγsan dayisun bolbaču sayin sanaγ-a tu kümün
5 : ečüs buyan kelinče-yi boduγči bolbasu itegejü bolqu
6 : erte čaγdur daruγdaγsan jarim ud dayisun daγan sitügsen-iyer
7 : egüri boltal-a asaraγsan üleger bayidaγ metü
8 : öber-dür maγu sanaγ-a yerü ügei bolbaču
9 : ödele kümün bügüde-yi demi büü itege

10 : öčüken görügesün nasuda sayin sanaγ-a tai bolbaču
11 : ürgülji miq-a idegči ariyatan tegün-dür qourlaqu metü
12 : uqaγan maγu tu teneg üd ödele buruγu yabuqu inü
13 : oγuγatan teneg tegen bui-j-a sinjilekü kereg ügei
14 : uqaγatu mergen kümün kerbe buruγu yabubasu
15 : učir siltaγan yaγun boluγsan-i sinjikü keregtei

29V

1 : ed idege-ber bayan kümün yeke orun-a saγubasu sayin
2 : elbeg joriγ-iyar edlejü jaruqui-dur sanaγ-a amur
3 : ed mal-iyar ögeküü qoyilaγčid-un orun-a maγu saγu
4 : ese buliyabasu jigilekü γuyuqu-bar ülü amurγulqu
5 : kim erdem-yi öber-iyen sayidur medekü bolbaču
6 : kim ügei-yin učir-yi nöküd lüge-ben jöblen kelelče
7 : kinan-iyar jöblel ügei üiledügsen kereg buruγu bolbasu
8 : kimsigüleng-yi ün-e-ber qudalduju abuγsan metü
9 : asuru niγuqu keregtei-yin jöblel üiledkü bolbasu
10 : amaraγ nökür bolbaču γurban kümün neyilejü büü kelelče
11 : adalidqabasu kegür bosqaju tarni bütegebesü nökür maγudabasu
12 : angqan üküker bosuγsaγar bötügelči-yi idedeg metü boli.
13 : dumdadu arad ulus-un γučin γurbaduγar on köke bičin jilün ebülün terigün (sar-a)
14 : arban-a bičijü tegüsgebei.

二　教　訓　書

19：*Sidgegči Da jasaγ giyön vang noyan tusalaγči narun bičig*

（盟務邦弁札薩克郡王殿協理タイジらの書）

大きさは24cm×44.6cm。麻紙一枚に鉛で縦の線を引き、毛筆で書いてある。行をそろえるため、上端に線を一本ひき、界線天に一条となっている。計28行の文字がある。

Da jasaγと Boγda Bančan に対し、一字擡頭あつかいをしている。第5行 čiγulγan-u のように、n 終わり語に u を接尾辞としてつける際、n の左下（u の左）に点をうっている。多くの場合、文字末端の「右引き尾」（segül, orkiča）は短く、「連写前引き」（uruγsilaγ-a）と「分写前引き」（čačulγ-a）は長い。これは典型的なオルドス・モンゴル式書風である。

オルドスにおいて、アブハイイン・スゥメ（「王女の寺」との意）という寺は郡王（ジュンワン）旗内の galdangdüsümling のモンゴル名である。したがって、この文書は郡王旗衙門からアブハイイン・スゥメ寺に出された令状であるとみてよかろう。

転　写

1：Sidgegči
2：Da jasaγ giyön vang noyan tusalaγči narun bičig
3：Abuγ-a-yin süm-e kereg medegči ner-tür ilegebe
4：edüge elčin γajarača jarlan tušiyan iregsen-dür
5：Yeke Ju čiγulγan-u tümen amitan neyite-yin tuqai
6：Boγda Bančan Erdeni-yin ba olan mergid šitüged-eče udaγ-a
7：dara-γ-a ilal soyurqal gürüm-üd enü
8：kančuur taγsar-i nayitančuqačuda ali olan čigšigürtei
9：turai termü tümen tümen tusbüri kiraγultai
10：qoyar dhar-a ek-e bum bum tusbüri jolduγ di
11：mingdzam dörben šiba yanča bum mavni düngšiγur
12：dzangjud bum merindzei tulun bum langčangduram-a
13：bum segdümel-e siriy-e ali olan ejin sülde-yin
14：sang kangsi serečim tümen tümen lumu čüm-e-yin
15：böngba bötegejü yolašdui nutuγ nutuγ taγan
16：dakin dakin ayiladγay-a ariγun sang bum bum
17：oboγ-a orud-un ejid-yi dakin dakin takii
18：kei morin kisgei raldan manduγul kid ba ayil-
19：tur altan gerel dakin dakin ayildγ-a kesig-ün dalalγ-a
20：dakin dakin aba keyid süm-e ayil-dur jamdzan samu-yin
21：bömü-eče tür jüg-dür gesgin basa sara qara olan bügüdeger
22：mavni mingdzam-a bandzar gürü-yi ali sayidur kečiyen
23：toγ-a arbidγan kečiyebesü ene jil-ün qansi-ača urid
24：alidγal güičidgebesü ülü jokilduqu-yin dayisun degerme
25：qulaγai ebedčin ada tuγur ayul bügüde-eče kitülüged
26：jokilduqu-yin sayin nökečil batuγtun amuγulang yarlaγai-yi

27：edelekü bolbuu kemen soyurqaγsan qobi sakis amita-bar sösüglen
28：　　ötüng

20：*Šara qara olan amitan ta niγud-bar čaγ ürgüljide erkebeši süm-e keyid-ün γajar-a irejü buyan-u ündüsün-i batudγaqu-yin tuqai*（僧俗衆人の全員が引きつづき寺院に来て、徳を積みかさねることについて）

47.0cm×46.5cmの一枚の麻紙で、保存状態がよい。鉛で正方形の枠を描き、その枠内で毛筆で書いてある。寺院の参拝案内書のたぐいか。

転　写

1：šara qara olan amitan ta niγud-bar čaγ ürgüljide erkebeši süm-e
2：keyid-ün γajar-a irejü buyan-u ündüsün-i batudγaqu-yin tuqai.
3：kanjuur nom-i daγulun ergegdün. egündür ergekü-yin toγ-a anu nige jaγu.
4：büged dalan doluγ-a. mörgükü mörgül anu γurban mingγan tabun jaγun tabin
5：tabu bui. ene metü yosučilan üiledbesü.
6：aburaγči γurban erdeni kiged tegün-ü etegel yabuγulqu-i maši šitüjü kijaγalal ügei buyan-u čiγulγan-i
7：quriyaγči sangsar-un ündüsün-i uγ-ača ketülgen γarγaji jarliγ bükün-ü küčün-iyer ülemjide
8：üile-yin tüidker-i arilaγaqu qamuγ törülketen-ü küsegsen kereg-i γočarliγ ügei degedü ilesügsed-ün
9：jokiyal bükün-ü tuγulaši ügei kalab-un orun-a kürčü amur jarγal-i edlekü-yin erügel-i talbimui.
10：čing süsüg-iyer šimten üiledčü mörgügsen ergigsen buyan čiγulγan-iyar öber-be busud-dur
11：qamuγ amitan itegürel ügei sayin mör-i šitügsen-iyer aliba ündüsün-i türgen bolbasuraγulun.
12：mörgükü ba takil ergün namančilan üileddün bayasulčin duraddu γad jalbiral-i üiledčü öčügüken buyan.
13：kedüi quriyaγsan-iyan bi bügüde-i minü bodi olqu-yin tula jorimui. ene metü törül tutum bükül-dür
14：γurban erdeni luγ-a qaγaγčal ügei nom-un čoγ-i edleged γajar mör-ün erdem-üd-i sayidur
15：kečiyejü vačir dar-a-yin qutuγ-i türgen-e olqu boltuγai.
16：alγasasqui sedkel-iyen tebčitüm arban qara-yin nigül-eče
17：getelejü ayuši tamu-yin jobalang-i arilγan arban buyan mandaγulqu-yin
18：činar mön. maγad ünen sedkel-iyer šimtejü mavni magsam bišilγaju
19：ungšiγad maγuu tüidker jobalang-i arilγad manglai-yin orun-tu törügülkü boltuγai.
20：balqai mungqaγ oyun-iyar. barunglaju tobčilaγsan egünei. sanaγsan üiles badaran
21：baγši olan merged-üd. basa jasaju soyurq-a. sayin buyan delgere.

21：*U Tai-yin töb dumdadu orun Altan Kürel Süm-e-yin möngke sakiy-a*（五台山の正中に座すアルタン・グレル寺の護符）

五台山アルタン・グレル寺の護符の一種か。そのうちのひとつは大きさが25.8cm×49.0cmで、別のもう一種は27.4×45.6cmで、両方とも麻紙に木版で刷ったものである。参拝者の名前と護符を渡

した日付は毛筆で書かれている。護符には計９行の文字があり、そのうえに赤い印璽が３つ押してある。そのうち真中の印璽は左からチベット語、モンゴル語、漢語の順となっている。モンゴル語はAltan Kürel Süm-e で、漢字は「顕通寺記」とある。

顕通寺は五台山諸刹のなかでもっとも規模が大きく、知名度も高い寺院で、そのモンゴル名はYeke Ubadistu Süm-e であるという情報がある（Lobzangdamba 2000:10-11)。日本人旅行者によると、顕通寺は俗にいう「青廟」すなわち漢族の寺であった。清朝において、「青廟」もとくに財政の面でモンゴルに依拠するようになり、「青廟」にもラマ僧が数人常駐するような現象がみられた（小野 & 日比野　1942:144-148;237)。もっとも、一般の参拝者は「青廟」も「黄廟」も訪れるため、このような印璽つきの護符が出現したのであろう。ある研究によると、かの有名なジャンギャ・ホトクトことロルバイドルジも18世紀80年代に顕通寺に駐在していたことがあり(Lobsang & Üründuya γ-a 1998:158)、モンゴルとのつながりは早くから強固であったかもしれない。また、2002年春に私が五台山を訪れた際、「黄廟」のモンゴル人僧侶はAltan Kürel Süm-e はおそらく「金閣寺」のモンゴル名であろうと証言していた。

ふたつの護符であるが、そのうちのひとつは「癸亥年夏の最初の月の８日吉日に」と記してある。顕通寺において、４月８日には他の寺院と合同で「釈迦誕日法会」という行事があった（小野 & 日比野　1942:149)。近世において、癸亥年は1803年、1863年、1923年が考えられよう。参拝者はオルドスのオトク旗の梅林章京（Meyirin）で、名前はBürnikari である。

もう一枚は、「乙丑年９月26日吉日」の発行である。「オルドスのオトク郡王旗尊敬すべき施主バトマンナイ」に授けたとある。オトク旗の歴史上、郡王の爵位を有していたジャサクは３人いた。それはソノム（Sodnam,1677-1682間は郡王爵)、トンロブジャムソ(Tongrubjamsu,1766-1773間は郡王爵)、ガルザンロルマワンジャルジャムソ（Galtsangrulmavangjiljamsu,1913-1939間は郡王爵）の３人である（Odunčečeg 1989:197-199;)が、ソノムとトンロブジャムソの郡王在位期間中には乙丑年がなく、最後のジャサクのガロザンロルマワンジャルジャムソの代には1925年が乙丑年にあたる。

モンゴルでは「五台山信仰」が篤く、巡礼に訪れる人も多かった。この護符はそうした巡礼者、参拝者によって持ちかえられたものであろう。

転　写　その一

1：U Tai-yin töb dumdadu orun Altan Kürel Süm-e-yin möngke Ayuši-yin serb saγuqu tariyalang-un jaγus（?）

2：Ordus Otoγ Qosiγu-u erkim yeke öglege-yin ejin Meyirin Bürnikari

3：čing ünen süsüg-ün egüdügsen ašida-yin buyan-u üiding bolγan Möngkelau-a Tügreγ nige ergüged

4：egünče qoyiši ulγamjilan yabuqu-yi bodisadu temdeγtü bičig-yi jaluju abuba ene metü egütegsen

5：degedü ariγun čaγan buyan-u küčun-iyer eke boluγsan qamuγ amitan amuγulang jirγalang-yi olangta

6：ilangγuy-a tan-u aliba sanaγsan üiles boduγsun nasun buyan kei mori nuγud öljei……sayin

7：sayiqan qanil metü üiles ulam degerenče degegside mandun delgerenggüi

8：burqan manjuširi-yin altan gegegen-e ürgüljilen mörgügseger očir dhar-a-yin qutuγ-yi olqu boltuγai

9：qaraγčin γaqai jilün jun-u terigün sarayin šineyin naiman-a sayin edür-e.

転　写　その二

1：U Tai-yin töb dumdadu orun Altan Kürel Süm-e-yin möngke šerüb-dü saγuqu tariyalang-un jaγus（?）

2：Ordus Otoγ giyün vang-un Qosiγun-u erkim yeke öglege-yin ejin Batumangnai-bar ger qotalaγar-un tuqai

3：čing ünen süsüg-ün egüdügsen ašida-yin buyan-u üiding bolγan nige yüven ergüged

4：egünče qoyiši ulγamjilan yabuqu-yi bodisadu temdeγtü bičig-yi jaluju abuba ene metü egütegsen

5：degedü ariγun čaγan buyan-u küčun-iyer eke boluγsan qamuγ amitan amuγulang jirγalang-yi olangta

6：ilangγuy-a tan-u aliba sanaγsan üiles boduγsun nasun buyan kei mori nuγud öljei……sayin

7：sayiqan qanil metü üiles ulam degerenče degegside mandun delgerenggüi

8：burqan manjuširi-yin altan gegegen-e ürgüljilen mörgügseger očir dhar-a-yin qutuγ-yi olqu boltuγai

9：kökegčin üker jilün isün sarayin qorin jurγan-a sayin edür-e.

22：*BoγdaJibdzungdamba qutuγtu-yin Jarliγ*（聖ジェプツンダムバの教訓書）

大きさは24.7cm×25cmで、麻紙一枚に鉛で線を引き、毛筆で書いてある。冒頭のBoγda Jibdzungdamba は一字擡頭あつかいとなっている。計16行。n 終わり語のあとに u が接尾辞としてつく場合、u の左側に点をうっている。また第11行にBoγda-yin Jarliγとあることから、これをタイトルとした。

Heissig,Handschriften,1961:p194-195,No.339,340;Γarčaγ,1999:No.08300-08304,04557-04562,04587。また、似たようなタイトルは Uspensky,St.PSUL,1999:p319,No.379,380,381にもみられる。

転　写

1：Boγda Jibdzungdamba-yin qutuγtu gegen-ü jigün qoyidu bey-e-yin mu ting šan neretü aγula-yin

2：jigün-tür-e jaγun ber-yin γajar-un üjügür-dür γajar čömürigsen dotur-a.nigen qaγalγ-a bui.

3：egün-ü dotur-a nigen arban nasutai köbegün büi. egün-ü γadan-a bariγun bey-e-dü-ni juu obuγtu nigen

4：köbegün büi. basa qaγalγan-u dotur-a aγula-yin tedüi nigen jis moγai bui. egün-ü emün-e

5：vang obuγtu nigen köbegün büi. qaγalγan-u dotur-a eyü jin qoruqai bui. jigün bey-e-dü γulin

6：čarčaγan bui. emün-e liü obuγtu köbegün büi. emün-e bey-e-dü γulin üker büi. bariγun qaγalγan-u

7：Mandzušari bui. qar-a qaγalγ-a-du amitanu-a bui. čaγan qaγalγ-a-du bodisadu bui. ulaγan

8：qaγalγan-du maγakala bui. köke qaγalγan-du ökin tngri büi. edeger burqad-ud dotur-a

9：nigen qaγalγan-a tegün-e bariγun bey-e γulin qangšiyar-tu noqai bui. jigün bey-e-dü jis

10：qangšiyar noqai bui. edeger čöm Kitad ulus-i bariju idekü tula öber-iyen bötügsen büi.

11：boγda-yin jarliγ Kitad šaγaqai büü emüs. burqan-u gün čajil-i qurdun abuγdun. čaγan malaqaγ-a

12：büü emüs. dörben sarayin sarayin γurban dörben-eče irgen ulus tai bitegei kelelči. tariy-a

13：idekü γulin qoruqai bui tarčuγ gesige. olan-du tarqaγ-a. dörben saradu boruγan möküs
14：tabun saradu boruγan qur-a elbig. man-u Mongγol ulus jaγur ügei bodaγ-a idekü
15：ilangγuy-a arikin-du γašiγun jobalang yeke. qoni bičin jil-ün doluγan sar-a-du yeke γamšiγ
16：bolqu. Kitad kümün lüge tamiki büü jorildu. man-u Mongγol-un ekiner qoyar uγ boγubasu sayin.

23：*Bančan Boγda-yin jarliγ-yi ulamjilan olan törül törügsen aliba nom tegüsügsen qotalaγar qamuγ olan Mongγolčud-un nigül jobalang-yi arilγaqu-yin tula uqaγulqu bičig*

（聖バンチェンの命令を継承し多種に繁栄し、一切経典が成功した大勢のモンゴルたちの罪と苦しみを清めるための教訓書）

大きさは24.5cm×45.2cmで、文書の右部分はいたんでいる。上記タイトルは冒頭の第１～２行からとった。19世紀初めから広まりだした各種教訓書の一種であろう。

一枚の麻紙に鉛で縦線を引き、毛筆で書いてある。計34行。紙の上部にも界線が引いてあり、行の上端をそろえている。冒頭の Bančan Boγda は一字擡頭あつかいとなっている。紙幅が不足したせいか、最後の４行の文字は行間間隔がせまい。

n 終わり語に -i、u を接尾辞としてつける際には、n の左下に点をうっている。また、満洲語正書法の影響も顕著である。たとえば第25行では lo と読まれないようにするため、lu の右側に点をうっている。第26、27行では yen の右側に点をうち、yan と区別している。また、第25行の heye (n) g nan jy nan、第27行の heyeng tüng qovang の he の右側にも○をつけている。

第31行から33行までのところに本教訓書を書いた人物たちの名前が確認できる。ウラト後旗の管旗梅林章京、八白宮の祭祀者ダルハトのタイシ（太師）・トンクルジャブらを含め、書写を担当したのはオドンノルブとなっている。『成吉思汗八白宮』第七輯所収のブグルチの家系譜にタイシ・トンクルジャブの名前がある（Narasun&Erdemtü 1987: 252-253）。家系譜では Tüngkerjab とつづっているが、本教訓書の Tüngkürjab と同一人物であろう。家系譜を検討したところ、Tüngkerjab とほぼ同じ時代のダルハトにアユールザナ（Ayurzan-a）という人物がいる（Narasun＆Erdemtü 1987: 252）。このアユールザナは1910年当時12歳で、著名なモンゴル学者、ブリヤート人のジャムツァラーノにも会っている。その後1957年夏、59歳のとき、八白宮を訪れたモンゴル人民共和国のリンチンにも面会している（Rintchen 1959:16-17;楊 1999: 40-41）。したがって、トン（ク）ケルジャブも19世紀末から20世紀前半まで生存していた人物であろう。

教訓書については、岡（1997:23-45）、萩原（1999: 213-285）を参照されたい。

Γarčaγ ,1999:p838,No.04539.

転　写

1：Bančan Boγda-yin jarliγ-yi ulamjilan olan törül törügsen aliba nom tegüsügsen qotalaγar qamuγ olan Mongγolčud-un
2：nigül jobalang-yi arilγaqu-yin tula uqaγulqu bičig tarqaγabai. nom-un ejin emün-e Buu Tau San aγulan-u
3：qonšim bodisadu ekilen deger-e joγsuju olan amitan-i angqara üjibesü olan amitan-u
4：nigül-ün saba niγta degürüged. jaγun jüil-ün künesü buyan baγuraγsan-i bodisadu kögerkeyilejü tngri-dü
5：γarju γasiγudal bičig-iyer olan amitan-u nigül-yi nimgen bolγasuγai. kemen γuyuqui-dur

6 : tngri kelinglejü jarliγ boluγsan anu yertenčü-yin kümün-ü nigül-ün saba nigente degürbe.
7 : terigün-dür ečige eke tegen ačilal ügei. ded-dü ečige eke-ben eldeb-iyer jobaγaqu. γuduγar-du
8 : tngri γajar-i januju qariyaqu dödüger-dü alaqui-yi čigerlekü ügei. tabuduγar-du yeke baγ-a-yi
9 : ilγaqu ügei. jirγuduγar-du temečil bolγaju önüčin kümün-i darulaqu doloduγar-du sidurγu kümün-i
10 : darulan doγšin kümün-i kündülekü. naimaduγar-du amu budaγ-a-yi qayirlaqu ügei asγaqu isüdüger
11 : maγu üile üiledün sayin jam-iyar yabuqu ügei. nigemüsün nigül-ün saba degürügsen-iyer
12 : teyin kü qorin naiman garaγ odu-i baγulγan törügüljü delekei tekin-dür samaγun-i egüskejü
13 : jaliqai maγu kümün-i quriyaqu čaγ boljuqui. man-u Mongγolčud tan süsüg-yin sayin
14 : kečiy-e. maγu qalaju yabubasu jobalang-ača getülejü čidamui. tabun čöb-ün čaγ
15 : boluγsan-u tula arban qobi-ača isün qobi anu ükümüi. isün ekiner nigen
16 : er-e-yi daγamui. köke quluγan-a jil-eče ekilen jobalang γasalang ulam kündü bolju
17 : čaγan morin jil sayii degširemüi. yertenčü-yin kümün-ü teregün ayul γal ded usu γurbaduγar
18 : jibseg dödüger čireg dayisun tabuduγar qulaγai degermes jirγuduγar qouratu moγai doloduγar baras činu-a
19 : naimaduγar doγšin burqan isüduγar ölüskü ölberkü. arbaduγar-du ečige eke er-e em-e aq-a degüü
20 : ači ür-e eče qaγačiju salqu-yin ayul eyin kü arban yeke ayul-ača getülkü berke tula.
21 : aliba kümün sedkel-iyen kečey-e. kümün-ü üküdel γuu subaγ degürkü čisun γoul bolju urusmui. jam bayibači
22 : yabuqu kümün ügei. ger bayibači saγadqu kümün ügei debel bayibači emüskü kümün ügei. bayan kümün bardam
23 : büü san-a yadaγuu kümün büü γumada bayan yadaγuu degširemüi. γaγča süsüg biširel-iyen sayin kečiy-e
24 : kerbe ene jarliγ-yi ese etegebesü aman-ača čisu γarču ükümüi. maγu üiles-yi qalaju yabubasu čöb
25 : čaγ-un ayul-ača geltürejü čidamui. tayi lu san šayen kememüi. heye(n)g nan jy nan γajar ükümüi. nan
26 : süng yen γajar ebedčin-iyer ükümüi. dakin teyinkü degdemüi. püü jeü jayu-yin γajar ebedčin-iyer ükümüi
27 : yen heyeng tüng quvang-yin γajar ükül-ün ayul. olan Mongγol tan süsüg biširel-iyen kejiy-e nigente türgen-e
28 : qotan-u γajar ene bičig-i isün qaγudasu tarqabasu nigen bey-e-ü nigül arilamui. arban qaγudasu tarqabasu nigen gerün
29 : ayul arilumui. jaγun qaγudasu tarqabasu nigen ayimaγ-un ayul arilumui. yerü ene jarliγ-yi gerdegen daruju
30 : ese tarqabasu aman-ača qara čisu γarču ükümüi. mani migdzam-a ungšiju yabu. neng ilangγuy-a otuči burqan yirtenčü-dür

31：tarqabai. engke amuγulang olan amitan-u nigül arilγaqu-yin tula ene bičig-i tarqabai. Urad qoyidu qošiγun jakiruγči meyiren janggi tayibu

32：Darqad-un tayiši Tüngkürjab Očuqan Bančan Boγda-yin jarliγ-yi olan Mongγol bida-dur jarliγ boluγsan-i öčuken boyidu

33：bida čing ünen süsüg-iyer öčüken Oddunnorbu bičijü delgeregülüged čing ünen süsüg-iyer ergübei.

34：qovanguu bariqu püša

24：*Bančan Boγda-yin jarliγ-yi ulamjilan olan törül törügsen aliba nom tegüsügsen qotalaγar qamuγ olan Mongγolčud-un nigül jobalang-yi arilγaqu-yin tula uqaγulqu bičig*

（聖バンチェンの命令を継承し多種に繁栄し、一切経典が成功した大勢のモンゴルたちの罪と苦しみを清めるための教訓書）

大きさ49.0cm×44.5cmの一枚の麻紙を二つ折りにし、その両側に書いている。表面に32行、裏面に29行ある。毛筆による草書体である。

Bančan Boγda に対して小さな擡頭あつかいをしている。n 終わり語に i、u を接尾辞としてつける際に、左下に点をうっている。また、満洲文字の正書法にしたがって右側に○をうつ方法も確認できる。書写ミスの箇所には＋印をつけている。

この教訓書は上記 No.23のものとまったく同じであり、ここでは写真のみで公開する。教訓書が大量に書写され、流伝させたことを示している。

25：*Boγda Jibtzungdamba qutuγtu-yin jarliγ*（聖ジェプツンダムバの教訓書）

大きさは11.5cm×26.0cmで、麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本である。計14枚で、表紙にタイトルはなく、チベット語の落書きの痕跡がある。内容は第三枚からはじまっており、一頁に6行毛筆で書いてある。転写する際、この第三枚の表を 1R とする。

写本において、Boγda JibtzungdambaとBoγda Bodala Aγulaは一字擡頭あつかいとなっている。n 終わり語に u が後続する場合、その左下に点をうっている。

Heissig,Handschriften,1961:p194-195,No.339,340; Γarčaγ,1999:No.08300-08304,04557-04562,04587。また、似たようなタイトルはUspensky, St. PSUL,1999:p319,No.379,380,381にもみられる。

転　写

1R

1：Boγda Jibtzungdamba qutuγtu-yin nigedüger jarliγ.Bančan Erdeni-yin qoyaduγar jarliγ

2：Dalai blam-a-yin γurbaduγar jarliγ Šara-yin Mergen Tayači-yin dörbedüger jarliγ

3：Marbučud Doγšin Noyan Qutuγtu-yin tabuduγar jarliγ.Nayan Naiman Šideten-ü

4：Narabančin-u jirγuduγar jarliγ Qamjin Čoyijid blam-a-yin gegen-ü doluduγar jarliγ

5：Jay-a Bandida Lübsangperingli-yin nayimaduγar jarliγ.egünče tamaγ-a tai tamaγ-a ügei nayan

6：naiman šidete qutuγtu nar-un jarliγ.Qalq-a-yin ariγun orun-u Šari Γool-un

1V

1：aqamad Čimeddorji bolbasu isün qobilγan tai.γadaγatu dalai-yin derdeke γučin

2：qoyar modun kümün tei naiman arslang-tu siregen-ü deger-e saγuqu keüken qutuγtu bui.

3：egüni Qalq-a-yin dörben ayimaγ da jangjun ba.qan vang beyile beyise güng jasaγ ba

4 : šar-a qar-a neyitedür delgeregülüged.Jibtzungdamba.Bančan Erdeni Dalai blam-a. basa arban jüg-ün

5 : bodisadu narun ayiladduγsan jarliγ-i sonusuγdun.egünče qoyisi sajin toyid quvaraγ ud örlüge

6 : erte bosču γar niγur-iyan ukiyaγad kimüsün-ü ker-i arilaγad burqan daγan sang solki talbi soγčid

2R

1 : ergü.čaγan šikürtei gürüm ungšituγai.yertenčü-yin kümün uquγatan uγ arban qar-a nigül

2 : ataγ-a adaγ tai tangγariγ am-a sidü aldaqui-yi tebči.ariki tamikei ba.baraγan qariyal

3 : eldeb iru-a maγu-i tebči.mani mingtzam medekü ügei abasu medejü simtan ungši.

4 : büse ügei daginas nar burqan taγan jula küji ergüjü.ger-ün doturaki toγusu-i

5 : sayin arčiju čeberlen ariγudqaγad ašida süsügtei saγuγdun.ken kümün sajin-u

6 : toyid quvaraγ ud-dur asuru sündür am-a kele egüni sayidur tebči.tanar öčüken

2V

1 : sanaγ-a tai büged jiyaγ-a yeketei büged.Qalq-a da maγu čaγ-un amisγul-i todorqayilabasu

2 : Tügemel Elbegtü-yin tabuduγar on.moγai jilün qaburun dumdadu sarayin arban-ača

3 : qoyiši γang jod γačiγ γamšiγ bujar qaniyadu tomuγuu boluγsan-ača qoyiši jiran

4 : doluγan jil bolbai.odu-a ker-dür.takiy-a jilün qaburun sar-a-ača qoyiši nayiman sarayin

5 : šineyin γurban-du.nigen ayul önggerebei.arban sarayin arban tabun-du γurban ayul önggerebei.tegünče

6 : qoyisi Qalq-a-yin amurjirγal isün küsel ba.yaγun sanaγsan güičildükü.odu-a arban sarayin

3R

1 : arban tabun kejiy-e büi kebesü ebülün terigün sarayin arban tabun ene bolai.basa jarliγ

2 : surγal-i ken kejiy-e ayiladbai kemebesü.Qalq-a-yin

3 : Boγda Jibtzumdamba Bančan Erdeni Dalai blam-a.Šar-a-yin Mergen Tiyanči. Marbučud doγšin Noyan

4 : Qutuγtu.Qamčin Čoyijin blam-a.Kai Bandida Lubtzangparingli nayan tümen šideten. Narabančin

5 : Qutuγtu nar naiman sarayin šineyin γurban edür-e.qan činggis Bodalang aγula-yin orui-dur

6 : Qalq-a-yin tan-u jobalang-un tuqai-du čiγulγan neyilejü.nidüber üjibesü.andaγai tanγariγ

3V

1 : am-a šidü aldaqu-ača yegüdken bolju üjigdebei.tegün-ü tuqai surγal-i γarγabai. manjuu-yin

2 : šar-a-yin süm-e-dü geser boγda burqan uγtubai.ori manjusari kürtel-e ayiladdulčibai ay-a

3 : čöb-ün čaγ-un čiqul-a takiy-a jilün üledegsen sar-a qar-a yeke baγ-a amitan-du

4 : salkin usu.qourtu moγai tngri ayul čöm gečigüü.arban jüg-ün bodisadu nar bida

5 : ta bükün-ü qurdun morin-u toγusun qurča jidan-u üjügürdü daγariγdaγulqu ügei čing batu bui.

6 : qari busud buruγuu ayimaγ tan-u bičig-i büü taki.büü bökümtegdün.arban jüg-ün bodisadu

4R

1 : bida bayiγsaγar Qalq-a tan bükün-i abumui.ta bükün arban qar-a nigül-i aman-u onal
2 : bolγaju kelen yabudaγ tan-i jobamui.arban qara nigül γarγaju üjigsen ene jüil-i tebči.
3 : takiy-a jil üledegsen yeke baγ-a šar-a olan amitan üdeši-yin čaγ-tur erügen-ü ovasur-i
4 : emüneben tataγdun abču irekü anu mön.ger-ün dotur-a utaγ-a tai γal manaqu ba kerigül čokil
5 : kele aman kijü bolqu ügei.teyin kü üiledbesü tere ger-ün doturaki burqan sakiγulsun
6 : ayan taγan jayilaqu masi maγu bolqu tula qourlal iledden ed ongγud genedde ada tüidker-iyer

4V

1 : rib bujar bolju üküjü.yabuqu kemen γarqu ba.genedde nisu nilbusu asqaraγulqu ba.
2 : öber-ün keyigsen üile-dür-iyen bolbasuraγdaqu anu tere bolai.örlüge bosuγad elgeben.
3 : teberejü adquγad ende todγar čidker üjigsen metü serigün qataγuu jangnaqu tan-u yaγubai
4 : tegün-ü tereber qan qaračus-un sürtü sülde maši maγu bolqu tan-i gerün doturaki idege
5 : γarγaγulqu ed tavar anu rib bujar qour qomsa bolumui.basa orui bürüi-dü maγu daγun
6 : qanggir yanggir daγulabasu ongγud qorlal bolumui.qudal qob üge büü ügülegdün. mani mingtzam

5R

1 : čidaqu činegeber ungši-γdun.dörben nidütei ulaγan qaltar noqai bandi kümün-ü sönesü bolqu
2 : boljusi ügei tula.büse ügei daginasu nar sayiqan asaraγdaqui.jirüke čaγan qara noqai
3 : yertenčü-yin kümün-ü sönesü bolqu boljusi ügei-yin tula.büse ügei daginas ergümjiletügei
4 : tan bügüde labtai noqai-yin törül-dü törügülügsen-ü daraγ-a orčilang nartu orčilang-un kümün-dü
5 : törügülümüi.nidüber tabun jabsar ügei mal-i asaraqu ügei-dür buyan kešig jayilamui. tere
6 : mal-un dergede alaqu kituγ-a kejü büü kelegdün.noyad ba douradus albatus nigen adali sanaγdun

5V

1 : ečige eke aq-a degüü ači nar-i kündülegdün.ali omuγ sedkel sanaγ-a keleben daruju kečiyegdün.
2 : eldeb maγu jüil-i nigečü ügeber qariyabasu qar-a luus-un qourlal-iyar sarq-a buγum-a
3 : qabudar yekedemüi.qutuγtu bidanar uridu bičin jildü önggeregsen toyid qovaraγ ud-i
4 : jang sambaldan davačin-du kürgebei.yertenčü-yin kümün-ü amur orun-u šar-a γool-un γurban qaγan-i
5 : daγaldu γulun törügülbei.büsegüi daginas nar-i ariγun-u degedü orun-a sin-e yangju bui.
6 : tegün-dür törügülümüi.basa takiy-a jildü üledegsen ta bügüde teyimü teyimü kemen keledegčini

6R

1 : tangγariγ buruγuduγsan-ača qalaγun küiten tamu bolbasuraγsan tegün-ü egüden-i naiman sarayin
2 : sayin γurban edür-e talqabai bida odqu orun-i činu siluγudqay-a.ay-a Qalq-a-yin

3 : boγda Jibtzungdamba Bančan Erdeni Dalai blam-a arban jüg-ün bodisadu narun ayiladdugsan jarliγ-i sonusču medebüü.
4 : basa buruγu bičig-i büü saki.küriyen-ü keyid mayidari-yin ting jam-ača dotuγši büse ügei-i inü büü
5 : oruγuluγdun.ger büri ene surγal-i takigsan bolbasu ungšiqu ügei büü betegümjilegdün.jiči
6 : ene bičig-ün tuqai bayičaγabasu.Tügemel Elbegtü-yin isüdüger on čilaγuu γarγaju γaruγsan

6V

1 : tere γajar-tu ayul yegüdgel ükül jobalang bolju mingγan kümün-eče nigen kümün üledegsen učir
2 : bolbasuraju daruγsan γurban omuγ ulus-i Qunan Šandung-dür qoruγdabai.ene bičig temür
3 : morin jilün luu čaγ-tu γarču tegünce tarqaγsan edeger jiran jirγuγan jil bolbai.
4 : Tügemel Elbegtü-yin isüdüger on-du ergümjilejü.angq-a Qalq-a-yin ejin-ü širege soligsan teüke
5 : namtar bolbasu.γadaγadu dalai-yin derdeke γučin qoyar modun kümün tei nayiman arsalang tai sirege büi.
6 : tegün-ü degere ken saγumui kemebesü.isün qobilγan tai Keüken Qutuγtu Čimeddorji bi saγuy-a kebei

7R

1 : γadaγadu dalai-yin inatu Mügden-dü nigen sirege büi.tegün-ü degere ken saγubasu kemebesü Qalq-a-yin
2 : Abadai Sayin Qan köbegüd-ün dergede büi jügdün bayiqu yeke tüsimed amurbayasqulang bi saγuy-a
3 : kebe.basa Begejing-dü qalγ-a küven-ü dotur-a nigen sirege büi.tegün-ü deger-e ken saγumui kemebesü
4 : aru Qalq-a-yin šidar vang-bar bi saγuy-a kebei.yeke jurγan-u jangjun amban γurban jüil-iyer kürbei.
5 : ene čaγ-du irebei.isün omuγ Manju arad toluγai keles-i jasaγad.šidar vang bi uuγan tüšimel
6 : irejü saγuy-a kemebei.ay-a Qalq-a-yin amurjirγal bayar-i tanibuu.yeke jirγal-i sonosbasu teyimü büged

7V

1 : Mongγolčud emegel-iyen bügürge neyilegülkü-ber emün-e qanduγulju irügel talbiγsan učir bui.
2 : ene arban sar-a-ača qoyiši qanduγulju čireg bügüde-yin sanaγ-a amisγul qobilγan jasaqu-du
3 : emegel ba morin-iyan qoyisi qanduγulqu bolai.Jasaγ-tu Qan ayimaγ-un čireg ber Qobdu-yin
4 : γajar-un qalγ-a sübe-yi bküledeg yosu bui.Sayin Noyan Qan-u ayimaγ-un čireg-ber Uliyasutai
5 : dotuγadu yamun-u qalγ-a-i bküledeg.Tüšiyetü Qan ayimaγ-un čireg-ber erdeni-yin šang sudba-i
6 : büküledeg yosu bui.Sečen Qan ayimaγ-un čireg-ber Begejing qota qalaγ-a sübe-i büküledeg

8R

1 : yosu bui.eyimü bolbasu čireg ten qurdun morin-u doγusun-dur.qurča jidan-u üjügür-eče ayuju

2 : bolqu ügei.qutuγtu bidanar.dörben ayimaγ-un yekes ba šar-a qar-a neyite-ber. amin nasun buyan kesig üd-i

3 : delgeregülkü-yin tuqai üjibesü degedü buyan anu.sungdui bantzaraγja yüm darbačambu ungšiγul.

4 : dumda bayan anu rišitzanba risidungrub.tzangjudmulum jalsangsambai-yin bömjin. Lhamu odtzarjim-a

5 : mantzusari-yin seter.buyan kešig-ün tuqai-du altan gerel.lümbükarbu.bum sang. γal-un takilγ-a

6 : jun-u γurban sar-a-ača arban sara kürtel-e keüked-ün nabči sečeg bui.tegün-ü tuqai naiman

8V

1 : gegen jabsing čoγtuta čingda ayuši.lhamu odtzarjim-a tabun buu.üdeši büri sang talbi.

2 : qara čaγan kele aman-u tuqai kamčuyinaγbu čaγan sikürtei γurban jaγun jiran jirγuγan tügjür

3 : čarduγ namjil bügüde-i ungšiγul.luus-un qourlal-iyar sar-a alban-u tuqai tzüngdüi. rigtzanpalbai-yin

4 : tarni.čaγan manjušari-yin jabhui.bantzarbadarγ-a-yin jabhui.temtesedüb-yin jabhui ariγun

5 : sang.nasun-u tuqai kangruyirabsal-yin qantur ungšiγulju.γurban otači-yin rašiyan kürtegültügei.

6 : ede bügüde-i yosučilan jalbirabasu.ene ba qoyidu du amur jirγamui.kemen soyurqabai.

9R

1 : arban sarayin arban tabun edür-e.takiy-a noqai čaγ-tu jula küji ergüjü üneger jalbiratuγai.

2 : ariki tamiki baraγan qariyal ataγai tangγariγ ali bükün-i tebči.bidanar arban sarayin arban tabun-a

3 : Bodala aγula-yin orui-du lingquu-a-yin sar-a süm-e sar-a γool-un γurban qaγan bügüde

4 : quran čuγlaraju küreng ulaγan tabtar.ulaγan jalaγa tai jida köke quyaγ emüsügsen tabun tümen

5 : tabun mingγan čerig-iyer küriyelegüljü γarqu tere edür-e utaγ-a arin γarγču dari kükür

6 : ünürtekü boljuši ügei-yin tula mongγal qalγ-a ayuju dörbejü büü jobaγdun.qariyal γasalang büü

9V

1 : talbi qamuγ maγu qarsilaqu bügüde-i γadaγadu dalai-yin derdeke doubaraγ bolγan ariγuluy-a.

2 : ene arban sarayin arban tabun-ača qoyiši gegermel quyaγ emüsügsen kümün luγ-a učiraju

3 : batu sečen-iyer kelelčibesü γang šigür tataγsan metü amur jirγal olju qutuγ orusiju jaγun qorin nasu-i

4 : nasulaγad jiran jilün jirγal olqu anu maγad blam-a-yin gegen-ü qoyar keyid bui-j-a.

5 : bandida-yin γurban jüil-dür sayin čaγ-un mingγan burqan ba.Qalq-a-yin sečen γayiqamsigtai delgeren-e

6 : γadaγadu dalai-yin derdeke.γučin qoyar kümün tai naiman arsalang tai širegen deger-e saγuγsan isün

10R

1 : qobilγan-tu Čimeddorji qan törü-yi toγtaγaju qamuγ olangki-i jirγaγulqu bolai. γadaγadu dalai-yin

2：inatu Mügden-dü saγusan amurbayasqulangtu toγtaγsan qauli-i ali ali surγan quriyamjilaqu. Yili
3：Tarbaγatai-yin kürüge.Ürümči Barkül-e.Kiyaγtu.Ordus jirγuγan qosiγu kürtel-e nigen edür qorin
4：doluγan qosiγu qauli-dur γurban sarayin joriγutan-i öggün-e šim-e-yin ariki-bar tabun
5：jaγun deyide-dü nangčud ergüü keb-i segejü.mani mingtzam ungsiju jalbiratuγai. kürtügei
6：tamiki-ača jayilaju ese čidabasu.čaγan tzandan buyu sar-a tamiki buyu qoliju tatamui.

10V

1：tere surγaγsan-i daγabasu.ükükü čaγ-tu jang sambalta davajin-du γurban öngge-yin
2：solungγ-a γarγaju saγadal ügei kürkü tere čaγ-tu öčüken tanar γurban törül-iyen medekü
3：büged naratu yertenčü-yin kümün bayituγai.nigčin qoruqai ču sonusbasu törül inü
4：ulam negegejü törümüi.edüge surγal-i ese etegebesü.mön kü arban sarayin tabun-
5：ača inaγši todurqai temdeg üjigülüy-e.kerbe jalbiraju sonusču učir-i uqaju medebesü amur
6：jirγalang bolumui.Qalq-a da sayin čaγ-un mingγan burqan-u irügel-i sonusču kemebesü

11R

1：teyin kü čireg čilaγun tzandamuni-yin erdeni büselegürtei quvaraγ γurban erdeni-yin jokiyaγsan surγal-i
2：sonusuγsan amitan-u γai barčid arilumui.jaγan arusu kögegüürtey-e tzandan modun-u gertei.
3：ayiraγ kü baγuran basa ene kü sonusuγsan amitan-u tüidker-i mani-yin jirγuγan üsüg.
4：maγtan ungšiju čidabasu arban naiman tamu-ača γarču davajin-u orun-du bodisadu bida qamtu
5：daγaldu γulun törügülümüi.
6：uum ma ni bad mai huu.manggalam

11V

1：uum ma ni bad mi huu.
2：uum ma ni bad mi huu.

26：*Boγda Jibdzungdamb qutuγtu-yin jarliγ*（聖ジェプツンダムバの教訓書）

大きさ24.5cm×67.0cmの一枚の麻紙に葦ペンで書いている。おりたたんで保存していたためか、折り目の近くは破損がすすんでいる。左上に12.0cm×12.5cmぐらいの部分が欠けている。計69行の文字がある。

書風の特徴のひとつとして、n 終わり語に i、u を接尾辞として付すときに左下に点をつけていること、書写ミスした箇所に＋印を記していることなどがあげられよう。また、文の最後の om ma ni ba mai huu の hu の右側に○をつけているのは、満洲文字の書き方にならったものであろう。現状では、第66行の Boγ da Ejen のみが一字擡頭あつかいとなっている。

転　写

1：……n-e ene jarliγ-yi ulaγan baras jilün qaburun terigün sar-a-yin

2 : ……nomlaju bičibei.samuriγsan čaγ-dur öngge ülü
3 : ……muγ amitan-i arban qara nigül-eče tonilqu berke ajiγuu
4 : ……u qosiγun-u jasaγ keyid-ün blam-a šar-a qar-a öglige-yin
5 : ……šilγ-a šang sulkang büü tasul.qamuγ amitan-i orbai.
6 : ……yib-iyer üjigden-e.ai körükei da man-u ene
7 : ……γaγdul qamuγ amitan-i.amurjiγulaqu-yin arangil
8 : ……da-yin ükügsen kümün amitan-u sönesün toniluγsan ügei-yin
9 : ……dan-dur qourlaqu metü üjigden-e.kümün mal-du qour-a
10 : ……Kitad γajar-a.uulai qulaγayiči noqai doγšin qorutu
11 : ……a(e)……in-e.tegün-ü tusatu gürümel anu nayiman gegegen bičiju
12 : ……n-dur tabiγ-un serjim ergü qamuγ amitan namai-yi kejü
13 : ……amiki-dur soγtaju kelen aman boluγad tangγaraγ ebderegsen
14 : bučar.nom buyan ügei ükügsen amitan-u sö(nesü)n γajar usun-u ejid luγ-a. nöküčigsen bučar. edeger
15 : bučar-iyar luus mungqaraju doγširan üjigdey-e eyimü-yin tula.qur-a usun čaγ daγan ülü orumui.
16 : tngri-ner kilingnejü γajar usun-u ejid ayimaγ ayimaγ-bar luus-un qad qara onitu sumun bičig-dü
17 : čilaγun-iyar qabuγsan ačiγuu.luus-un qad-dur jüil jasal jasaju.orkiγsan-iyar ebestei temüsün-ü ündesün-e
18 : qour-a boluγsan ačiγuu.edüge aγar-ača salkin yekedekü adaγusun-dur jüil ebedčin oruqu
19 : arban naiman üy-e salkin ködelkü usun ayul bolqu.tegün-ü gürüm anü. loyibangküyang-un tarni bičijü
20 : büliyen usun ba obuγatai γajar gesige.ayil ayimaγ-bar derbčimbü bötüge. serjidbel-yin jasal jasan
21 : lündür(činmu+)činder ergü bum tümen čidaqu činege-ber talbi.loyibanglabu-yin bümba
22 : bötüge.jüg-ün ukiyal ergü.ulaγagčin taulai jil-eče ekilen qaragčin takiy-a jil kürtel-e
23 : dayisun ayul yeke.egün-eče qoyiši šar-a baras jil kürtel-e taniqu ülü taniqu jüil ebedčin
24 : genedden ükül bolqu.temü qutuγ-tu qobilγan-iyar nayan nigen šideden terigülen Kitad γajarun
25 : amitan-dur čilaγun möndür metü eldeb jüil tongraγ-a talbimui.Kitad irgen-eče Mongγol
26 : ayil-dur qariyal šiljige γarγaqu maγad aγar tngri-eče onib γajar-ača(qajiu+) qarba kemen
27 : eldeb jüil-ün ob jib kelelčikü bičig-yi Mongγol-dur tarqaγaqu terigüten-i büü ab. abasu
28 : maγun qargis irekü.ülü tanigdaqu eldeb jüil ilbetü Kitad jüil sayiqan mayimai ačiγsan
29 : bolju yabuγad Mongγol-dur ilbi-yin nom-iyar bötügsen qariyal-yi orkiqu.tegün-ü tusatu gürüm anu
30 : vačirvbani-yin tarni-yi γurbaljin juruγ-du bičijü öber öber-ün qour-a ada-yin jüg-dü
31 : gesige.šar-a luu jilün qaburun terigün sarayin šineyin nigen-e nigen em-e šilmü aldaγsan aji eribčü
32 : qamuγ amitan-u üilel yeke lablan boldaγ ügei mungqaγ amitan da erten orui qanggir
33 : yingir kejü büü daγulan qar-a söni büü yabu.tabun čöb čaγ(bons+)boluγsan-u tula ükügsen

34 : amitan ülü tonilqu üküsgen amitan-dur nom buyan ülü keyikü törü-yin noyan qauli-yi
35 : buruγubar bariqu.nom tarni qudal qurdun-iyar ungšiqu.sayin kümün nigen nigen degen dayisun
36 : bolqu.em-e kümün er-e-ben medekü.aγula-yin ariyatan baras arslang tal-a-dur baγuqu
37 : tal-a-yin činu-a noqai kümün-dü qaldaqu čaγ boluγsan.edüge maγuu bagši nar-(un+)un bötügegsen
38 : qoyar qariyal.ulariju yabuqu baγ-a ni enü Mongγol bötügsen arban γurban jil boluγsan
39 : jigi toluγai-tai ildün qošiγuu tai nigen anu Kitad bötügsen isün jil boluγsan činu-a-yin
40 : toluγai-tai mangγus em-e-tei eyimü qoyar qoriyal ularaju süsüg sayitu noyan ba erdem
41 : sayitu blam-a bagši ider jalaγuu(arid+)arad ede bügüde-yin nasun-dur qour kürgen
42 : jaγuritu-yin orun-a törügülün bayiqu eyimü yeke qour bolju bayimu.teyimü-yin tula.
43 : qamuγ amitan-u süsüg aldaraju kelen aman jaraγuu bolqu.edeger ayul anu qonggil dotur-a
44 : quriyaγsan qaγurai-yin ebesün-dür tüimer sitaγsan metü bayin-a keseg bölüg yabuqu bolbaču
45 : basaču qaldaburi maγad bui.egün-ü gürüm anu(janbči+)jambaldzangud bičijü ger-ün dörben
46 : jüg-dü gesige.jobakis-dur dzankar jüsüm gesige.seyingdüm-e olan ungšiγulju.
47 : qariγulan-a orki.basa nigen jüil qamuγ amitan-u sedkel maγudaju nigen nigen-iyen
48 : ilegüü üjikü qulaγai keyikü noqai eljige-yin miq-a idekü.degedü burqan nom-yi
49 : bučarlaju tangγariγ ebderejü blam-a quvaraγ-yi dorumjilqu teris-üd amitan olan bui.
50 : edeger bügüde saragčin taulai jil dotur-a bariγdaqu.sayin maγuu ilγaraqu metü bayin-a
51 : edüge ene üy-e ene ob jib-ün kürtemü-e.ničung sanggiγagsaba nertü albai singkü tegün-i
52 : büü sitü.kerbe sitübesü üküsgerün boγ bolqu.boγ boluγsan qoyin-a medebečü kerig ügei bolumui.
53 : öber-ün sitüdeg blam-a ba qubaraγ šibanan maγudqan kelekü be.bolqu tabun čöb-ün čaγ-dur
54 : naran badkin(bayiγsayiγar+)bayiγsaγar üküsgü čöb čaγ-ün neretü ebedčin toluγai
55 : ebedkü nidün qoγurqu γar köl ebedkü.šidün ebedkü.qoγulai baγaljiur bariγdaqu belgüsü
56 : ebedkü bitegüü qabudar gedüsün kögekü böggeren ebedkü olan jüil neilelčiγsen yar-a širq-a
57 : yeketü ebedčin büi.basa kü ner-e ügei ebedčin-iyer genedden üküsgü ülü tanigdaqu jüil
58 : ebedčin olan bui.qamuγ amitan-u jobalang yeke.ai körükei da örlüge üdeši
59 : ma ni mangdzim dar eke nasun yöme ali sayidur ayilady-a bum sang namdaγ sang tasural
60 : ügei talbai.altangerel bötüge namsarai mingγ-a ayiladγaju altan dalalγ-a ab.hri
61 : künde šing sa sang.bidan qoyar qolban nomlaγsan ene jarliγ-yi todurqayilan bičijü abuγad
62 : takibasu jigübesü čaγ čaγdu negejü daγudabasu qaršilaγči dayisun ba jüil ebedčin ülü qaldamui.
63 : ede bügüde-yin bi sakin čidaqu boltuγai.ene jarliγ-yi qudal bolbau kemebesü bida qoyar
64 : blam-a-yi Enedkeg-ün orun-u amduγu-yin arban γurban keyid-ün nom-un sakiγulsun buruγubar
65 : üjekü bolumui.ene jarliγ-yi ken kümün ese itegebesü Boru Toqai-yin tngri čaγan uubaši.
66 : Boγda Ejen da ayilad-j-a.man-u ene jarliγ-yi šidurčilan bičijü jirγuγan jüil
67 : qamuγ amitan-dur jarlan tarqaγaju.ene jarliγ doturaki gürüm-yi yosučilan ungšiγulbasu
68 : tere gürüm-i bi öber-ün ečige eke metü sanay-a.yertenčü-yin amitan-i
69 : amurliγulqu boltuγai.om ma ni bad mai huu.

27：*Eldeb üliger-i öčigülügsen sudur orusiba*（各種物語の書）

麻紙を二つ折りにし、青布をカバーとし、糸で綴じた冊子本である。大きさは26.2cm×29.0cmで、大多数のページに15行毛筆で書いてあるが、たまに18行に達するページもある。計47枚ある。

写本にはモンゴル語によるページ・ナンバーがある。写本にタイトルはないが、上記タイトルは文末のコロフォンからとったものである。

この写本の特徴のひとつとして、各章の冒頭に小さな赤い紙を貼っている点をあげることができよう。以下、この赤い紙を印に、写本全体の構成を暫定的に示しておきたい。全文は近い将来に公開する予定である。

1・R・ 1～ 2・V・ 9：altan erdeni-tü-yin jüil anu-iyan uqaγdaqui
2・V・10～ 4・V・ 4：tngri-yin čičig üd jüil anu-iyan uqaγdaqui：
4・V・ 5～ 6・R・ 8：asaraγči küčütü qaγan-u öglige öggügsen-ü jüil-i-iyen uqaγdaqui
6・R・ 9～ 9・R・ 9：qoyilaγči em-e-yin bus öggügsen-ü jüil anu-iyan uqaγdaqui：
9・R・10～13・R・14：gegen-e ilaγuγči qaγan-u vačir neretü okin-u jüil-un uqaγdaqui.
13・R・15～17・R・10：eyin kemen minu sonusuγsan nigen čaγ-tur ilaču tegüs ögčigsen burqan……
17・R・11～20・R・ 8：altan tngri-yin jüil eyin buyu：
20・R・ 9～22・R・13：qoyar ičiγur-tu-yin jüil anu eyin uqaγdaqui
22・R・14～24・R・ 3：isüge qaγan-u jüil eyin buyu：
24・R・ 4～26・V・15：altan qomqan-u jüil anu eyin buyu：
27・R・ 1～29・R・ 9：sayin erigči ba.maγu erigči-yin jüil boluγad yisüdüger bölüg boli❖
29・R・10～34・R・ 3：eyin kemen isü sonusuγsan nigen čaγ-tur：
34・R・ 4～39・V・ 9：orui-ača törügsen qaγan-u jüil eyin uqaγdaqui：
39・V・10～43・R・ 9：batu sedkel-tü arsalan-u jüil eyin buyu：
43・R・10～45・V・ 5：qoruqai-yin siltaγan-i öčigülügsen-ü eyin buyu：
45・V・ 6～47・V・ 8：jinüte neretü ki-iyan ken takimlang-un jüil eyin uqaγdaqui：

写本の末尾部分

47・V・ 9：eldeb üliger-i öčigülügsen sudur orusiba❖
47・V・10：amuvan šaki-a muni-j-a：a aγui yeke buyan-u küčün-iyer ali ba nigül-tü
47・V・11：üiles-i tebčičü：amuγulang-tu dörben bey-e-yi oluγsan amitan-u itegel
47・V・12：burqan baγsi-tur sögüdemüi：toγuluγsan burqan baγsi bidan-u töb idgereng-ün
47・V・13：mekede γačir-tur：tügemel ulus irged-ün ečin：doluγan erdeni burqan-i tegüsügsen
47・V・14：sudadin-i qaγan-u köbegün bolun törüčü：sümir aγulan metü qaγan-u törü ba：
47・V・15：čike eke terigülen qamuγ jirγuγan jüil……u tusan jirγalang boltuγai❖

Γarčaγ,1999:p1421-1422,No.08696-08700.

三　文学・伝統文化

28：*Düi se kemekü qoos üsüg-ün debter*
（対子という偶句の書）
Dotuγadu jasaγ-un čiγulγan čiγulqu toγtaγaγsan γajar anu.
（内札薩克会盟）

麻紙を二つ折りにして左綴じにした冊子で、大きさは14.5cm×24.8cmである。綴じ糸も紙である。表紙に「対子という偶句の書」(*Düi se kemekü qoos üsüg-üin debter:*) とあり、裏表紙に「リブダムノルブの本である」(Libdamnorbu-un sudur yom-a) とある。表紙の左側は破損がひどい。表紙を入れて計12枚で、一頁に毛筆による７行の文字がある。筆跡は美しい。n 終わり語に i、u が接尾辞として後続する場合、その左下に点をうつなど、満洲語正字法の影響がみられる。以下転写にあたっては、表紙をのぞいて、文字のある第一枚目の表を 1R とし、その裏を 1V とする。

この冊子は表紙に題目がひとつしかないが、実際は以下二種類の内容が収録されている。

その一：1R から 6V までは偶句集である。7R から 9R までの各項は文字がなく、鉛による縦の線７本と行頭をあわせるための界線１本だけが引かれている。

その二：９Ｖから10V までは『清会典事例・理藩院二一』の「会盟・内札薩克会盟外札薩克会盟」の一部である。具体的には各盟の会盟場所を訳出している。この部分の最後の数行は、会盟の輪番とその期間に関するオルドス七旗の内規である。本来なら、この部分を本書第四部「歴史」のところにくみこむべきであろうが、写本の整合性をたもつため、あえて移動しなかったことをことわっておきたい。

写本の実態をみるかぎり、写本の抄写者はおそらく最初はこの冊子に偶句（対子）のみを書きこむ予定であったが、偶句を書写しおわっても紙に余裕が残ったため、理藩院の内外札薩克会盟に関する内容を追加したのであろう。また 8V に万年筆で「旗府」と書いてあり、この文書を札薩克衙門関係者から集めたことを表しているかもしれない。

『清会典事例』については Serruys, Ordos, 1975:No.122,123; Heissig, Handschriften, 1961:p297, No.561; Toyo Bunko, 1964:p170,No.195. 対聯については Heissig, Copenhagen, 1971:p63-64; 『目録』1979:p261, No.0880; Гarčaγ, 1999, No.07093-07111.

転　写

28.1：*Düi se kemekü qoos üsüg-ün debter*（対子という偶句の書）

1R

1：arγ-a bilig-iyer jokičiltai bötügsen anu tngri γajar-un ašida yosun.
2：angqan-u irügel-iyer učiraγsan anu qan qaračus-un egüri jirum.
3：tngri-yin ibegel rašiyan qur-a delekei-dür šimetei sayin.
4：kümün-ü yosulal qorim nayir olangki-dur jüitei sayin.
5：naran-u ilči-ber lingqu-a sečig delgeregsen anu jibγulangtai.
6：saran-u tuy-a-dur kümüde sečeg manduγsan anu üjisgülengtei.
7：sür tegülder küčütü luu egülen-ü deger-e-ben jibγulangtai.

1V

1：sonin üjisgüleng toγus šiγui sečerlig tegen bayasγulangtai.
2：ülemji küčütü köke luu egülen-ü deger-e kürkeren dongγuddumui.

3 : üjesgüleng-tü altan toγus egüden-ü deger-e böjiglen naγaddumui.
4 : jirum surtal anu ündüsün kečiyel-dür qolbaγdajuqui.
5 : čiqul-a örüsiyel anu γabiy-a-yi badaraγuljuqui.
6 : tegši sayin sanaγ-a delekei degen-dür aldaršiltai bolumui.
7 : töb šidurγu yabudal törü ulus-dur tusalaltai bolumui.

2R

1 : buyantu nökür lüge qanilabasu buyan ayandaγan qaldaγdamui.
2 : buyantu γajar orušin saγubasu buyan öbesüben nemegdemüi.
3 : luu mingγan dalai-yin usun-i tataqu küčün büi amui.
4 : baras tümen aγulan-dur kesükü sür büi amui.
5 : garudi böjiglen luu tesikü anu engke töbšin-ü bayidal.
6 : galibingga egešiglen todi dongγudqu anu eyerkü čaγ-un ularil.
7 : erdenitü üjisgüleng köke luu egülen-ü dotur-a kürkeren dongγuddumui.

2V

1 : egešigtü üjisgüleng toγus egüden-ü deger-e böjiglen naγadumui.
2 : bolγamal šar-a altan-dur körüngge ügei bolbaču.arbilaqu quraγalaqu ger-tür arbiddumui.
3 : bodi modun-dur ündüsü salaγ-a bui bolbaču erkem jirum-tu egüden-e urγumui.
4 : soyul-yi sudulγči bičig-ün uqaγatan erdem-iyen qas metü erkimlemüi.
5 : jarčim-yi kündüdgegči tüsimel keb qauli-ban ündüsün bolγan üjebei.
6 : ulus törü-yin töb toγtanil-dur tngri-yin daγalal ču daγajuqui.
7 : ulus-un tüsimel-ün gegegen örüsiyel-dür irgen ayandaγan jirγajuqui.

3R

1 : tngri γajar-un dumdadu-yi oluγsan anu sayin irügel.
2 : dengsel ügei buyan-i üileddügsen anu sayin egüsgel.
3 : tegši jilün ularil-dur činggildügsen anu sayin jirum.
4 : delekei degen-ü jimis bolbasuraγsan anu sayin jilün ularil.
5 : nasun qutuγ anu emün-e aγula-yin narasun metü batu.
6 : buyan kesig anu jegün dalai-yin usun metü arbin.
7 : namurun salkin güi čičig-i kükeikegsen ünür mingγan γajar anggilubai.

3V

1 : ötelesi ügei narasun modun-a ebülün času mei sečeg delgerebei.
2 : ariγun buyantu sečerlig-ün ür-e dörben čaγ-tur kökeren urγumui.
3 : adistad-tu mören-ü usun tümen salburi-ber kürgeren urusmui.
4 : tngri γajar-un qoγurundu bičig šastar-yi erkim bolγajuqui.
5 : tingkim ger-ün dotur-a yosulal kögjim-yi manglai bolγajuqui.

6 : jilün angq-a tokiyaγad jiyaγan ulam sayijirabai.

7 : sarayin manglai učiraγad sadun ulam delgerebei.

4R

1 : γurban jüil-ün udq-a uyangγ-a-bar bey-e-ben jasamui.

2 : nigen čaγ-un šilügleltü erdem-iyer törü-yi geyigülümüi

3 : egüden-ü tus emün-e-yin köke aγula mingγan üy-e-yin töbšiyerkü bayidal.

4 : egüde-ber kürkeren tebelügsen tungγalaγ mören tümen üy-e-yin sayijiraqu ularil.

5 : seregün qarši-dur saγun atal-a börküg-ün üniyer tatamui.

6 : sanamsur ügei bayital-a u tung modun üjiküi-yi jegüdülemüi.

7 : erdem mergen bolbasu jidker qubilγan ču ayumui.

4V

1 : čidal sayin bolbasu luu baras ču daγamui.

2 : küri quruγui maši öčuken büged γabiy-a ašiγ-yi delekei degen-dür kereglejükü.

3 : kümün-ü činar tngri luγ-a sačaγuu büged erdem gün bolbasu ulus törü-yi geyigülümüi.

4 : ünemleküi-yin süsüg-ün egülen-ü čoγča jujaγan tululčaγad.

5 : ülemji adistu nom-un rasiyan-u qur-a ürgülji asqaran baγumui.

6 : burqan tngri-yin adistad baγuju nasu buyan ulam nemegdemüi.

7 : buyantu odun tüil-ün ibegejü tümen kereg emirkü bolumui.

5R

1 : boγda merged-ün örüšiyeltü jirum-yi ündüsün bolγamui.

2 : buyan üiles-ün γabiy-a tu surtal-yi kečiyel bolγamui.

3 : elberel tegüčilel anu nigen ger-ün jasaγ.

4 : üsüg bičig anu jaγun üy-e-yin ündüsü.

5 : olangkida ergügdegsen qaγan-u.vačir metü ündüsülel ijaγur-yi bariγči

6 : olan-iyan asaraju tedgügči.orui-yin noyan tan-u gegen-e

7 : arban jüg-ün burqad nar-un mön činar.ali büküi amitan-u abural.

5V

1 : asaraqu nigülesekü-yin sedkel tü.ači tegüs blam-a tan-u gegen-e.

2 : masi jokis jirγuγan ayas tu.maγad nom-un egešig-yi bariju.

3 : manduγulun jokiyaju tügegči.man-u buyan sadun tan-u gegen-e.

4 : qoyaduγar ilaγuγsan bdzungkau-a-yin.qural büküi-yin takil ergül nuγud ba.

5 : qovaraγ-un tedgümji-ü jüil-üd-yi.quriyaju tügegči sadun-a.

6 : enerekü asaraqu-yin sedkel-ber.egüride amitan-u tusadur.

7 : em-ün masi rašiyan-i öggügči.erkem ači tegüs baγši tan-a.

6R

1 : amitan-i aburaγči otači-yin.ali büküi ubadis-un em-üd-ber.

2 : adqaγ maγu jobalang-yi γaraγači.asaraltu emči baγši-yin gegen-e.

3 : bükün-i nigülesügči amindau-a amitan-i uduridbai.

4 : buyan-i öggügči šara dzambalan kesig-iyen tügegebei.

5 : naran saran edür söni-yi ürgüljide geyigülümüi.

6 : narasun modun ebül jun egüride kökeremüi.

7 : jirγaju činggildükü qabur čaγ-un kögjil inü sayiqan.

6V

1 : jirgilkü sibaγun šiγui modun-a dongγudqu inu soniqan.

2 : jirum surtal surγaγuli-yin γajar-a nebterkei inü gegegen.

3 : jirγuγan barimad-iyar sedkel-iyen arγadaqu erdem inü gün.

4 : üneger küčün neyilebesü aγula ču qas bolumui.

5 : ürgülji sedkel qamtudbasu širui ču alta bolumui.

6 : tngri γajar-un tümen ularil-dur.delekei-yin bodis daγaju kögjijükü.

7 : ariγun sidurγu sedkel-iyer abu eji-ban degedlejükü.masi sayiqan irügel-iyer.

28.2：内外札薩克会盟

9V

1 : dotuγadu jasaγ ud-un čiγulγan čiγulqu toγtaγaγsan γajar anu.

2 : Qorčin-u jirγuγan qosiγu.Jalayid qošiu.Dörbed qosiu. Γorlus-un qoyar qosiu

3 : bügüde arban qosiu Jirim-dür čiγuluγdun.Qarčin γurban qosiu.Tümed-ün qoyar qosiu.

4 : ene tabun qosiu Josutu-dur čiγuluγdun.Ouqan qosiu.Ongniud qoyar qosiu.

5 : Naiman-u qosiu.Bayirin-u qoyar qosiu.Jarud qoyar qosiu.Aru Qorčin qosiu.

6 : Kešigten qosiu.Qalq-a-yin jegün γar-un qosiu ede arban nigen qosiu Juu

7 : Uda-dur čiγuluγdun.Üjümčin-ü qoyar qosiu.Qaγučid-un qoyar qosiu Qonid-un

10R

1 : qoyar qosiu.Abaγ-a-yin qoyar qosiu.Abaγanar-un qoyar qosiu.ede arban

2 : qosiu Šilin Γool-dur čiγuluγdun.Dörben Keüked-ün ayimaγ-un qosiu.Urad-un

3 : γurban qosiu.Muumingγan qosiu.Qalq-a-yin baraγun γar-un qosiu ede jirγuγan

4 : qosiu Ulaγanjab-dur čiγuluγdun.Ordus doluγan qosiu Yeke Juu-dur čiγuluγdun.

5 : Qalq-a-yin čiγulγan čiγulqu-dur toγtaγaγsan γajar nigen jüil Tüsiyetü Qan

6 : ayimaγ-un qorin qosiu Qan Aγulan-dur čiγuluγdun.Sečen Qan ayimaγ-un

7 : qorin γurban qosiu Kerlün Baras Qota-dur čiγuluγdun.Jasaγ Tu Qan ayimaγ-a

10V

1 : arban yisün qosiu Jaγ Γool-un Batury-a Naγur-tur čiγuluγdun.Sayin Noyin

2：ayimaγ-un qorin dörben qosiu Sečerlig-tür čiγuluγdun kemejüküi.
3：jišiyelen yabuju quγučaγ-a kürgekü.čaγ toγan-u bičiγ abqu anu.
4,5：quluγan-a morin jil Qanggin.üker qonin jil Vang.baras bečin jil Otoγ.taulai takiy-(a)jil Dalad.
6,7：Luu noqai jil Üüšin Jasaγ.moγai γaqai jil Jegün Γar yabumui.

29：*Erten-ü jokiyaγsan ayaγ-a-u üges orušiba*
（いにしえに創作されたお椀の言葉）

麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子で、大きさは13.5cm×26.2cmである。表紙に毛筆で*Erten-ü jokiyaγsan ayaγ-a-u üges orušiba*とあり、オリジナルのタイトルである。タイトルの下に万年筆でqonjin üge qorim-un irügel üges（ホンジンの言葉と結婚式の祝詞類）とあり、おそらく写本の収集、保存者オーノス氏によるものであろう。

冊子は全部で36枚で、表紙を含む前半の数頁は下部に破損があり、それによってところどころに文字が欠けている箇所もある。オーノス氏によると、これはネズミに食いちぎられたものであるという。写本全体は毛筆で一頁に6行書かれている。文字のない赤い、丸い印（soqur tamaγ-a）が押してある。写本を整理する際、表紙を1R、その裏を1Vとした。写本全体については近い将来に公開する予定であるが、ここではその冒頭と最後を呈示しておく。

Serruys, Ordos, 1975:No.86,87,90; Rintchen, 1975:p116, No.74;Heissig, Copenhagen, 1971: p137-144;『目録』1979:p255-256,No.0859; p263-264,No.0890, 0891,0892;p267,No.0903,0905; p277,No.0937,0938. Damdinsürüng,Jaγun Bilig, 1959:p87-96; Γarčaγ, 1999, No.07311-07357.

冒頭部分
2R

1：ovam sayin amuγulung tan boltuγai.
2：badarangγui čaγan tngri-yin orun-ača baγuju iregsen.batuta γučin tabun
3：erdem lüge tegüsügsen.erkim degedü ejid noyad-un gegen ekilen ene medegülü……
4：bariqu sarqud-un man-u učir anu.

末尾部分
35V

4：oum sayin amuγulang tan bolutuγai.
5：manglai degedü burqan-u šajin adistad kiged manduγuluγči.boγda qaγan-u
6：sülde buyan ba.maγad erten-ü irügel-iyer učiraγsan quda quduγui tan-a

また36Rにはerkim aldar arban jüg-tür delgirebei maši sayiqan bayidalとあるが、墨の濃厚と筆跡が写本全体と異なるため、写本の書写者とは別の人物によるものと考えられる。

30：*Qorim(?)……un učir*
（結婚式のしきたり）

オーノス氏によると、*qonjin debter*の一種であるという。麻紙を二つ折りにし、細い紙糸で左綴じにした冊子本で、大きさは15.0cm×23.6cmである。現状では、元の表紙が赤い布製のカバーに貼りつけられているため、タイトルの判読は難しく、

かろうじて"……un učir"と読めるぐらいである。オーノス氏によると、赤い布製のカバーは収集したときからついていたという。

赤い布製のカバーを除いて、計51枚ある。写本の最初の部分は一頁に7行毛筆で書いてあるが、後半は葦ペンによる書写で、草書体となっている。葦ペンの書写者と毛筆の書き手は異なる人物だと推定している。文字のある最初の一頁は下半分が欠けている。また、赤い布製の裏表紙に貼りつけてある紙に「中華民国二十九年庚辰年冬の仲月十四日に」(dumdadu arad ulus-un qorin isüdüger on čaγan luu jilun ebülün dumda sara arban dörben-e) とある。以下、写本の冒頭と末尾部分を呈示するが、全体については後日公開する。

Serruys,Ordos,1975:No.86,87,90;Rintchen,1975:p116,No.74;Heissig,Copenhagen,1971:p137-144;Γarčaγ,1999,No.07311-07357.

冒頭部分

1R

1：om sayin amuγulang tan boltuγai……
2：erte urida eseru-a qan qormusta t……
3：nidütei vačir qoyar čikitei.čindaγan……
4：ogyu nomin dörben tuuraitai.sülde t……
5：degejin-iyer milaγanam.qotala ulus-un tüsi……
6：qutuγtu möngke tngri-eče j……
7：erke-dür-iyen quriyaγsan γou-a……

末尾部分

51V

1：yosu sayidu nökür minu γajar-un qola-du……ünen san-a sedkel kegči minu čigeji
2：jögelen kürt ičiy-a kebči bölküi jobalang ja……jüger uuči tesküi degen suula γarγabai.
3：sayin kedün üges bičijü čaγasu-u sidkel bolγabai.tegüsgen bičibei.

31：*Ejen boγda qoyar jaγalun üliger bile*（聖主の二頭の駿馬の物語）

大きさ12.0cm×28.0cmの左綴じにした冊子本で、計22枚の麻紙からなる。

この写本は楊（1999b：485-632）で全文を発表している。

32：*Erten-ü Tayitzung Qaγan-u üy-e-dü.nigen bičig-ün kümün Li Möng kemekü-yin jigüden üliger-ün debter orušiba*（いにしえの太宗皇帝のころ、書生李蒙の夢物語）

麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本で、大きさは11.5cm×26.1cmである。表紙と裏表紙を含め、計19枚ある。表紙には文字がなく、二枚目すなわち扉頁に*Erten-ü Tayitzung Qaγan-u üy-e-dü.nigen bičig-ün kümün Li Möng kemekü-yin jigüden üliger-ün debter orušiba*とある。内容は三枚目からはじまり、一頁に6行毛筆で書いてある。筆跡は美しい。n終わり語にi、uが接尾辞としてつく際、その左側に点をうっている。

Heissig,Copenhagen,1971:p55-56;『目録』1979:p243-244,No.0813;Γarčaγ,1999,p1324,No.08006-08022.

転　写

冒頭：

1R

1：Erten-ü Tang ulus-un Tayitzung Qaγan-u üy-e-dü.nigen bičig-ün kümün-ü ner-e anu.

2：Li Möng.ider jalaγuu qorin tabun nasutai ene kedüi čigejindegen subud metü erdemtei.

3：jirüken-iyen dalai adali uqaγan bui bolbči γabdarqan-dur mönggü jovas ügei tula. erdem.

4：uqaγan-i delgerigülün jaruju čidaqu ügei kedün udaγ-a šilγaγubaču.ner-e anu bang tungγaldu.

5：ügei bolqul-a.ormas anu quγaraju dakin šilaγaqu joriγ ügei eyiši teiši jiγuljilan yabudaγ.

6：aji kemen nigen edür yabuγan-iyar qani nökür tegen aγuljay-a kejü mören derdege γarqui-dur.

末尾：

15R

5：öber-e.ene yertenčü-yin yabudal anu jegüden adali bükü-yi uqaju medeged mön darui

6：ger-eče γarču toyin boljuqui❖

33：*Li Möng kemekü-yin jigüden üliger*（李蒙の夢物語）

Li Möng の夢物語である。現状では表紙と第一頁の表が欠けている。裏表紙もなく、物語の最後の頁の左上も破損でなくなっている。大きさは11.5㎝×25.2㎝で、麻紙を二つ折りにし、紺色の糸で左綴じにした冊子本である。計15枚で、一頁に7行毛筆で書いてある。第一頁の表が欠けているため、転写にあたっては、現状で文字のある第一頁の裏を1V とする。

Heissig,Copenhagen,1971:p55-56;『目録』1979:p243-244,No.0813;Γarčaγ,1999,p1324,No.08006-08022.

冒頭：

1V

1：mörün-ü derdege γarqu-yin tula.kölgen-dür saγaju usun-u degür γatulju

2：yabutal-a dalai-yin dumda.nigen qarši bayiqui-dur oruju üjibesü.ene

末尾：

15V

1：……dügsen öger-eče yaγuni öber

2：……ene yertenčü-yin yabudal anu.jegüdün-tür

3：……ked.mön darui gereče γarču toyin boljuqui.

4：……itaγaju qarangγui söni-yi gigülümüi.söni-yin qaγas-tu

5：……qunar-iyan tayilaju qayaγulan umtaqui-yin jaγur-a γurban

6：sejinesü doluγan šim-e jegüdün-iyer kesümüi.kejiy-e manaγar irekü ülü irekü-yi maγadlaju

7：ülü bolumui.nigüleši ögküy-e erisi öngge ed kiling kemegdekü dörben üsüg-ün üliger tegüsbe:

以上二つの「李蒙の物語」は、近い将来全文を別稿にて公表する予定である。

34：***Jiran jisü***（六十甲子）

麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本で、大きさは12.0cm×25.8cmで、一頁に6行毛筆で書いてある。計37枚。

表紙にタイトルはなく、写本の収蔵者オーノス氏が*Jiran jisü*（六十甲子）とよんでいた。内容は二枚目からはじまる。

Γarčaγ,1999,p1007,No.05613,05614;p1598,09759,09760.

冒　頭

1R

1：morin-ača unaqu ba em-e bügesü uruγ unaγamui.qorin tabun qorin isün nasun-a em-e qogis-tur γai bui.γučin

2：tabun nasun-a kele em-e bolqu.……

末　尾

35V

……

5：……sineyin nigen isün.

6：arban doluγan.qorin tabun-a noqai edür bui.sineyin qoyar.arban.arban naiman. qorin jirγuγan

7：čaγ bars edür……

四　歴　史

35：*Qoyar yosun-u dörben törü-yin arban buyan tu nom-un čaγan teüke orusiba*：（二規四政の十善福白史）

「雙盛合造　一本萬利」という中国製の古い便箋を二つ折りにし、糸で左綴じにした冊子本である。大きさは24.2cm×26.3cmで、一頁に12行毛筆で書いてある。筆迹は美しい。便箋は計14枚ある。

扉頁と奥付は麻紙で、その上にさらに青い布のカバーがついている。扉頁に細長い赤紙を貼り、その上に上記タイトルが書かれている。扉頁にはまた「門克吉慶　Möngküčičig」という赤い印が押してある。全体としてきわめて上品な製本である。

Γarčaγ,1999,No.09095-09103.

冒　頭

1R

1：oum suvasiti mabarantza nasuta tzambutib-un čimeg boltuγai.degedü šašin-u

2：ündüsün nom-un blam-a ba yeke törü-yin erke yertenčü-yin erketü qaγan kiged

3：ünen nom-un jasaγ keb-ün janggiy-a metü aldarsi ügei kündü qaγan-u jasaγ altan

4：baγulγ-a metü ebdersi ügei qoyar yosun-u degšide endegürel ügei yabuγulqu-yin

5：tobčiy-a arban buyan tu nom-un čaγan teüke kemegdekü egüni.……

末　尾

14V

6：altan tamaγ-a terigüten-i soyurqan qayirlaju tegüsgebe.

36：*Erteki ba edügeki-yin erdeni-yin tobči terigün debter*：（蒙古源流　一）

Erdeni-yin tobči（『蒙古源流』）の一部。麻紙を二つ折りにし、紺色の糸で左綴じにした冊子本で、計18枚ある。一頁に17行毛筆で書いてある。大きさは25.5cm×26.5cmで、保存状態はよい。

表紙には上記タイトルのほか、写本の保存者オーノス氏の手による「額尔（爾）敦尼刀布其　上部」という漢語表記がみられる。

Serruys,Ordos,1975:No.93,97,98;Heissig, Handschriften,1961:p7-8,No.11;Jadamba,Tüüh, 1963:p205-207;『目録』1979:p334-336,No.1151; Γarčaγ,1999,No.08913-08936.

冒　頭

1R

1：erkim γurban erdeni-dür ünen batu itegemüi.
idam burqan blam-a-yin jarliγ nom-un činar adistan

2：ilaγuγsan mantzušari nigülesküi-yin qutuγtan
ila duta kümün manlai ejin qaγan-a mörgümüi.

末　尾

16V

15：……teyimü-yin tula jasaγ čaγaja sula böged.seremji ügei jirγabasu

16：erke ügei mökümüi kemejüküi.yertenčü-yin qamuγ üiles egüsgel-ün ečüs erke ügei tegüsgel büi

amui.

17：aliba degjikü mökükü učir yabudal anu erke ügei tngri-yin doγtaγal-ača γarun ülü bolumui❖

37：***Eng urida yertenčü yaγakin bötügsen-eče inaγši ejin qan ba erkim bükün-i ayiladduγsan teüke debter.ded bölüg***（蒙古源流　二）

Erdeni-yin Tobči（『蒙古源流』）の一部。麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本で、大きさは24.0cm×23.5cmである。計33枚で、一頁に16行毛筆で書いてある。表紙に上記タイトルがあり、内容は三枚目からはじまる。

Serruys,Ordos,1975:No.93,97,98;Heissig, Handschriften,1961:p7-8,No.11;『目録』1979: p334-336,No.1151; Γarčaγ,1999,No.08913-08936.

冒　頭

1R

1：Činggis Qaγan-u köbegün Čaγadai.Jüči.Ögedei.Tolui dörben Sečen Čečeyigen

2：güngjü lüge tabun buyu tegün-eče ejin-ü širegen-e auγan anu Čaγadai

3：Sartaγul-dur qaγan saγun……

末　尾

30V

15：……tendenče Dayan Qaγan

16：jirγuγan tümen ulus-yi jüngilen tükügerjü narbai yeke Mongγol-un

31R

1：ulus-yi engkejigülün jirγaγuluγad dalan dörben jil qaγan

2：orun-dur saγuju dalan naiman nasun-iyan küi taulai

3：jil-dür tngri bolbai.

38：***Altan Tobči***（黄金史）

通称　*Mergen Gegen-ü Altan Tobči*（「メルゲン・ゲゲンのアルタン・トプチ」との意）。麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本で、表紙に上記タイトルがある。大きさは26.3cm×25.0cmで、計98枚、一頁に13行毛筆で書いてある。

表紙にはさらに万年筆でつぎのような語句がある。

*Altan Tobči.*purultari-yin joγsulta deger-e čingγ-a joγsun üliger teüke-yin öb körüngge-i nibta sudulbasu erte ba odu daki-yin qaričiqui jörčil-i ünen kü činar-ača uqaγaju meden-e.（『アルタン・トプチ』。プロレタリアの立場にかたく立って物語や歴史の財産をしっかり研究すれば、昔と現在の（階級）矛盾の真価が分かる）

これは写本の収蔵者オーノス氏の手によるものである。この写本が通常*Altan Tobči*とよばれていたことを示すと同時に、文化大革命時に政府に没収されるのを防ぐための文句も考案されている。

内容は二枚目からはじまる。

1・V・5～1・V・7につぎのようなことばがある。

……üy-e-yin bičig *Altan Tobči* jimesleng-ün modun-a.jokisday-a ügülekü-yin čičig nabči durdamal.……

また、2・V・12から3・R・1にかけてつぎのようにある。

……ene bičig-ün ner-e.Enedkeg-ün keleber *Suu Varag Suutar-a Nasm-a.*Töbed-ün keleber *Gsirči Mdon Sabi-a.*ya.Mongol-un kele-ber.*Altan Tobči* kemekü bolai.

Heissig,Blockdrucke,1954:p127-130では1942年にKalganで出版された*Yeke Mongγol ulus-un ündüsün-ü altan tobči*について述べている。これはウラトのMergen blam-a-yin gegenによって1765年に著されたものである。

Heissig,Copenhagen,1971:p5-6;Serruys,Ordos,1975:No.104,105;*The Mongol Chronicle Altan Tobči* (an introductory note by Lokesh Chandra, Indo-Asian Literatures,Vol31);『目録』1979:p311,No.1062;Γarčaγ,1999,p1459,No.08943-08951.

39：*Ejin Činggis-un Mongγol ayimaγ-un ulus törü-yin bayidal-yi. ügülekü bolur toli kemekü šastar-un γurbaduγar debter*（主君チンギスのモンゴル諸部の政治状況をかたった『水晶の鏡』という名の書の第三部）

*Bolur Toli*の一部。麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本である。大きさは27.0cm×27.0cmで、計45枚あり、一頁に13行毛筆で書いてある。表紙に上記タイトルがあり、内容は二枚目からはじまる。

Jimbadorji著 Liu Jinsuo校注 *Bolur Toli*,1984:363-589;Heissig,Copenhagen,1971:p13-16;18-20;Jadamba,Jebtsundamba,1959:p23-24;Jadamba,Tüüh,1963:p50-52;『目録』1979:p324-325,No.1114(2,3),1115;Γarčaγ,1999,No.08965-09003.

冒　頭

1R

1：γurbaduγar debter-dü Mongγol ayimaγ-un ulus törü-yin bayidal-i.

2：ügülekü büged.terečü eyin kemen endeče dorun-a jüg-ün eserekü-dü

3：γučin qoyar gangka mören-ü qomanki-yin toγadu irtenčü-yin orun-u serdeg.

末　尾

43V

1：……-u yüm ta.Mergen Gegen-ü Altan Tobči.Mongγolun.

2：……e-ü Iledgel-ün Šar-a Debter-e seltes-yi üjijü bičibei.

3：öljiyitü sarayin sayin edürin.

4：ölji qutuγ orušiγsan

5：ülemji sayiqan delgeregsen.

6：örgen tügemel kešigtü

7：ulaγčin üker jil-ün.qamuγ bodis delgereγsen.qaburun.ekin sarayin.

8：sinen sayin edür-e bičibei：

40：*Činggis Qaγan-u ündüsülen čadig-yi tobčilan quriyaju ügülegsen debter orušibai.labai čaγan debter ene bolai*（チンギス・ハーンの出自伝記をつづった書、貝のごとき白い書これなり）

通常 *Subud Erike* とよばれる。麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本で、大きさは11.5cm×25.5cmである。計18枚で、一頁に6行毛筆で書いてある。上記タイトルは表紙にある。

オルドスでは *Subud Erike* を *Köke Teüke* ともよぶ。収蔵者オーノス氏はこれを*labai čaγan debter*（貝のごとき白い冊子）とよんでいた。Serruys 師のカタログのなかには*Toli bičig-ün debtüling labai čaγan debter*(No.94)という書物がある (Serruys 1975:202)。おそらく、さまざまな書物が*labai čaγan debter*とよばれていたのであろう。Serruys,Ordos, 1975:No.107;Heissig,Blockdrucke,1954:p40; Heissig,Copenhagen,1971:p10-11;Jadamba,Tüüh, 1963:p151-153;『目録』1979:p344-345,No.1178; Γarčaγ,1999,No.09004-09024.

冒　頭

1R

1：urida Činggis Qaγan-u ijaγur-un qaγan Batu Möngke Dayan sečen-ü arban nigen

2：köbegün-eče……

15R

3：suutu boγda tayitzu Činggis Qaγan-u ündüsülen čadig-yi tobčilan quriyaju ügülegsen anu *Subud Erike* kemekü egün-i

41：*Dai Yüvan Ulus-un suutu boγda Činggis Qaγan-u čadag Subud Erike-ü dötüger bölüg*（大元王朝の英明聖主チンギス・ハーンの伝記『スゥブト・エリケ』の第四部）

麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本で、大きさは13.8cm×26.5cmである。計22枚で、一頁に6行毛筆で書いてある。

Serruys,Ordos,1975:No.107;Heissig,Blockdrucke, 1954:p40;Heissig,Copenhagen,1971:p10-11,1178; Jadamba,Tüüh,1963:p151-153;『目録』1979:p344-345,No.1178; Γarčaγ,1999,No.09004-09024.

冒　頭

1R

1：urida Činggis Qaγan-u ijaγur-un qaγan Batu Möngke Dayan sečen-ü

2：arban nigen köbegün-eče……

18・R・6～18・V・1:

18・R・6：suutu boγda tayitzu Činggis Qaγan-u ündüsülen čadig-yi tobčilan

18・V・1：quriyaju ügülegsen anu.*Subud Erike* kemekü egüni.……

42：*Subud Erike*（スゥブト・エリケ）

Subud Erike の一種。残本。表紙と後半の数頁が欠けている。大きさは23.5cm×27.0cmで、現状では計7枚あるが、6枚目と7枚目は半分が欠けている。一頁に15行毛筆で書いてある。

Serruys,Ordos,1975:No.107;Heissig,Blockdrucke, 1954:p40;Heissig,Copenhagen,1971:p10-11,1178; Jadamba,Tüüh,1963:p151-153;『目録』1979:p344-

345,No.1178; Γarčaγ,1999,No.09004-09024.

冒　頭

1R

1：urida Činggis Qaγan-u ijaγur-un qaγan Batu Möngke Dayan sečen-ü arban nigen

2：köbegün-eče……

末　尾

7R

……

5：γarqu-yin orun šajin üni tengriged aribijiγulun tedgügče……

43：***Burqan sasin-u orusil-un toγ-a kiged sasin-i bariγčid ba sasin-u öglige-yin ejin qad noγad-un ündüsülegsen-i tobčilan quriγaju üjigülügsen belig-ün jula kemegdekü orusibai***

（仏教がつたわった年代および宗教の執政者、施主たる王公たちの歴史をつづった『知恵の燈明』という書）

通称　*Belig-ün Jula*（『知恵の燈明』）。大きさは26.7×26.7cmの正方形で、左綴じにした冊子本である。13枚の麻紙からなり、一頁に毛筆で15行書いてある。書跡は美しい。上記タイトルは表紙にある。

Γarčaγ,1999,No.04594-04601.

冒　頭

2R

ariγun qoγar čiγulγan-ača egüdegsen bey-e-tü.amitan-u egirel bükün-i qangγaγči jarliγtu.……

末　尾

13R

……beyise Namjildorji kürtel-e ündüsülegseger amui.

44：***Sastar-un quriγangγui***

（ダラト旗の王公伝）

麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本で、大きさは12.5cm×22.2cmで、表紙に「王公伝」（*Sastar-un quriγangγui*）とある。*jarliγ-iγar toγ tuγaγsan γadaγadu Mongγol Qotung ayimaγ-ud-un Vang güng-üd-ün iledkel*（欽定外藩蒙古回部王公表傳）の一部、オルドス左翼末旗すなわちダラト旗の系譜を詳細に記録している。

写本の表紙に「丁必利章」という赤い印が押してある。丁必利とはおそらくダンピル（Danpil）という人物名の漢字表記であろう。表紙のほか、写本のなかにも数カ所同じ「丁必利章」が押されている。

写本は表紙と裏表紙を入れて計11枚からなっている。一頁に7行毛筆で書いてある。以下転写する際、文字のある第一頁の表を1Rとする。

書風としてつぎの二点があげられよう。n終わり語にu、iが接尾辞としてつく場合は、uとiの左側に点をうっている。また、jarliγ、neyislel qotaのneyislel、yeke yuvan ulusのyeke、Činggis QaγanのČinggisなどは、一字擡頭あつかいとなっ

ている。

「欽定外藩蒙古回部王公表傳」については、Uspensky,St.PSUL,1999:p216,No.268;p220,No.286. Heissig,Handschriften,1961:p9,No.14,15. ただしこれらに Ordus 部は含まれない。

転　写

1R

1：jarliγ-iyar toγtuγaγsan γadaγadu Mongγol Qotung ayimaγ-ud-un Vang güng-üd-ün iledkel
2：sastarun döčin γurbaduγar debter.sastar-un qorin doluduγar Ordus
3：ayimaγ-un sastar-un quriyangγui.Ordus ayimaγ Γool-un Toli-dur amui.
4：neyislel qota-dur kürčü ireküi-dür nige mingγan nige jaγun-u γajar.jegün
5：eteged anu Köke Qotan-u Tümed-dür jaq-a neyilejüküi
6：bariγun eteged anu Γalq-a-dur jaq-a neyilemüi.emün-e eteged San Si muji-yin
7：urtu qota büged qoyidu eteged anu Urad-dur jaq-a neyilemüi.

1V

1：jegün bariγun umar-a ene γurban jüg čöm Γatun Γool-dur öngsijüküi.
2：γu(r)čin qoyar mingγan γajar ilegüü büi.
3：Yeke Yuvan Ulus-un Tayitzu Qaγan-u arban jirγuduγar üy-e-yin ači Barsabulud
4：Tuγur Γool-un Toli-yin γajar-tur saγuγad Ordus-un jinung boluγsan
5：bölüge.egün-ü köbegün Gün Beligtü Mergen.jalγamjilaju isün köbegün törüged
6：tus tus-iyar nutuγlan saγujuqui.edüge-yin Ordus-un doluγan jasaγ inu
7：čöm tegün-ü üres mön buyu.aqamad köbegün Noyan Dara jinung čola

2R

1：jalγamjilabai.darui jasaγ giyün vang Erinčin-ü nigen qošiγun-u ebüge mön
2：qoyaduγar köbegün Bayasγulang noyan.darui jasaγ beyile Sandan-u nigen qošiγun-u
3：ebüge mön.γudaγar köbegün Oyidarm-a noyan darui jasaγ beyise Saγja
4：ulus-un tüsiy-e Baγ-a Jamsu ene qoyar qošiγun-u ebüge mön
5：dödüger köbegün Nomun Tarni Qoa Tayiji darui jasaγ beyise Erinčin-ü
6：nigen qosiγun-u ebüge mön.tabuduγar köbegün Buyangγur Duγar Dayičing
7：darui jasaγ tayiji Dingtzingrasi-yin nigen qošiγun-u ebüge mön.jirγuduγar

2V

1：köbegün Bayar Veyijing noyan darui jasaγ beyise Sering-yin nigen qosiγun-u
2：ebüge mön.doluduγar köbegün Badma Sambau-a.naimaduγar köbegün Namudar-a
3：Darqan noyan isüdüger anu Öng Laqan Ildan Tayiji ede čöm jinung-yin
4：qariyatu bölüge.qariyatu ayimaγ dolun qosiγu.öber nigen čiγulγan
5：boluγad ner-e-yi Yeke Juu kememüi.Jirim.Josuta.Juu Uda.Sili-yin
6：Γool.Ulančib.ene tabun čiγulγan luγ-a qamtu bügüdeger dotuγadu

7 : jasaγ-dur oruγulbai.Yeke Juu-yin dotur-a jegün γarun emünetü Jegünγar

3R

1 : qosiγu.Jil Jabdur saγujuqui.jegün γarun dumdadu Vang-yin qošiγu
2 : Uusigi-yi Qadan-dur saγujuqui.jegün γarun qoyidu Dalad qosiγu
3 : Balγasun Tinggis-dür saγujuqui.bariγun γarun emünetü Üüšin qosiγu
4 : Baγ-a Nuur-dur saγujuqui.bariγun γarun dumdadu Otoγ qošiγu
5 : Šar-a Bürdü Naγur-du saγujuqui.bariγun γarun qoyidu Qanggin
6 : qosiγu Orgiqu Köbege-dur saγujuqui.qoyin-a nemejü bayiγuluγsan
7 : nigen Jasaγ qosiγu jurγan qosiγun-u nutuγ-un jaq-a-dur saγujuqui

3V

1 : gerkim naiman jasaγ.törü-yin giyün vang nige.qamiyaruγsan ulus-dur
2 : tusalaγči güng nige.jasaγ törü-yin beyile nige.jasaγ qosiγun-u
3 : beyise dörbe.ulus-un tüsiy-e güng-eče jalaγamjilaγuluγsan anu nige.
4 : jasaγ terigün jerge tayiji nige.
5 : jasaγ qosiγun-u beyise Šaγja-yin olγuburi-yin sastar.Šaγja anu
6 : Barsabulud-yin tabuduγar üy-e-yin ači.Ordus ayimaγ-un kümün Borjigid
7 : obuγtai.giyün vang Erinčin-ü üyeled degüü.egünü ečige Sanji Čola Čökür

4R

1 : kememüi.kedüyin-e ügei bolbai.Degedü Erdemten-ü qoyaduγar on Šaγja
2 : elči Nayantai Batu-yi jaruγad temege mori bariy-a irebei.juγaduγar
3 : on Erinčin-i daγalduju baraγalar-a irebei.Eyeber Jasaγ Či-yin doluduγar
4 : on qariyatu ayimaγ-un Yeke Jamsu luγ-a qamtu urbaγsan ügei-yin učir-du
5 : jarliγ-iyar jasaγ qosiγun-u beyise ergümjileged.üy-e ularin tasural ügei
6 : jalγamjiγulbai.arban dörbedüger on-du ügei boluγsan-u qoyin-a.
7 : tegün-ü köbegün Gürüsgeb-yi jalγamjilaγulbai.angqan udaγ-a jalγamjilaγsan.

4V

1 : Gürüsgeb Šaγja-yin aqamad köbegün Eyeber Jasaγči-yin arban dörbedüger
2 : on-du jasaγ qošiγun-u beyise jalγamjilabai.Engke Amuγulang-yin arban
3 : dörbedüger on-du urbaγsan bügüde-yi jakiruγči daruγ-a Vang Bü Čin-ü
4 : qorsiy-a Sün Čün Jaya.Sen Mü Heyen-i ejilegsen-ü učirtu.Yen Siüi-
5 : yin bügüde-yi jakiruγči daruγ-a Düyi Ya Küi tusalaju dayilatuγai
6 : kemen dayičilan aburan odduγsan-dur.Gürüsgeb tegün-ü douraki tüsimed
7 : Sanda tan-i yaγaran čaγan kerim-dür oruγuluγad elekegsen büged.basa olan

5R

1 : tayiji nar luγ-a ügülerün bida jüi inü ami bey-e-ben ülü qayirlan
2 : ulus-dur qariγulju jidgübesü jokimui kemeged tegünče čerig abči
3 : yeke čerig-dür neyilejü bügüdeger küčün-iyer qulaγai-yi bayilduju daruγad
4 : Sen Mü Heyen-i sakiγulbai.arban isüdüger on-dur γabiy-a-yi
5 : ilaγaγad debsigüljü törü-yin beyile ergümjilebei.qorin doluduγar on
6 : Galdan Qalq-a-yi uulγalaγsan-u učir-du
7 : jarliγ-iyar beyile Sünrüb lüγ-a qamtu qoyar mingγan čirig abču Qaraγul-un

5V

1 : γajar-yi sergeyilen sakiγulbai.γučin jirγuduγar on daγaldaju Galdan-i
2 : dayilaqui-dur čirig-yi jakiruju jögekü amun-i qamaγalan qarγaljiγulbai.
3 : döčin γurbaduγar on ügei boluγsan-u qoyin-a tegün-ü köbegün Rasijamsu
4 : beyise jalγamjilabai.qoyaduγar udaγ-a jalγamjilaγsan Rasijamsu.Gürüsgeb-yin
5 : tabduγar köbegün.Engke Amuγulang-yin döčin γurbaduγar on jasaγ
6 : qosiγun-u beyise jalγamjilabai tabin nigedüger on-du ügei boluγsan-u qoyin-a
7 : tegün-e köbegün Namjilsereng-dü jalγamjilaγulbai.γurbaduγar udaγ-a jalγamjilaγsan

6R

1 : Namjilsereng Rasijamsu-yin aqamad köbegün Engke Amuγulang-yin tabin qoyaduγar
2 : on jasaγ qošiγun-u beyise jalγamjilabai.Nayiraltu Teb-ün arbaduγar on-du
3 : čireg γarγaju yeke čireg-yi daγalduju Galdan čireg-yi dayilabai arban nigedüger on
4 : jarliγ-iyar tegün-ü dayičilan abču irigsen čireg-yi kereglejü bolqu büged jayilaju
5 : orγuγsan ügei.basa mori mal ergün bariγad čireg-tür tusalaγsan-i sayisiyaju
6 : duraγ-a mönggü(kündü)-ber sangnabai.Tngri-yin Tedgügsen-ü arban isüdüger on
7 : Davači-yi Dayilaqu-yi jöbleldeküi-dür Namjilsereng Basa mori ergün bariγad

6V

1 : čireg-tür tusalaγsan-u učir-dur temdeglegsen jerge olγuγulbai qorin jirγuduγar
2 : on-du ügei bolbai.tegün-eče dolun köbegün törübei.aqamad köbegün Yondunsering.
3 : tayiji bolγabai.ded köbegün Lavanbaldangsering beyise jalγamjilabai γudaγar köbegün
4 : Ladanggünčügsering tayiji bolbai.dödüger köbegün Dambadarji mön beyise
5 : jalγamjilabai.tabduγar köbegün Tödübrabdan.jirγuduγar köbegün
6 : Bayiljuurujin doluduγar Raγnaside čöm tayiji bolγabai.dörbedüger udaγ-a
7 : jalγamjilaγsan Lavangbaldangsering Namjilsering-yin ded köbegün.Tngri-yin Tedgügsen-ü qorin

7R

1 : jirγuduγar on jasaγ qosiγun-u beyise jalγamjilabai γučiduγar on ügei

2 : boluγsan-u qoyin-a.ür-e ügei-yin tula degüü Dambadarji jalγamjilabai
3 : tabuduγar udaγ-a jalγamjilaγsan Dambadarji Namjilsering-yin dödüger köbegün. Tngri-yin
4 : Tedgügsen-ü γučiduγar on jasaγ qosiγun-u beyise jalγamjilaγad.tabin dörbedüger.
5 : on-du ügei bolbai.tegün-ü köbegün Yongrundorji jalγamjilabai juryaduγar udaγ-a
6 : jalγamjilaγsan Yongrungdorji.Dambadar(ji)-yin aqamad köbegün tabin dörbedüger on
7 : jasaγ qosiγun-u beyise jalγamjilaγad ügei boluγsan qoyin-a.tegün-ü köbegün Dasadarji

7V

1 : jalγamjilabai.doluduγar udaγ-a jalγamjilaγsan Dasidarji.Yonrundorji-yin
2 : köbegün.Törü Gerel Tü-yin naimaduγar on jasaγ qosiγun-u beyise jalγamjilaγad
3 : ügei boluγsan-u qoyin-a tegünü köbegün Sagjimidab jalγamjilabai.naimaduγar
4 : udaγ-a jalγamjilaγsan Sanjimidab Dasidarji köbegün büged.Tügemel Elbegtü-yin
5 : dödüger on beyise jalγamjilabai.ügei boluγsan qoyin-a tegün-ü köbegün Sodnampungsuγ
6 : jalγamjilabai.isüdüger udaγ-a jalγamjilaγsan Sodnampungsuγ Sanjimidab-yin köbegün
7 : büged Badarγultu Törü-yin naimaduγar on beyise jalγamjilabai ügei

8R

1 : boluγsan-u qoyin-a tegün-e γaγča köbegün Soninsudtu jalγamjilabai arbaduγar udaγ-a
2 : jalγamjilaγsan.Soninsudtu Badarγultu Törü-yin arban nigedüger on beyise jalγamjilabai
3 : ügei boluγsan-u qoyin-a tegün-ü bey-e ür-e ügei-yin tula.mön tegünü ebüge.
4 : Čaγdürsering jalγabai.arban nigedüger udaγ-a jalγamjilaγsan Čaγdürsering Sanjimidab-yin
5 : γuduγar köbegün Badarγultu Törü-yin qorin qorin qoyaduγar on beyise jalγabai
6 : ügei boluγsan qoyin-a ür-e ügei-yin učir tegün-ü üyeyalγun ači köbegün
7 : Tümebayar jalγamjilabai.arban qoyaduγar jalγamjilaγsan Tümebayar Yongyungdorji-yin

8V

1 : törügsen degüü Jančibdorji-yin dödüger üy-e-yin ači mön büi.Badarγultu
2 : Törü-yin qorin γurbaduγar on beyise jalγamjilabai.ügei boluγsan qoyin-a tegün-ü
3 : aqamad köbegün.Sümberbatu jalγamjilabai arban γurbaduγar jalγamjilaγsan Sümberbatu
4 : Tümebayar-yin aqamad köbegün büged.Kebtü Yosun-u dörbedüger on-u angqan-dur
5 : jasaγ qošiγun-u beyise jalγamjilabai.tere üyes ulus törü samaγurju dumdadu
6 : ulus-un terigün on qalijuqui.mön tere on tabun törül nayirmadaqui-dur qamtu
7 : daγasan-u učir.yeke dzungtung-ača sayisiyaju.üy-e jalγamjilaqu jasaγ törü

9R

1 : beyile büged giyün vang-un jerge sangnaju čiγulγan-u ded daruγ-a-dur qabsurγulbai
2 : tabuduγar on urbaγsan qulaγai Liü Jayin Küi-yi dayilasan učir čireg-ün γabiy-a-yi
3 : ilarsalan kögegüljü giyün vang-dur debsigüljü čiγulγan daruγ-a büged uul čiγulγan-
4 : dur sergeyilen beledgegsen tüsimel čireg bügüde-yi tomilan jakiruqu jasaγ büged jinung bolγaju

5：Činggis Qaγan-u Naiman Čaγan Ongγun-a tayilaγ-a-yin üiles-i erkilegülbei. naimaduγar on udaγ-a
6：büri samaγuraγsan qulaγai-i dayilaju orun-i amur bolγasan učir γabiy-a-dur neyilegülün
7：jasaγ törü-yin qosui čin vang-dur debsigülbei arban qoyaduγar on ügei boluγsan-u qoyin-a

9V

1：tegünü aqamad köbegün Kandadorji jasaγ törü-yin beyile-yin gerkim-yi jalγamjilabai. arban
2：dörbedüger udaγ-a jalγamjilaγsan Kandadorji.Sümberbatu aqamad köbegün büged. mön arban
3：γurbaduγar on.beyile jalγamjilaγad.qorin γurbaduγar on Mongγol γajarun öbesüben jasaqu
4：jasaγ-un yabudal-un vei yüven qural-un vei yüven-ü tusiyal-dur qabsurγulbai. qorin dörbedüger
5：on ulaγan nam-un qulaγai čiγulγan qosiγud-yi debseren-i sergeyilegülkü-ber.amur qamaγalqu
6：čireg-ün yerüngkeyilen jiγan udaradqu tusiyal-yi küliyelgebei.γučin dörbedüger on Riben
7：ulus-un sürte ejirkeküi-dür ese daγaγsan-u učir.uul čiγulγan-u sidgegči da bolγabai

45：*Činggis boγda-yin Altan Bičig*
（聖チンギスの『金書』）

17.7cm×25.7cmの「複寫信箋」という中国製のノートに万年筆で抄写したものである。計43枚。チンギス・ハーンの八白宮祭祀の運営方法、各種祈祷文などを収録したものである。写本の最後にDayičing ulus-un Engke Amuγulang-un jiran nigedüger on-u namur-un terigün sar-a Činggis boγda-yin Altan Bičig-i sinedken tungγaγaba（大清国康熙六十一年（1722）秋の最初の日に、聖チンギスの『金書』を新たに書写した）とある。私は以前この写本を「オーノス本の《金書》」と命名し、その全文を公開した（楊　1998）。

46：*Tngri-yin kelen-ü daγun orusiba*
（天のことばによる歌）

麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本である。大きさは23.0cm×21.5cmで、計11枚ある。一頁に8行毛筆で書いてある。チンギス・ハーンの八白宮祭祀において、祭祀者ダルハトたちによって唱えられる歌のひとつである。私は以前その全文を公開した（楊　1998）。

47：*Yapon kiged Kitad ulus-un tuqai*
（日本事情・中国事情）

麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本で、大きさは13.5cm×13.3cmである。計31枚で、一頁に8行毛筆で書いてある。

表紙にはタイトルがない。表紙の裏にキ・モリの版（kimori - yin keb）が押されており、チベット語の経文が確認できる。内容がはじまる二枚目からモンゴル語でページ・ナンバーが記されている。写本を整理する際、このモンゴル語ページ・ナンバーを踏襲し、その表を1Rとする。また、写本全体にわたって、モンゴル数字の使用が徹底されているのも特徴のひとつといえよう。

写本は以下二つの内容からなる。

第一部分：
　1・R・1～19・R・8：*Yapon ulus-un tuqai*（日本国について）
第二部分
　19・V・1～29・V・8：*Kitad ulus-un tuqai*（中華民国について）

写本の収集者オーノス氏によると、この写本はシニ・ラマンことウルジジャラガル（Öjeyijirγal）

を指導者とするドゥグイラン（duγuyilang）運動のときに書かれたものであるという。当時、国際情勢を把握するために、一種の参考資料として読まれていたという。

写本全体は近い将来に公開する。

写本資料のタイトル索引

Abaq-a-u sudur orušiba,4,p59,196
Altan Tobči,38,p157

Bančan Boγda-yin jarliγ-yi ulamjilan olan törül törügsen aliba nom tegüsügsen qotalaγar qamuγ olan Mongγolčud-un nigül jobalang-yi arilγaqu-yin tula uqaγulqu bičig,23,p137,313
Bančan Boγda-yin jarliγ-yi ulamjilan olan törül törügsen aliba nom tegüsügsen qotalaγar qamuγ olan Mongγolčud-un nigül jobalang-yi arilγaqu-yin tula uqaγulqu bičig,24,p139,314
Boγda Geser qaγan-u surγaγsan čadiγ debter nigen bölüg,8.2,p63,205
Boγda-yin surγal-un arban jirγuγan jüil-ün bosγul daruqu-yin arban dörbeduγar bölüg,16,p101,267
Boγda-yin surγal,17,p104,274
Boγda Jibtzungdamba qutuγtu-yin jarliγ,22,p136,312
Boγda Jibtzungdamba qutuγtu-yin jarliγ,25,p139,315
Boγda Jibtzungdamba qutuγtu-yin jarliγ,26,p144,326
Burqan sasin-u orusil-un toγ-a kiged sasin-i bariγčid ba sasin-u öglige-yin ejin qad noyad-un ündüsülegsen-i tobčilan quriyaju üjigülügsen belig-ün jula kemegdekü orusibai,43,p160

Činggis Qaγan-u ündüsülen čadig-yi tobčilan quriyaju ügülegsen debter orušibai.labai čaγan debter ene bolai,40,p159
Činggis boγda-yin Altan Bičig,45,p165

Dai Yüvan Ulus-un suutu boγda Činggis Qaγan-u čadag Subud Erike-ü dötüger bölüg,41,p159
Degedü merged-ün jokiyaγsan oyun tülkegür kemekü ner-e tü šastar orušiba,15,p100
Dotuγadu jasaγ-un čiγulγan čiγulqu toγtaγaγsan γajar anu,28.2,p151,333
Düi se kemekü qoos üsüg-ün debter,28,p148,327
Düi se kemekü qoos üsüg-ün debter,28.1,p148,327

Ejen boγda qoyar jaγal-un üliger bile,31,p153
Ejin Čiggis-un Mongγol ayimaγ-un ulus törü-yin bayidal-yi ügülekü bolur toli kemekü šastar-un γurbaduγar debter,39,p158
Eldeb üliger-i öčigülügsen sudur orusiba,27,p147
Eng urida yertenčü yaγakin bötügsen-eče inaγši ejin qan ba erkim bükün-i ayiladduγsan teüke debter.ded bölüg,37,p157
Erten-ü jokiyaγsan ayaγ-a-u üges orušiba,29,p152
Erteki ba edügeki-yin erdeni-yin tobči terigün debter,36,p156
Erten-ü Tayitzung Qaγan-u üy-e-dü.nigen bičig-ün kümün Li Möng kemekü-yin jigüden üliger-ün debter orušiba,32,p153

*Güyüken udq-a-yin tobči toli,*2.2,p 48,181
*Güyüken udq-a-yin toli bičig,*3.1,p53
*Güng-ün juu-yin sudur surγal orušiba,*9,p71,220

*Jiran jisü,*34,p155

*Kesigbatu-yin silüg,*2,p44
*Kesigbatu-yin silüg,*3,p52,185

*Li Möng kemekü-yin jigüden üliger,*33,p154

*Manju-yin gürü-yin qaγan-u mandun bayiγsan ularil-i maγad ülü medebečü.martaγsan-u keri-ber maγun kelen debterlebei,*13,p97,263
*Manglai γurban erdeni-yi orui degere šitüged,*2.3,p51,183
*Mergen gegegen-ü jokiyaγsan naγadam-un šilüg bičig orušibai,*8.3,p68,216
*Mergen isün örlüg noyan medgülčijü kelelčigsen ariki-u üliger bui,*14,p100
*Milan boγda-yin surγal sastar nigen bölüg orušiba,*8.1,p62,201

*Oyun-i negegči beleg-ün altan toli kemekü surγal-un erkim keregtü sudur,*18,p107,279

*Qorim-un učir,*30,p152
*Qoyar yosun-u dörben törü-yin arban buyan tu nom-un čaγan teüke orusiba,*35,p156

*Sastar-un quriyangγui,*44,p160,335
*Sidgegči da jasaγ giyön vang noyan tusalaγči narun bičig,*19,p133,309
*Sir-a juu-yin maγtaγal,*3.2,p56,191
*Subud Erike,*42,p159
*Surγal silüg arban tabun badaγ,*2.1,p45,179
*Surγal silüg-ün debter,*8,p61
*Surγal silüg ,*10,p78,236
*Surγal silüg ,*11,p89,244
*Surγal silüg ,*12,p93,252
*Šara qara olan amitan ta niγud-bar čaγ ürgüljide erkebeši süm-e keyid-ün γajar-a irejü buyan-u ündüsün-i batudγaqu-yin tuγai,*20,p134,310
*Šin-e jokiyaγsan silügleltü bičig,*1,p37,172
*Šin-e jokiyaγsan güyüken udq-a-yin toli bičig,*5,p60
*Šin-e jokiyaγsan güyüken udq-a-yin toli bičig.qoyaduγar,*6,p60
*Šin-e jokiyaγsan güyüken udq-a-yin toli bičig.γurbaduγar bölüg,*7,p61

*Tngri-yin kelen-ü daγun orusiba,*46,p165

*U Tai-yin töb dumdadu orun Altan Kürel Süm-e-yin möngke sakiy-a,*21,p134,311

*Yapon kiged Kitad ulus-un tuqai,*47,p165